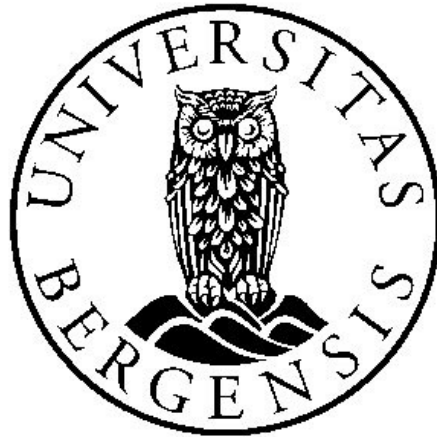

Nye former for grensearbeid

*En rammeanalyse av to protester mot retorikk i debatten om
innvandring*

Nikolai Skorge Bogre

Masteroppgave

Høst 2020

Sosiologisk institutt, Universitetet i Bergen

Sammendrag

Denne studiens formål er å studere to perioder med økt debatt som oppsto i forbindelse med to protester mot retorikken i innvandringsdebatten. Utgangspunktet for å studere dette har vært to case. Det første caset er en protest fra 2016 hvor det ble opprettet en innsamlingskampanje på sosiale medier. Innsamlingskampanjen var definert som en protest mot et innlegg publisert på Facebook-siden *Sylvi Listhaug*. Sylvi Listhaug satt på dette tidspunktet som innvandring og integreringsminister, og var blitt kjent for sin innvandringspolitikk. Det andre caset i denne oppgaven er en lignende periode fra 2018. Perioden startet med et innlegg på Facebook-siden *Sylvi Listhaug*, som førte til politisk og folkelige protester. For å studere disse casene har det blitt gjort en rammeanalyse. Ved å ta utgangspunkt i en rammeanalyse fra sosial bevegelseslitteraturen har fokuset vært på hvordan aktørene i de to periodene rammer inn situasjonen for å mobilisere støtte. Tidligere forskning fra denne forskningstradisjonen har argumentert for at det har vært et for stort fokus på å studere rammer, i stedet for å studere innramming. Fokuset for denne studien har dermed vært å gjøre en prosessorientert rammeanalyse. For å gjennomføre en slik prosessuell rammeanalyse har det blitt konstruert to tidslinjer fra debattene, bestående av innlegg som belyser konflikt. Ved å betrakte de to tidslinjene som to eksempler på «framing contests» gir denne prosessuelle rammeanalysen et viktig innblikk i prosesser for endring og vedlikehold i debatten. Jeg argumenter for at disse casene kan belyse en form for vedlikehold av debattens grenser, i en tid hvor denne debatten trer utenfor de tradisjonelle mediernes regulerende portvaktfunksjon.

Antall ord i hovedtekst: 27 414

Forord

Da jeg startet denne masteroppgaven sa jeg til mine medstudenter at jeg ikke så poenget med noe forord. Dette var da bare en masteroppgave. Klart det skulle bli svært vanskelig, men oppgaver har jeg vel skrevet før. Så kom dette året da. Eller i hvert fall det som skulle ha vært et år. I dag har jeg flere å takke enn jeg vil klare i dette forordet. Jeg vil aldri kunne sette ord på hvor mye jeg har satt pris på støtten, ord jeg trengte å høre og for at dere har vært der når jeg trengte dette. Først vil jeg takke min samboer Hilde. Jeg hadde aldri levert denne oppgaven uten deg. At du har holdt ut mens jeg har kommet meg på beina igjen vil jeg aldri kunne takke deg nok for. Jeg vil også takke min veileder Susanne Bygnes. Veiledningen jeg har fått har strekt seg mye lenger enn det som krevdes av deg og har hjulpet meg veldig. Det var en utrolig motivator å bli tilsendt litteraturtips i perioden hvor jeg måtte sette oppgaven på vent.

Til slutt vil jeg takke Mamma og Pappa. Selv om det siste året var tøft, fikk vi det meste til. Vi var flinke og det ordner seg alltid til slutt.

KAPITTEL 1. INTRODUKSJON	1
OPPGAVENS INNDELING	2
FORSKNINGSSPØRSMÅL	4
KAPITTEL 2. TIDLIGERE FORSKNING OG TEORI.....	6
DEBATTEN I NORGE	7
INTRODUKSJON TIL RAMMEANALYSE	10
FRA STRUKTUR TIL MENINGSARBEID	10
RAMMER OG INNRAMMING	11
RAMMER I DEBATT.....	13
GRENSEARBEID	14
ENDRING OG STABILITET	15
HENDELSER SOM UTGANGSPUNKT FOR DEBATT	18
KAPITTEL 3. METODE.....	21
INTRODUKSJON	21
KVALITATIV RAMMEANALYSE.....	21
ANALYTISK TILNÆRMING	22
FORSKNINGSETISKE VURDERINGER	25
OPPSUMMERING.....	26
KAPITTEL 4. NOAS.....	28
INTRODUKSJON	28
CASEOVERSIKT CASE 1	29
DEBATTENS UTGANGSPUNKT.....	29
DET KONTROVERSIELLE INNLEGGET.....	31
MOTMOBILISERINGEN STARTER.....	34
AVSLUTTENDE KOMMENTAR	50
KAPITTEL 5. SOLDIERS OF ARE OG ODIN - FUNDRAISER FOR LEGER UTEN GRENSER	51
INTRODUKSJON	51
CASEOVERSIKT	54
DET KONTROVERSIELLE INNLEGGET.....	54
POLITISK MOBILISERING	56
FRA POLITISK TIL FOLKELIG MOBILISERING	61
AVSLUTTENDE KOMMENTARER	67
KAPITTEL 6. KONKLUSJONER	69
PROSESSBASERT RAMMEANALYSE	69
GRENSEARBEID PÅ TVERS AV CASE	71
NYE FORMER FOR GRENSEARBEID	75
AVSLUTTENDE KOMMENTARER	77

Kapittel 1. Introduksjon

I 2016 og 2018 samlet to store innsamlingskampanjer inn enorme summer til NOAS og Leger Uten grenser. Disse var ikke kun innsamlingskampanjer, men også protester mot retorikken i innvandringsdebatten. Denne oppgaven tar utgangspunkt i perioden med debatt som oppsto i forbindelse med disse to protestene, for å se hvordan aktører fra begge sider forsøker å etablere hva som faktisk skjedde. For å gjøre dette vil det bli gjort en dynamisk rammeanalyse av de to casene med fokus på symbolske grenser, innramming i debatt og grensene for hva den offentlige debatten skal inneholde. Begge protestene ble definert som protester mot hvert sitt innlegg, publisert på Facebook-siden *Sylvi Listhaug*. Den første protesten fant sted i 2016 og samlet inn hele 3,98 millioner kroner til Norsk Organisasjon For Asylsøkere (NOAS) i løpet av noen få dager. Den andre protesten fant sted i 2018 og samlet inn 17,5 millioner kroner til Leger Uten Grenser over en periode på fire dager.

Disse kampanjene samlet inn to svimlende beløp og vekste utvilsomt mye engasjement. Hendelsene har også rukket å bli omtalt i forskningslitteraturen. Hammerstad (2020:201,209) definerer for eksempel Listhaugs innlegg fra 2018 som en pratskandale, og som «gullstandarden når det kommer til moderne politiske skandaler i Norge», og protestkampanjen tilhørende samme hendelse brukes av Enjolras og Eimhjellen (2018:8) for å eksemplifisere «de fremvoksende digitale handlingsmulighetene». Men et spørsmål er hvilken betydning slike protester, skandaler eller innsamlingskampanjer egentlig har. I denne oppgaven ønsker jeg å undersøke en slik potensiell betydning. Nemlig hvordan slike hendelser kan være med å påvirke innvandringsdebatten. Jeg vil derfor gjøre en analyse av disse casene med et fokus på hvordan sentrale aktører i de to hendelsene selv presenterer sin sak.

Begge kampanjene definerte seg som protester mot Sylvi Listhaugs politikk og retorikk. Sylvi Listhaug satt som innvandring og integreringsminister under den første kampanjeperioden og som justisminister under den neste. Listhaug var blitt kjent som Frps innvandringspolitiske ansikt utad, og har fått mye oppmerksomhet for å kommunisere denne politikken på Facebook. Begge kampanjene ble lansert som kritikk av retorikken brukt i innleggene på Facebook-siden *Sylvi Listhaug*. Jeg mener en analyse av disse kampanjene gir et innblikk i

hvordan aktørene i debatten definerer premissene for hvordan grensene mellom det legitime og det illegitime i debatten bør være.

For å gjøre dette vil jeg gjennomføre en rammeanalyse av de to casene. Et teoretisk konsept om rammer finnes i mange fagdisipliner, og variasjonen av hvordan en slik analyse gjennomføres er stor. Jeg vil basere meg på en type rammeanalyse som stammer fra studiet av sosiale bevegelser, hvor fokuset er på kollektive handlingsrammer. Altså hvordan argumenter formuleres for å forsøke å motivere tilhørere til å handle for samfunnsendring. Også innenfor denne retningen finnes det mange tilnærminger til å studere dette. I denne oppgaven har jeg valgt å gå inn i den mer diskursive delen av dette feltet. Under debattene som analyseres i denne oppgaven ble sosiale medier en viktig arena for å kommunisere politikk og for motstandere å kritisere denne politikken. Det å bruke rammer som utgangspunkt for å studere slike politiske hendelser/debatter blir en stadig mer komplisert affære, da stadig flere forskjellige aktører deltar i slike debatter (van Hulst og Yanow, 2016:104,105). Samtidig viste en tidlig gjennomgang av litteraturen på feltet at forskning på innramming har hatt et stort fokus på å kartlegge rammer, mens det fortsatt er et behov for å studere rammer som en dynamisk prosess (Snow et al., 2014:30). I denne oppgaven ønsker jeg derfor å bruke disse to hendelsene, som vekste stort engasjement og debatt, for å følge hvordan ulike aktører forsøker å styre forståelsen av potensielt viktige debatter. Ved å gjennomføre en slik prosessbasert rammeanalyse, håper jeg å kunne bidra med å stryke kunnskapsgrunnlaget om hvilken betydning slike hendelser kan ha for den fremtidige innvandringsdebatten.

Oppgavens inndeling

I kapittel 2 av denne oppgaven vil jeg starte med å belyse tidligere forskning på norsk innvandringsdebatt og politikk. Jeg har valgt å fokusere på dette fordi jeg mener det er viktige perspektiver å ha med, når man skal betrakte debatter om retorikk i debatten.

Innvandringspolitikk og debatt har lenge vært et viktig tema i norsk politikk, og det vil dermed være nyttig med et blikk tilbake for å forstå disse. Etter dette vil fokuset skifte til en mer teoretisk gjennomgang av litteratur som belyser rammeanalyse. Her vil jeg først ha et fokus på hva innrammingsperspektivet tenkes å bidra med når man studerer forsøk på endring i samfunnet. Jeg vil altså fokusere på det Benford og Snow (2000:614) definerer som kollektive handlingsrammer. Fordi jeg ønsker å bruke dette perspektivet for å gjøre en prosessbasert analyse av innramminger, vil jeg også fokusere på å belyse forskjellen mellom

det å se på «rammer» og «innramming». Innramming skjer ikke på et nøytralt felt. Jeg vil derfor gjennomgå perspektiver på hvordan innramming påvirkes av konflikt, en kontekst der både støttespillere og motstandere påvirker innrammingen. Neste del av kapittel 2 vil redegjøre for symbolske grenser. Jeg har valgt å inkludere dette perspektivet for å belyse hvordan aktører i debatt forholder seg til hverandres posisjon. Etter dette vil jeg diskutere perspektiver på endring og stabilitet. Hovedfokuset mitt med denne delen av kapittelet vil være å presentere et begrepsapparat, som konseptualiserer vedlikehold og endring av grensene for den offentlige debatt. Kapittel 2 avsluttes med en diskusjon av to hendelser jeg mener er viktige for å belyse analysen av de to casene, samt kort diskutere teori knyttet til deres potensielle betydning for fremtidige debatter.

I kapittel 3 vil jeg gjennomgå det metodologiske utgangspunktet for datainnsamling og analyse. Fordi rammeanalyse blir diskutert grundig i kapittel 2, så vil jeg ikke vie mye plass til denne diskusjonen i dette kapittelet. I stedet vil jeg fokusere på utvalg. Utvalg har vært en svært viktig komponent under forberedelsen og gjennomførelsen av dette prosjektet, fordi disse hendelsene var svært kaotiske av natur. Jeg vil derfor fokusere på å forklare begrunnelsen for utvalget av case, samt utvalg av innleggene casene består av. Jeg vil avslutte kapittel 3 med en diskusjon av forskningsetiske hensyn. Selv om sosiale medier ikke er et nytt fenomen, så er det fortsatt større usikkerhet til hvordan man skal behandle datamateriale fra sosiale medier. Dette var en problemstilling som ble svært aktuell under forarbeidet med denne oppgaven. Jeg har valgt å diskutere dette ved å sette fokus på hva som gjør at såkalte Facebook-sider og kampanjeprofiler, skiller seg fra tradisjonelle brukerkontoer og profiler.

Kapittel 4 vil være det første analysekapittelet i denne oppgaven. I dette kapittelet vil det første av de to casene analyseres. Case 1 består av perioden med debatt som oppsto etter Listhaug la ut et innlegg på Facebook hvor hun applauderte Norges innvandringspolitiske retning. Dette gjorde hun på bakgrunn av en artikkel i New York Times som var kritisk til nettopp denne politikken. Listhaugs innlegg ledet til en folkelig protest på Facebook, og en påfølgende debatt som også foregikk på Facebook. I dette kapittelet vil jeg anvende tidslinjen som jeg har konstruert, bestående av syv innlegg. Tidslinjen vil brukes for å følge hvordan de ulike aktørene fremstiller, eller mer spesifikt rammer inn saksforholdet i sitt innlegg. Ved å ta utgangspunkt i disse syv innleggene, og å se hvordan saksforholdet endres, ønsker jeg å undersøke hvordan saksforholdet endres gjennom debattens gang. I tillegg til hvordan saksforholdet endrer seg, så ønsker jeg å se på hvordan de forskjellige aktørene i debatten

kategoriserer hva deres synspunkt representer i en kontekst av støttespillere og motstandere. For å beskrive denne prosessen har jeg valgt å lene meg på symbolske grenser som begrepsapparat for å beskrive hvordan dette gjøres. Deretter vil jeg undersøke hvordan casene belyser vedlikehold og endring av grensene for den offentlige debatten.

Kapittel 5 fokuserer på case 2. Dette caset består av perioden med debatt og protest som oppsto i tiden etter at Listhaug publiserte et innlegg på Facebook. I dette innlegget ble Arbeiderpartiet kritisert for å sette terroristers rettigheter over nasjonens sikkerhet. Innlegget ble publisert i forbindelse med debatten om hvordan Norge skulle behandle såkalte returnerende fremmedkrigere. Dette ledet til en politisk og senere folkelig protest mot Listhaug. Også for dette caset har jeg konstruert en tidslinje bestående av seks innlegg som jeg mener belyser hvordan saksforholdet fremstilles og endres i løpet av debatten. Videre vil jeg ha fokus på hvordan de forskjellige aktørene rammer inn saksforholdet, samt hvordan symbolske grenser brukes for å definere seg selv, støttespillere og motstandere igjennom debattens gang. I tillegg vil jeg også her se på hvordan debatten om grenseoverskridende retorikk, belyser hvordan grensene for den legitime debatt defineres, endres og vedlikeholdes.

Kapittel 6 er det avsluttende kapittelet i denne oppgaven. Kapittelet vil bestå av oppsummering og konklusjoner på tvers av casene. Jeg vil starte kapittelet med å diskutere den analytiske nytten av å benytte seg av en dynamisk rammeanalyse. Deretter vil jeg diskutere hvordan symbolske grenser ble brukt av aktørene på tvers av disse casene. Denne diskusjonen har jeg knyttet til konseptet hendelser, for å diskutere hvordan en dynamisk rammeanalyse kan belyse betydningen innramming og omramming kan ha for den offentlige innvandringsdebatten. Denne prosessen knytter jeg til hvordan slike case belyser endring og vedlikehold av grensene for den offentlige innvandringsdebatten. Jeg vil diskutere hvilken betydning case som dette kan ha for denne endringen, samt forslag til videre forskning som kan belyse prosessen videre.

Forskningsspørsmål

Mitt forskningsspørsmål er utviklet gjennom en gjennomgang av tidligere forskning på meta-debatten på innvandringsfeltet. Innvandringsdebatten fremstilles ofte som en forskanset debatt. Jeg vil derfor undersøke *hvordan de to kampanjene kan være med å belyse mobilisering og motmobilisering i innvandringsdebatten i tiden etter flyktningkrisen*. Jeg skal

også belyse *hvilken betydning innramming/omramming av en debatt kan ha for politiske hendelsesforløp*. For å gjøre dette vil jeg gjennomføre en rammeanalyse. Jeg er derfor mer spesifikt interessert i hvordan disse forsøkene på å mobilisere støtte og demobilisere motstandere rammes inn. Jeg er interessert i dette fordi det belyser hvordan forskjellige problematiseringer av innvandring presenteres i konteksten av motstandere og støttespillere. Dette vil være interessant fordi det kan gi et bedre innblikk i hvordan konflikt former innramming, og dermed belyse viktige prosesser i en debatt som ofte omtales som polarisert.

Kapittel 2. Tidligere forskning og teori

I dette kapitlet ønsker jeg først å gjøre en redegjørelse av hvordan tidligere forskning har betraktet metadebatten knyttet til det innvandringspolitiske feltet. Jeg vil fokusere på viktige momenter for debatten og politikken, men med et fokus på Frps rolle i denne. Daværende statsråd og representant for Frp, Sylvi Listhaug, hadde en sentral rolle i de to debattene. Jeg mener det er viktig å ha et perspektiv på hvilken rolle Frp har hatt i den norske innvandringsdebatten for å bedre forstå debattene som omtales i denne oppgaven. For å belyse dette feltet vil jeg først ta utgangspunkt i Hagelund (2003) sin studie av diskursen i den norske innvandringsdebatten fra 1970-2002.

Etter dette vil jeg gå videre med å fokusere på det teoretiske, og til dels metodologiske perspektiver, som vil sitte i hovedsete for selve analysen av de to casene. I denne delen av kapitlet vil fokuset være på en type rammeanalyse med røtter i sosiale bevegelsers litteraturen. Dette er en tilnærming til det å beskrive prosesser knyttet til samfunnsendring. Først og fremst vil jeg se på hvilke aspekter som tenkes å påvirke rammers mobiliserende effekt, og hvordan konflikt påvirker dette «arbeidet» det er å ramme inn et bilde av hva saksforholdet man diskuterer er. Et annet teoretisk perspektiv jeg har valgt å inkludere er symbolske grenser. I en debatt, som ofte betraktes som polarisert, er det interessant å se hvordan aktørene selv kategoriserer seg selv og andre. Dette leder til det neste teoretiske perspektivet som vil gjøres rede for i dette kapitlet. Her vil jeg se på perspektiver som belyser grenser for legitime ytringer i debatten. Jeg vil primært ta utgangspunkt i Figenschou og Beyer (2014) bruk av Hallin (1986) sin modell der debatten deles inn i tre sfærer for å konseptualisere debattens grenser. Samtidig ønsker jeg å sette dette i lys av den mer moderne metadebatten i innvandringsfeltet, hvor det har blitt satt spørsmål ved sentrale hendelsers varige påvirkning på debatten. Her vil jeg belyse hvordan debatten om flyktningkrisen og 22. juli har vært et emne for forskningen på kritiske hendelsers påvirkning på debatten. Jeg mener forskning som er gjort på innvandring og sikkerhetsdebatten etter 22. juli, kan være viktig for å forstå hvilken effekt avkortede debatter om argumenters legitimitet kan ha på den offentlige debatten.

Debatten i Norge

Her vil jeg gjøre en kort gjennomgang av sentrale aspekter for å forstå den norske innvandringsdebatten. Jeg vil gjøre dette for å klargjøre noen sentrale premisser for debatten i Norge. Altså hvordan innvandring har blitt problematisert, og på hvilke grunnlag dette har skjedd. Hagelund (2003) sin studie av diskursen i den norske innvandringsdebatt fra 1970-2002, viser at et sentralt tema for debatten i Norge har vært på hvilket grunnlag avgjørelsen om hvilke grupper som skal få opphold skal baseres. Norge førte lenge en svært liberal innvandringspolitikk, men opp mot 1975 så endret mønstret for denne innvandringen karakter og resulterte i en innvandringsstopp i 1975 (Hagelund, 2003:68,69,70). Denne stoppen markerte en endring for norsk innvandringspolitikk og debatt, fordi man nå måtte ta en stilling til spørsmålet om verdighet (Hagelund, 2003:79,80). Når ikke alle kan komme, krever det at det utarbeides kriterier som påvirker om noen får innvandre til Norge. Innvandring ble kategorisert i de tre kategoriene: flyktninger, arbeid og familieinnvandring, og gitt ulik prioritet i sin rett til å innvandre (Hagelund, 2003:83).

Dette markerer en endring i innvandringspolitikken til det som i forskningslitteraturen har blitt omtalt som skille mellom rettmessige og urettmessige innvandrere (Deserving & undeserving) (Holmes og Castañeda, 2016:16). Denne politiske endringen er viktig for å forstå debatten, da den setter premisser for en verdivurdering. Det Hagelund (2003:84) kaller «the language of true needs», der en hierarkisk vurdering av ulike kategorier innvandrere får tildelt symbolske kategorier som indikerer deres posisjon i hierarkiet. Problemet med et slikt premiss, er at det i virkeligheten sjeldent er så enkelt som at en gruppes behov for beskyttelse er åpenbar. Verden er stor, og grunner til å utvandre varierer. Sammen med nødvendigheten av å kategorisere forskjellige typer innvandring, oppstår nødvendigheten om å forsvare hvorfor noen gruppers hjelpebehov trumfet andres. Skillet mellom rettmessig og urettmessig innvandring er ikke definert på forhånd, men må gis et rasjonale for å kunne anvendes. Uenigheten om hvordan dette rasjonale skulle begrunnes, kan dermed defineres som starten på den offentlige innvandringsdebatten i Norge (Hagelund, 2003:80).

I den norske debatten har det ikke vært tatt for gitt at alle former for argumenter har hatt den samme legitimiteten i debatten. To bakenforliggende premisser påvirket hvordan rasjonale for argumenter i norsk innvandringspolitikk har blitt formulert. Det har vært en enighet om at dette rasjonale skal baseres på begrenset og kontrollert innvandring, men også at det gjøres

for å sikre humanitære verdier (Hagelund, 2003:89,94). I følge Hagelund (2003:96) har moral vært et spesielt viktig aspekt i denne debatten, fordi innvandringspolitikken har blitt betraktet som en refleksjon av nasjonens verdier. Dette førte til at innvandring lenge, i hvert fall, ble fremstilt som et apolitisk tema (Hagelund, 2003:131). Under denne perioden, hvor de andre partiene opprettholdt denne holdningen til innvandringspolitikk, bygde Frp i følge Hagelund (2003:103,104) en unik rolle i norsk innvandringspolitikk. Deres fokus på å definere og synliggjøre innvandring som et sentralt politisk tema, opparbeidet dem seg et sakseierskap til innvandringsdebatten (Hagelund, 2003:104).

Selv om Frp i nyere tid har viet et stort fokus til innvandringspolitikk, har dette ikke alltid vært tilfellet. Partiet startet med å kjempe for økonomisk liberalisme i 1973, og det var ikke før på slutten av 80-tallet at partiet virkelig begynte å fokusere på innvandring (Hagelund, 2003:105,107,108). Partiets fokusendring til innvandring startet ved problematiseringen av innvandring som en økonomisk byrde på 80-tallet hvor de hevdet at det lave utdanningsnivået til innvandrere, ville kunne undergrave velferdsstatens premisser (Hagelund, 2003:108, 109). På 90-tallet ble denne problematiseringen videreført da de hevdet at kulturforskjeller ville undergrave homogenitetsbasert stabilitet (Hagelund, 2003:108,110,111). Slike økonomiske og kulturelle problematiseringer av innvandring brøt altså med den foregående politiske linjen, hvor det var rettferdighet som ga legitimitet til å argumentere for restriksjoner. I den samme perioden vokste Frp på meningsmålingene, og de var samtidig involvert i flere politiske skandaler i forbindelse med sentrale medlemmers innvandringspolitiske uttalelser (Hagelund, 2003:118). Frp tok dermed en kontroversiell rolle i den norske innvandringsdebatten gjennom deres forsøk på å utvide grensene for hva den offentlige innvandringsdebatten skulle inneholde. Frp ble ikke anklaget for å være rasister selv, men for å bevisst bygge opp under problematiske holdninger (Hagelund, 2003:129).

I følge Hagelund (2004:10) har potensialet for rasisme i befolkningen vært et sentralt tema i den norske innvandringsdebatten. Ikke fordi den offentlige debatten har vært preget av rasisme, eller fordi anklager om rasisme har stått sentralt i den, men fordi begge sider av debatten anser den potensielle rasismen i befolkningen som en et farlig retorisk virkemiddel (Hagelund, 2004:5). Det har altså vært en frykt for en innskrenkning og en utvidelse av yttringsrommet i den offentlige innvandringsdebatten. I følge Eide et al. (2013:188) kan de to hovedposisjonene i den norske i meta-debatten kategoriseres som fokus på retten til å fremme sitt syn, og motsetningen plikten til å opprettholde en anstendig debatt som et demokratisk

fundament. For samtidig som Frp har blitt beskyldt for å spille opp under en fremmedfrykt i befolkningen, har de selv argumentert for at slike beskyldninger setter stopper for en nyansert debatt (Fangen og Vaage, 2014:46). Det har altså vært en frykt for både en utvidelse og innskrenkning av yttringsrommet.

Partiet har gjennomgått flere viktige skifter. Frp har hatt en spesiell rolle i den norske politikken. For selv om deres realpolitikk ikke har avviket mye fra andre partier, har partiet fortsatt blitt fremstilt som motsatsen til det moralske og anstendige bildet som politikken skulle gjenspeile (Hagelund, 2003:96). Gjennom denne politiske prosessen tok Frp altså en kontroversiell rolle, og ble i følge Hagelund (2003:105) fremstilt som anstendighetens utside. Figenschou og Beyer (2014) definerer også Frps rolle i debatten som spesiell. For i følge dem kan Frps rolle i debatten defineres som en kontroversiell outsider (Figenschou og Beyer, 2014:435). Begrepet stammer fra Schafraad et al. (2012) sin studie av et ytterliggående partis tilstedeværelse i den offentlige debatten. Ved å posisjonere seg i ytterkanten av debatten vil man kunne få omtale i media, noe som skaper mer oppmerksomhet for ens politikk til tross for ens ytterliggående meninger. Det er likevel gått mange år siden FrP tok rollen hvor de utvidet rommet for yttring i den norske innvandringsdebatten. Jenssen (2017:238) hevder blant annet overgangen til Siv Jensen som leder for Frp i 2006, markerte en overgang der partiet skulle gjøres «mer spiselig» for de andre partiene. På denne tiden hadde partiet lenge hatt en rolle som opposisjonsparti, men de skulle nå forberede en mulig rolle som regjeringsparti.

Denne spesielle posisjonen Frp har hatt i Norge ble kanskje spesielt synlig da de kom i regjering i 2013 og utenlandske medier, i følge Fangen og Vaage (2014:31), problematiserte deres posisjon som regjeringsparti. Frps rolle som et ekstremt parti ble sterkt avist av andre partier (Fangen og Vaage, 2014:31,32). Selv om Frp, i følge Fangen og Vaage (2014:31,35), vil falle under definisjonen av et parti med høyrepopulistisk retorikk, har Frp selv kjempet imot å bli stemplet slik. Frp har tross alt vært et parti som har hatt en sterk rolle i den norske innvandringsdebatten og politikken. Norges innvandringspolitikk har blitt betraktet som en mellomgrunn i Skandinavia, hvor Danmark blir ansett som strengere enn Norge, og Sverige som mer liberal (Brochmann og Hagelund, 2011:13). Selv det partiet som har vært den mest vokale kritikeren av innvandring til Norge, kan dermed i internasjonal standard kanskje betraktes som relativt moderat. For selv om de har hevdet at deres rett til å krenke blir hemmet av de andre partiene, har de ikke trukket seg bort fra den offentlige debatten (Fangen og Vaage, 2014:45).

Introduksjon til rammeanalyse

Denne oppgaven tar utgangspunkt i å studere konflikter om hvor innvandringsdebattens grenser skal defineres ved å studere to Facebook kampanjer. For å studere denne debatten har jeg valgt å anvende en rammeanalyse. I denne delen av kapitlet vil jeg fokusere på de teoretiske premissene en slik rammeanalyse tar utgangspunkt i. Begrepet rammer ble introdusert til sosiologien av Goffman (1974) og definert som «frames denoted “schemata of interpretation” that enable individuals “to locate, perceive, identify, and label” occurrences within their life space and the world at large» (Benford og Snow, 2000:614). Goffman (1974) sitt rammebegrep ble inspirert av den symbolske interaksjonismens fokus på det symbolske aspektet ved handling. Rammer ble da brukt for å beskrive hvordan mennesker anvender kunnskap om samfunnet, og situasjoner man møter for å fortolke mening. Hans definisjon av rammer søker dermed å beskrive og forklare hvordan kognitive rammer påvirker samhandlingen mellom mennesker. Dette konseptet har blitt videreført på flere forskjellige måter. Mitt fokus vil være på hvordan dette perspektivet har blitt videreutviklet for å forklare aktørers forsøk på å skape endring i samfunnet. Før jeg kommer tilbake til dette, vil jeg redegjøre for hvorfor dette konseptet ble introdusert til slike studier.

Fra struktur til meningsarbeid

Jeg vil ta utgangspunkt i rammer som et begrep for å forstå hvordan aktørene tilskriver sine argumenter mening, i en kontekst av støttespillere og motstandere. Flere perspektiver har preget studiet av sosiale bevegelser. Disse har i forskjellig grad fokusert på hvordan kollektiv handling forklares gjennom forholdet mellom individ og struktur. Etter 1960-tallet ble ressurs mobiliserings perspektivet betraktet som sentralt (Eyerman og Jamison, 1991:23). Dette perspektivet ble lansert for å bøte på kollektiv adferds fortapelse i individet, og på strukturfunksjonalismens fokus på abstrakte «grand theories» (Eyerman og Jamison, 1991:24). Ressurs mobiliserings perspektivet fokuserte på hvordan ressurser var avgjørende for å mobilisere støtte, men ble senere møtt med motstand på 1980-tallet for sitt manglende fokus på hvordan mobiliseringen tilskrives mening (Ferree, 1992:29, Snow og Benford, 1992:135,136). Ressurser blir fortsatt betraktet som et element, men slik Diani (1996:1054) påpeker er det nemlig ikke kun store organisasjoner, med bred politisk erfaring og en retorisk nådegave, som klarer å mobilisere. Mange små eller lite kjente bevegelser klarer å mobilisere, samtidig kan store organisasjoner med mange ressurser slite med det samme.

I følge Benford og Snow (2000:613) må det de kaller meningsarbeid, fremmes som et sentralt aspekt for å forstå kollektiv handling. En fokusendring fra strukturer til en innrammingsprosess, betyr at studiet av folks kamp for endring, må ta utgangspunkt i forsøkene på å utforme og kommunisere det de oppfatter som problematisk. Kollektive handlinger forstås da som resultatet av en forhandlet mening, ikke kun som en samling av enkeltindivider med et felles mål om endring (Benford og Snow, 2000:614). Dette meningsarbeidet blir da definert som innramming. I følge Snow (2004:384) har innrammingen sosiale bevegelser gjør, den samme funksjonen på problemer, som bilderammer har på et bilde. De begrenser hva og hvor vi skal se, og fjerner fokuset fra andre hendelser. Dette videreutviklede perspektivet på rammer defineres som kollektive handlingsrammer. Kollektive handlingsrammer beskriver prosessen der sosiale bevegelser bevisst styrer hvordan de fremstiller situasjonen for å fremme bestemte fortolkninger. Benford og Snow (2000:614) beskriver prosessen slik:

«Collective action frames also perform this interpretive function by simplifying and condensing aspects of the “world out there,” but in ways that are “intended to mobilize potential adherents and constituents, to garner bystander support, and to demobilize antagonists”».

For enkelthetskyld vil jeg omtale kollektive handlingsrammer som rammer videre i denne oppgaven.

Rammer og innramming

Tidlige studier av rammer fokuserte i stor grad på å identifisere og kategorisere forskjellige rammer (Benford og Snow, 2000:618). Fordi sosiale bevegelser søker å endre et mangfold av forskjellige problemer, så vil deres presentasjon av problemet variere. En av fordelene med rammer er at de betraktes som både et substantiv og et verb (Snow et al., 2014). De kan brukes kategorisk for å sammenligne generaliserte «rammer», men betraktes samtidig som en dynamisk prosess aktørene gjør. Rammer har flere funksjoner, men et sentralt aspekt er hvordan de flytter fokuset til en kategori. Innvandring vil blant annet kunne rammes inn som et økonomisk, sikkerhets eller urettferdighets spørsmål. Ved for eksempel å gjøre en økonomisk innramming av innvandring vil man kunne forsøke å problematisere et aspekt ved innvandring gjennom økonomi. Dette kan for eksempel gjøres ved å referere til kostnader ved

økt innvandring. Rammer former altså premissene et tema skal diskuteres gjennom. Samtidig innebærer innramming mer enn en problematisering av et emne. Innramming beskrives ofte som en prosess bestående av tre elementer: Diagnose, prognose og et motiverende element (Benford og Snow, 2000:615). Disse tre elementene beskrives ofte som «the core framing tasks» (Benford og Snow, 2000:615). Å ramme inn noe, forenkler et abstrakt problem ved å definere problem og årsak (diagnose), hvordan det kan løses (prognose), og bidrar med et rasjonale for å mobilisere for endring (motivasjon) (Ferree, 1992:137,138, Della Porta og Diani, 2006:78, Benford og Snow, 2000:615).

Grad av fleksibilitet/rigiditet, eksklusivitet/inkludivitet og resonans er også tre aspekter som er blitt identifisert som viktige for hvordan rammen mobiliserer (Benford og Snow, 2000:618). Eksemplet på en økonomisk problematisering fra forrige avsnitt, vil for eksempel kunne kategoriseres som fleksibel og inklusiv. Den kan betraktes som fleksibel fordi den kan anvendes for å argumentere for og imot innvandring, men den er verken forbundet med en smal bevegelse, eller forbundet med en ekstrem posisjon i debatten. Den inneholder imidlertid ingen løsning (prognose) eller noe motiverende element. Den kan dermed spesifiseres videre for å gå fra en ren problematisering til en ramme. Dette kan for eksempel gjøres ved å tilskrive et politisk ståsted skylden for at innvandring er et økonomisk problem. Et mer omfattende rasjonale, gir rammen en mindre grad av fleksibilitet og gjør den mer eksklusiv.

Ved første øyekast kan dette virke som lite fordelaktig trekk, fordi rammen vil kunne utelukke de som mener innvandring vil kunne innebære et økonomisk problem, men som ikke identifiserer seg med resten av rasjonale rammen gir. Abstrakte problematiseringer uten et tilstrekkelig rasjonale, vil til tross for å være lett gjenkjennbar, kunne mangle grunnlaget for en dypere resonans. I studiet av rammer brukes begrepet resonans for å beskrive i hvilken grad rammen mobiliserer støtte, og to aspekter har blitt løftet som viktige for å oppnå dette er oppfattet troverdighet (Credibility) og nærhet til relevante hendelser (salience) (Benford og Snow, 2000:619). Resonans er tenkt å oppstå når en ramme beskriver et bilde av virkeligheten som gir gjenklang med potensielle støttespilleres bilde av verden. Dette betyr ikke at rammen resonerer når den gjenspeiler en objektiv virkelighet, men når rammen resonerer med et narrativ, støttespillere kan gjenkjenne. Den økonomiske rammen fra eksempelet, vil dermed kunne resonere med de som kan akseptere påstanden om at problemet skyldes en politisk motstander.

Jasper (2011:292) argumenterer for at følelser må ha en sentral rolle for å forstå hvorfor befolkningen en sjelden gang tar til gatene for å protestere. Det er altså viktig å ta i betraktning at kollektiv handling ofte ikke er regelen, men unntaket. Rammer må ikke behandles som en objektiv ressurs aktører anvender. Å ramme inn et problem kan dermed betraktes som en som en dramaturgisk prosess der ulike roller tilknyttet problemet defineres (Benford og Hunt, 1992). I følge Jasper (2011:286) er det ikke tilstrekkelig å omtale følelser som en alt om favnene kategori, men hvilke og hvordan følelser vekkes når noen mobiliserer er viktig å ta i betraktning. Jasper (2011:292) viser til Mika (2006) sin studie av hvordan dyrevernsorganisasjoner rammer inn sine kampanjer for å illustrere hvordan sterke følelser kan være et tveegget sverd. Her finner Mika (2006:919) at selv om såkalte moralske sjokk kan være en viktig faktor for rekruttering, så gjør det også kampanjen mer sårbare for motmobilisering. Dette betyr at selv om det kan være svært effektivt å vekke sterke følelser for å mobilisere, kan dette også gjøre mobiliseringsprosesser mer sårbare for motmobilisering.

Rammer i debatt

Selv om mange studier har fokusert på å identifisere hvilke rammer som blir brukt, er det også viktig å ta i betraktning hvordan de blir brukt. Rammer som en analytisk tilnærming fokuserer på det symbolske arbeidet aktørene gjør når de forsøker å skape endring, men dette skjer ikke i et vakuum. Blant de som studerer kollektive handlingsrammer er det bred enighet om at konflikt er et sentralt aspekt for å forstå hvordan et problem rammes inn (Benford og Snow, 2000:625). I en debatt vil en ramme kun bidra med et forslag til hvordan et problem skal forstås, men dette forslaget vil sjeldent få stå uten å bli utfordret med forslag til alternative måter å forstå problemet. Melucci (1996:43) argumenter derfor for at analyse av sosiale bevegelser som ikke tar hensyn til forholdet mellom aktørene på feltet, ikke fanger «prosessen» det er å skape endring. Et problem i studiet av rammer har vært det Snow et al. (2014:30) kaller det «frame name game», hvor fokuset ligger på å identifisere rammer, isteden for å fokusere på rammer som en del av en forhandlet prosess, og ikke som en permanent kategori. Tidligere studier har altså hatt et for stort fokus på å identifisere og kategorisere hvilke rammer som ble brukt, istedenfor den faktiske prosessen der innrammingen skjer. For rammer er ikke kun kategoriske problematiseringer, men inngår i en prosess for å mobilisere andre for samfunnsendring

“Collective action frames are not static, reified entities but are continuously being constituted, contested, reproduced, transformed, and/or replaced during the course of social movement activity” (Benford og Snow, 2000:628).

Under innrammingen av et problem vil man derfor måtte være dynamisk i sitt forsøk på å etablere et syn på hvordan problemet skal forstås. Slike konflikter hvor aktørene forsøker å styre hvordan et problem skal forstås gjennom innramming blir definert av Benford og Snow (2000:626) som «framing contests». Slike «framing contests» blir blant annet brukt av Boin et al. (2009:82) for å konseptualisere hvordan aktører kjemper om å etablere sin innramming under en krise. Sterkt knyttet til konseptet «framing contests» er begrepet «counter-frames» (Boin et al., 2009:82). «Counterframing» refererer til de dynamiske reformuleringene av situasjonen i en slik konkurranse (Benford og Snow, 2000:622). Styrken ved «framing contests» begrepet er at det konseptualiserer at rammer i debatt kan være med å bestemme hvordan en hendelse skal forstås i ettertid. Det å transformere hendelser fra noe hverdagslig er det sjeldent en person eller gruppe som bestemmer alene, men det er et resultat av motstandere, støttespillere og tilskuere som rammer inn og tolker hendelsene (Benford og Snow, 2000:614).

Grensenearbeid

På en debattarena, der flere aktører konkurrerer om å etablere sin ramme for å mobilisere støtte, er det vanskelig å komme utenom en form for identitetsdiskusjon. Som vi har sett tidligere i oppgaven så forstås ikke debatten som et nøytralt felt. Argumenter, posisjoner og aktører i innvandringspolitikk og debatten har en historie. Rammen er ikke kun et strategisk valg av symboler, men påvirkes også av debattantenes forhold til hverandre på det feltet man studerer (Melucci, 1996:43). Det jeg vil se på nå er et perspektiv som bidrar med å belyse effekten dette kan ha på mobiliseringsprosesser i debatten. Forskningen på identitet i forbindelse med sosiale bevegelser og kollektive handlinger er et komplekst felt, men jeg vil redegjøre for et perspektiv som jeg mener vil være med å belyse prosessen relevant for denne oppgaven. Jeg har valgt å ta utgangspunkt i hvordan Lamont (1992) bruker symbolske grenser. Symbolske grenser kan defineres som «*the types of lines that individuals draw when they categorize people(...) more specifically, different ways of believing that “we” are better than “them”*» (Lamont, 1992:1,2). I sin studie av øvre middelklasse bruker Lamont (1992) symbolske grenser for å konseptualisere hvordan disse anvender økonomisk posisjon, moral og kultur for å gjøre hierarkiske vurderinger av bakgrunn og samfunnsposisjon. Å studere en

slik grensedragning kan være et nyttig utgangspunkt for å studere mobiliseringsprosesser i innvandringsdebatten, fordi tidligere studier påpeker bruken hvordan verdier som moral har blitt brukt i debatten (Hagelund, 2003). Lamont og Molnar (2002:168) argumenterer for at en konsekvens av en symbolsk grensedragning kan være sosiale grenser. Mens symbolske grenser er verktøy vi mennesker bruker for å identifisere vår rolle i forhold til andre individer og grupper, er sosiale grenser objektifiserte symbolske grenser, som påvirker menneskers tilgang på ressurser (Lamont og Molnar, 2002:168).

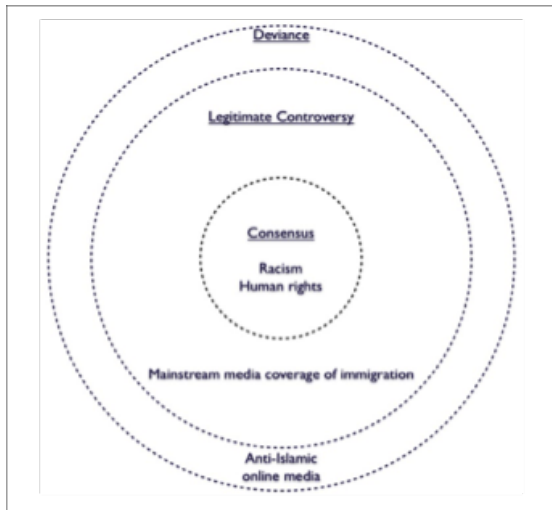
Symbolske grenser kan dermed være nyttig for å forstå hvordan aktører i konflikt anvender symbolske verdier som moral for å markere hvorfor deres argumenter er bedre enn motstanderens. Dette vil gi et innblikk i hvordan aktørene definerer sin og motstanderens posisjon i debatten. Altså hvordan aktørene definerer hvilken rolle de fyller i debatten, og hvilken mener de motstanderen fyller. Dette vil være interessante definisjoner i en debatt som ofte fremstilles som forskanset og i studiet av protester mot retorikk. Ved å ta konseptet sosiale grenser i betraktning vil slike definisjoner også kunne få viktige virkninger på debatten ved å påvirke yttringsrommet. Hvilken påvirkning slik grensedragning kan få for debatten vil diskuteres videre i det neste delkapittelet *endring og stabilitet*.

Endring og stabilitet

Et formål med å lansere rammer som et konsept for å betrakte mobiliseringsforsøk var å sette fokuset på meningsarbeidet aktørene gjør. Men dette betyr ikke at dette meningsarbeidet skjer i vakuum (Benford og Snow, 2000:628). Tidligere i dette kapittelet har vi sett at konflikt betraktes som en viktig påvirkende faktor under dette meningsarbeidet. Selv om en tilnærming til mobiliseringsspørsmål gjennom et perspektiv på rammer fokuserer på hvordan meningen tilskrives situasjonen, er det viktig å ta begrensninger og muligheter for hvordan disse kan formes i betraktning. Disse begrensningene og mulighetene blir ofte definert som mulighetsstrukturer og kan for eksempel være som politiske eller kulturelle (Benford og Snow, 2000:628,629). Samtidig er begrensningene også i endring, og de kan variere forskjellig ut ifra kontekst (Ferree, 2003). En måte å inkludere slike strukturelle påvirkninger har vært gjennom såkalte diskursive felt og tilknyttede diskursive muligheter (Snow et al., 2018:398). I følge Snow et al. (2018:399) er en måte å beskrive hvordan diskursive felt påvirker mulighetsstrukturer er gjennom det Snow et al. (2007:391) definerer som krystallisering av rammer. Krystalliseringen av rammer beskriver perioder i en debatt, hvor

det er relativt liten variasjon i hvordan et problem rammes inn. Det beskriver altså et punkt der konfliktnivået er lavere med tanke på hvordan aktørene i debatten presenterer relevante problemer. Disse periodene markeres av stabilitet, hvor det er en relativ konsensus på et felt om hvordan et problem rammes inn. Under disse tidene vil kjennskap til de regjerende måtene å ramme inn et problem kunne betraktes som en kilde til makt. Et av problemene som møter aktører som ønsker å skape endring vil kunne være at feltet kjennetegnes av stabilitet, under disse periodene kan kjennskap til feltet betraktes som en ferdighet, med ulik utbredelse (Ihlen og Dan, 2011). Kjennskap og konsensus vil dermed kunne gjøre at aktørene i debatten kan opprettholde måten å forstå et problem, noe som kan føre til færre endringer. Dette betyr ikke at det ikke finnes andre måter å forstå problemet, men at den regjerende statusen på feltet gjør det mer problematisk å gjøre radikalt forskjellige rammer. Dette betyr ikke at det ikke er mulig å utfordre mer etablerte, eller krystalliserte former å ramme inn et problem for å mobilisere. Ferree (2003) finner for eksempel i sin studie av abortdebatten i Tyskland og USA, at flere grupper bevisst ikke anvender etablerte rammer for å maksimere resonans, men isteden posisjonerer seg radikalt i forhold til den etablerte offentlige debatten.

Innvandringsdebatten er ikke en homogen debatt, men foregår blant politikere, mannen i gata og interesseorganisasjoner. Den foregår på forskjellige felt, som i media, på Facebook, og fra politiske talerstoler. Hvis man skal prate om den offentlige politiske innvandringsdebatten er det altså ikke nødvendigvis rett frem å skulle studere hvordan det er legitimt å ramme sine argumenter inn. Det vil helt klart variere mellom hvem som diskuterer. De forskjellige formene for innvandringsdebatt har forskjellige grader av legitimitet, på forskjellige arenaer for debatt. Sannsynligvis vil ikke de samme argumentene som fremmes over middagsbordet ha den samme legitimiteten i den offentlige innvandringsdebatten. Hvis man skal diskutere en eventuell strukturell begrensning på ulike rammers resonans, er det dermed viktig å betrakte hvilken form debatten tar. Det er også viktig å ta hensyn til at selv om man kan få gjennomslag for politikk ved å anvende mer radikale rammer, så er massemediene fortsatt betraktet et av de viktigste foråene for å skape gjennomslag for endring (Bail, 2012:856). Figenschou og Beyer (2014,434) anvender Hallin (1986:117) sin modell: «*Three spheres of legitimate discourse*», for å konseptualisere forskjellige argumenters legitimitet i den offentlige debatten:

Figur 1. Hentet fra (Figenschou og Beyer, 2014:434)

Hensikten med å benytte en slik modell er å illustrere hvordan ulike argumenter har ulik grad av legitimitet avhengig av hvor samtalen foregår. Den ytterste sfæren i modellen referer til ytringer som avviker fra den normale debatten. Den innebefatter måter å problematisere innvandring som vil møte normativ motstand fra mange. Den midterste sfæren er legitim kontrovers og den referer til måter å problematisere innvandring som kjennetegnes av en der det er legitimt å være uenig. Rent praktisk vil den offentlige politiske innvandringsdebatten kunne kjennetegnes av denne typen uenighet om saksforholdet. Den innerste sirkelen derimot kjennetegnes av almen fordømmelse og inkluderer i følge Figenschou og Beyer (2014:434) for eksempel rasisme. Noen aktører i debatten fremmer kanskje slike syn, men disse vil ikke få noen spalteplass for sine meninger i den offentlige debatten.

I følge Figenschou og Beyer (2014:433) er ikke grensene mellom de forskjellige sfærene faste, men flytende og reforhandles som en del av debatten. På hvilke premisser man diskuterer innvandring er ikke gitt av argumentets rasjonalitet alene, men er også tett tilknyttet normer for debatten. I følge Figenschou og Beyer (2014:435) har det foregått en gradvis utvidelse av den offentlige debatts sfære, noe de knytter til innvandringspolitikken frembrudd som politisk tema på 1980 tallet. Dette betyr at typer problematiseringer som tidligere har befunnet seg utenfor den legitime sfæren, nå inngår i den. Sent på 1980-tallet, er som vi så tidligere i dette kapitlet, var tiden da innvandringspolitikk gikk fra å være noe man ikke diskuterte, til å bli etablert som et sentralt politisk tema. Samtidig viser også forskning at den politiske debatten i flere land beveger seg bort fra de tradisjonelle mediene, over til sosiale medier eller alternative nyhetsmedier (Schroeder, 2019). Et sentralt spørsmål

da er hvilken effekt dette har på grensene for den legitime kontroversielle debatten. Vil man ende i en forskanset debatt eller et uenighetsfelleskap med mer frakoblede medier (Schroeder, 2019, Iversen, 2014).

Hendelser som utgangspunkt for debatt

kapittel 2 startet ved at det ble redegjort for tidligere forskning på den norske debatten. Jeg har gjort dette for å gi et overblikk over norsk innvandringspolitikk og debatt, med et spesielt fokus på Frp. For å best kunne diskutere de to casene jeg tar for meg i denne oppgaven, mener jeg dette er nyttige perspektiver for å belyse viktige prosesser fra debatten. Jeg har også redegjort for perspektiver på rammeanalyse og symbolske grenser, samt et teoretisk perspektiv på hvordan grensene for den legitime debatt påvirker stabilitet og endring. Videre i dette kapitlet skal jeg diskutere hvordan to hendelser kan være viktige for å forstå endring i en kontekst av debattens grenser.

De to hendelsene er den såkalte flyktningkrisen og terrorangrepet 22. juli. Forskjellige perioder setter ulike premisser for hvilken rolle innvandringsdebatten får i politikken. I 2015 kom det totalt 1,3 millioner asylsøkere og flyktninger til Europa, og 31 000 av disse søkte om beskyttelse i Norge (Fladmoe et al., 2016:1). Flyktningkrisen førte til en stor økning i asylsøkere over en avgrenset periode, og førte til at den politiske innvandrings- og integreringsdebatten fikk en sentral rolle i offentligheten (Hognestad og Lamark, 2017). Krisens forskjellige aspekter kom frem ved hvordan den ble oppfattet som en krise for de som flyktet, men også for landene som mottok flyktninger (Bygnes og Karlsen, 2017). Den ble oppfattet som en humanitær krise fordi mennesker følte seg tvunget til å reise fra krigsherjede land, en flukt som førte til at et stort antall mennesker døde på ferden til et nytt land. Samtidig ble den oppfattet som en krise for mottagerlandene, fordi de ikke var forberedt på en slik tilstrømming av mennesker. Dette førte til at flyktningkrisen også ble betraktet som en krise for mottaksapparatet. Under flyktningkrisen i 2015, sto partiet Frp som en del av regjeringen, med Sylvi Listhaug som innvandring og integreringsminister. I desember 2015, når ankomsttallet var høyt, lanserte Listhaug et høringsforslag på 150 sider med 40 innstramminger i Norges innvandring og asylpolitikk (Johansen et al., 2015). Frps fokus på innvandring og integreringspolitikk gjorde at de kunne ta en sentral og synlig rolle som et restriktivt parti i debatten og politikken.

Den andre hendelsen jeg mener er viktig å kjenne til er debatten som foregikk i tiden etter terroren 22. juli. Som vi så tidligere i dette kapittelet, argumenter Hagelund (2004:10) for at den skjulte rasismen, eller potensiale for rasismen i befolkningen, har påvirket innvandringsdebatten i Norge. Etter terroren 22. juli ble det Figenschou og Beyer (2014) definerer som den vanligvis frakoblede avvikende debatten, plutselig et tema for offentligheten. Det som tidligere hadde vært en frakoblet debatt ble plutselig et sentralt tema i den offentlige debatten:

«... topics related to right-wing political extremism and the terrorist's ideological and political worldview became a major story in the immigration debate. The anti-Islamic online deviant sphere, which had been largely ignored in the mainstream public debate, became a major story overnight.» Figenschou og Beyer (2014:445).

Jeg vil ikke fokusere på å redegjøre terroren den 22. juli, men det som er mest interessant her er hvordan 22. juli påvirket debatten. Det Figenschou og Beyer (2014) skriver her er viktig for å forstå at etter 22. juli, ble diskusjonen om det skjulte hatet igjen brakt inn i det offentlige ordskiftet, i hvert fall i en periode. Spørsmål om Hvordan den offentlige debatten skal forholde seg til det ekstreme ble et spørsmål man igjen plutselig måtte ta stilling til. Sentralt for denne debatten var i hvilken grad den offentlige debatten skulle åpnes for det majoriteten ville betraktet som ekstreme synspunkt (Eide et al., 2013:188).

I sin studie av Stoltenbergs taler etter 22. juli skriver Tore Witsø (2015:23) «Den fremtidige forståelse av terroren vil formes av hvilken sjanger man bruker når historien om 22. juli fortelles». Det er denne ideen om at hvilken historie samfunnet forteller i etterkant av hendelser jeg nå vil innom før jeg avslutter dette kapittelet. Dette konseptet er allerede introdusert gjennom diskusjonen av «framing contests», men begrepet kritiske hendelser kan være nyttig for å forstå nettopp hvorfor det kan være nyttig for aktører å være med å definere en hendelse (Espeland og Rogstad, 2013, Boin et al., 2009, Benford og Snow, 2000:626). Begrepet kritiske hendelser tar utgangspunkt i å forklare hvorfor noen hendelser løftes fra å være et privat anliggende til å bli av offentlig interesse (Espeland og Rogstad, 2013:127). Espeland og Rogstad (2013) diskuterer dette ved å se på den offentlige debatten knyttet til tre eksempler på rasisme i Norge. Spørsmålet er hva som gjør at noen hendelser blir betraktet som noe som bare skjer, og hvorfor noen hendelser blir et problem vi som et samfunn må ta tak i. Altså hvorfor noen hendelser blir kritiske referansepunkt for å diskutere

samfunnsproblemer. For med begrepet søker man å fange hvilken effekt det har at det oppstår en påvirkningsfull debatt i tiden etter en hendelse, og hvorvidt denne effekten kan ha en varig effekt på debatten (Espeland og Rogstad, 2013:128, 139). Det betraktes heller ikke som tatt for gitt at det oppstår slike debatter i forbindelse med hendelser, isteden skapes det kritiske aspektet gjennom arbeidet med å ramme inn hendelsene (Espeland og Rogstad, 2013).

Kapittel 3. Metode

Introduksjon

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for hvilken metode jeg har brukt for å velge case og for å analysere disse. Analysen vil basere seg på en rammeanalyse. Fordi teorikapitlet inneholder både teoretiske og metodologiske implikasjoner for hvordan jeg vil gjennomføre en slik rammeanalyse, vil dette kapitlet i større grad omhandle utvalg og etiske hensyn. Jeg vil gjøre visse begrepsavklaringer fra rammelitteraturen, men det vil ikke være en hovedprioritet. Utvalg av case var en viktig del av forarbeidet med denne oppgaven. Jeg vil derfor starte dette kapitlet med å redegjøre for hvordan og hvorfor jeg gjorde et utvalg av to debatter. Jeg opplevde problemer med datainnsamlingen i forbindelse med disse to debattene, og vil derfor også diskutere hvordan dette påvirket arbeidet videre med disse casene. De to debattene var hendelser som involverte mange stemmer. Derfor har jeg også gjennomført et utvalg av debattinnlegg. Til slutt vil forskningsetiske hensyn diskuteres. Selv om sosiale medier ikke er et nytt fenomen, er hvordan man behandler datainnsamling og analysen av dette fortsatt et vanskelig felt å navigere. Også her møtte jeg flere problemer når jeg skulle utforme hvordan datainnsamlingen skulle gjennomføres. Jeg vil derfor diskutere hvilke avveininger jeg har gjort i forbindelse forskningsetiske hensyn.

Kvalitativ rammeanalyse

Jeg har valgt å gjøre en rammeanalyse av to case på protester mot retorikk i innvandringsdebatten. Jeg har fokusert på to perioder med økt debatt i forbindelse med protester mot retorikken i debatten. Jeg har gjort et utvalg av aktørene involvert i debatten for å gjøre en kvalitativ empiri-nær analyse av de to casene hver for seg. En kvalitativ analyse av case er godt egnet for å betrakte de finere mekanismene i slike debatter. Jeg har gjennomført en prosessbasert rammeanalyse med et fokus på innrammingen, ikke de individuelle rammene som ble brukt. Dette betyr også noe for hvilken analytisk nytte dette prosjektet har.

Gjennomgangen av relevant litteratur på rammeanalyse viser at innrammingsprosessen trenger flere bidrag. Jeg mener en saksnær analyse av to debatter kan være med å belyse dette.

Jeg begynte denne oppgaven med en ide om hva jeg ville se på. Jeg startet med en tanke om å ta utgangspunkt i hvordan ulike organisasjoner rammet inn et utvalg kampanjer som fant sted under flyktningkrisen. Flyktningkrisen gjorde innvandringsdebatten til et sentralt politisk

spørsmål, og en studie av hvordan innvandring ble rammet inn vil kunne være viktig for å forstå mekanismene for debatt under slike hendelser. Under forarbeidet med oppgaven kom jeg over to svært synlige kampanjer, og jeg bestemte meg for å se om disse kunne brukes som utgangspunkt for dette prosjektet. Samtidig ville jeg ta utgangspunkt i en rammeanalyse for å analysere dette utvalget. Jeg valgte å gå videre med disse kampanjene på grunn av deres potensielle nytteverdi. De var begge svært spesielle i karakter. De samlet inn svært mye penger og var formulert som en kritikk av debatten. Fordi jeg ville anvende en rammeanalyse virket kampanjenes orientering mot meta-debatten som et godt utgangspunkt for å studere reelle eksempler på innramming under den såkalte flyktningkrisen. Min tanke var: for å formulere en kritikk av innlegg i debatten, må man presentere en versjon av hva som skjer, hva som er problematisk og hvordan dette skal løses (Benford og Snow, 2000:615). De vil dermed sannsynligvis gjøre en innramming av innvandringsfeltet, noe ville dermed være nyttige for å belyse mine forskningsspørsmål. Denne typen utvalgsstrategi er kjent som strategisk utvalg (Flyvbjerg, 2004:127). Fordi jeg ønsket å se på et spesifikt fenomen som foregikk over en avgrenset periode ved en dyptgående analyse av få case, var utvalget et viktig aspekt.

En tidlig gjennomgang av rammelitteraturen viste at tidligere forskning i stor grad hadde fokusert på å studere rammer, mens det manglet bidrag som betraktet den dynamiske prosessen innramming utgjør i debatt (Snow et al., 2014:30). Mitt utgangspunkt var at disse casene kunne fungere som det Flyvbjerg (2004:127) definerer som et avvinkende/ekstreme case. Flyvbjerg (2004:128) definerer formålet med å gjøre et utvalg av avvikende case som «to obtain information on unusual cases, which can be especially problematic or especially good in a more closely defined sense, for instance policy fiascoes/successes». Han skriver at slike case er nyttige fordi deres uvanlige natur tenkes å involvere flere aktører og grunnleggende mekanismer ved det man studerer. Casene jeg har valgt å inkludere ble først og fremst valgt fordi de fikk massiv oppmerksomhet, samlet mange til protester, og skape en debatt.

Analytisk tilnærming

Når jeg begynte arbeidet med denne oppgaven ønsket jeg originalt å fokusere på intervjuer. Fordi flere av deltagerne i kampanjene og den medfølgende debatten var svært profilerte politikere, var det viktig for meg kjenne til hva som hadde skjedd her. Hva var essensen i

kampanjen, debatten, og hvordan forsto deltagerne i den sin og andres posisjon? Jeg anslo dette som viktig etter å ha lest en artikkel om såkalte eliteintervjuer, hvor det ble hevdet at kjennskap til hendelsen var svært viktig under intervjuet. Jeg måtte skaffe informasjon om hendelsene før jeg gikk videre. Å ta utgangspunkt i to case som fikk massiv oppmerksomhet viste seg fort å by på problemer. For til tross for sin potensielle analytiske nytte, var det trolig casenes kontroversielle natur som ledet til problemene med å skaffe intervjuer. Dette var svært synlige hendelser i media og involverte et vanskelig tema. Deltagerne var også profilerte. Innvandringsdebatten oppfattes ofte som en polarisert debatt, og disse to innsamlingskampanjene var samtidig symbolske protester mot oppfattede grenseoverskridende retorikk i debatten. Jeg brukte mye tid på å forberede intervjuer og kontakte de som var involvert i debattene, men måtte til slutt gi opp. Da jeg gav opp på intervjuene hadde jeg fått gjennomført et intervju og fått muligheten til å gjøre et kort intervju over Skype. Jeg har valgt å ikke bruke intervjuet i analysen, men det har bidratt til å forstå kontekst. Jeg måtte derfor også endre fremgangsmåte for å gjøre en analyse av de to casene. For å forberede intervjuene hadde jeg begynt arbeidet med å systematisere innlegg fra de to periodene som nå utgjør case 1 og 2. Dette var også en svært omfattende prosess. Offentlige debatter på sosiale medier er ikke organisert som en TV-debatt hvor to eller flere aktører er logisk orientert i forhold til hverandre. Jeg startet dermed et dokument for å systematisere hendelsene. Her startet jeg med relativt svake kriterier for hvilke innlegg i debatten jeg ville inkludere. Jeg googlet hendelsene, leste artikler for å notere relevante navn på aktører, og startet arbeidet med å skape en tidslinje for de to casene hvor relevante hendelser og innlegg ble notert og datert. Sakte med sikkert dannet det seg et langt dokument med mye data.

Jeg bestemte meg for å anvende de to dokumentene hvor jeg hadde notert viktige innlegg og hendelser fra de to debattene. Jeg var nå kjent med saksgangen, men jeg var ikke sikker på hva jeg hva dette datamateriale kunne belyse. Jeg begynte derfor med en saksnær analyse av de to innleggene hvor jeg noterte mulige analytiske tilnærminger. For å gjøre denne begynnende analysen tok jeg utgangspunkt i rammeanalyse. Jeg gjorde en mindre detaljert koding hvor jeg fokuserte på å fange prosessen der konflikten i debatten ble beskrevet. Altså hvordan de fremstilte seg selv, motstanderen og hvordan de definerte saksforholdet. Samtidig gikk jeg fram og tilbake gjennom teorien. Her begynte jeg altså med et nytt utvalg av innlegg fra de to casene. Jeg foretok enda et nivå av strategisk utvalg av innlegg basert på «the core framing tasks», med fokus på å fange dynamikken i innrammingen over tid (Benford og Snow, 2000:615, Flyvbjerg, 2004:127). For å gjøre dette noterte jeg hvilke innlegg som

adresserte andre aktører med formålet å mobilisere støttespillere eller demobilisere motstandere. Fra denne foreløpige gjennomgangen av datamaterialet fikk jeg noen inntrykk av potensielle analytiske muligheter. Nemlig hvordan innleggene ble rammet inn for å mobilisere støttespillere og demobilisere motstandere. Jeg hadde også gjort meg kjent med teori knyttet til sosiale bevegelser gjennom lesning av innrammingsteori.

Å studere den offentlige debatten med utgangspunkt i debatter på internett viste seg å være komplekst. Aktørene i disse casene tok blant annet roller som protestant og som politiker, og deres innlegg i debatten er ikke naturlig organisert. Den offentlige arenaen hvor innramming skjer, blir altså stadig mer kompleks. I følge van Hulst og Yanow (2016:104, 105) understreker dette hvor nødvendig en overgang fra rammeanalyse, som en studie av rammer, til en studie av innrammingsprosessen og at perspektiver på vedlikehold og endring inkluderes i analysen. Jeg bestemte meg for å følge prosessen med et spesielt fokus på de to kontroversielle innleggene publisert på Facebook-profilen, *Sylvi Listhaug*, samt protestene mot disse innleggene. I analysen vil fokuset være på den dynamiske reformuleringen av de kontroversielle innleggenes saksforhold, legitimitet og hvordan forholdet mellom aktørene i debatt presenteres. Analysen av de to casene vil deles i hvert sitt kapittel. Fordi jeg ønsker å følge prosessen har jeg valgt å presentere hendelsesforløpet i hvert case som en tidslinje.

Jeg har ikke inkludert hver ytring i forbindelse med hver case. Jeg mener det ligger en stor analytisk nytteverdi i å følge saksgangen i slike caser nøye, noe jeg håper de neste kapitlene belyser. Det er også viktig å understreke at jeg har gjort et utvalg og dermed vært med å velge hvilken side av disse casene som jeg mener belyser denne dynamiske omrammingen. Det finnes mange forskjellige tilnærminger til et slikt datamateriale, og jeg mener ikke min analyse av disse dataene skal lede til en sann tolkning av akkurat hva som skjedde. En nevneverdig utelatelse jeg har gjort er bilder fra innleggene. Bildene er primært utelatt fra analysen på grunn av usikkerhet med tanke på rettigheter til å bruke bilde. I case 2 inneholder innlegg 1 et bilde som ble en del av debatten, men innlegget ble senere fjernet fra Facebook på grunn av opphavsrettighetstrøbbel (Svaar, 2018). Datamaterialet jeg har benyttet var originalt tenkt å gi kontekstuell informasjon, noe som har ført til at jeg har brukt mindre tid på innsamling enn jeg kunne tenkte meg. Dette fører til visse svakheter knyttet til reliabilitet og validitet ved analysen (Silverman, 2014:83,90). Innlegg 6 i case 2 var for eksempel ukjent for meg lenge etter jeg hadde gjennomført en begynnende analyse av de andre innleggene i case 2. Dette er et innlegg som belyser caset. Jeg fant innlegget under en av mange forsøk på å

gjøre søk etter innlegg jeg hadde gått glipp av. Dette er en ulempe av å gjøre en slik nærgående kvalitativ analyse av det som originalt var svært uorganiserte hendelser. Men jeg mener likevel en slik analyse har spennende analytiske muligheter. Jeg har gjort et strategisk utvalg av det jeg mener er gode illustrative case for hvordan saksforholdet i en debatt om legitime argumenter, under en tid med økt oppmerksomhet for å belyse prosess. Selv om mitt utvalg og analyse av disse ikke gir en sannhet for hva som skjedde, så representerer det en del av disse to hendelsene. Disse casene er vanskelige å definere fordi den nye debattarenaen er kompleks. De involverer kollektive handlinger, politikere og forgikk over tid. De to casene inneholder protester og innsamlingsaksjoner, men er også debattinnlegg. Denne typen protester skjer ikke adskilt i tid fra den politiske representasjonen av dem, men er selv emne for debatt. For å oppsummere, kan disse casene defineres som to individuelle protester mot retorikken i debatten, samt den medfølgende debatten om hvorvidt de kontroversielle innleggene virkelig var grenseoverskridende. I analysen av disse casene vil rammeanalysen fungere som et verktøy. Den har formet hvordan jeg presenterer mine funn, men jeg har ikke satt meg som mål å teste dens teoretiske fundament for analyse av slike case. Jeg ønsker å belyse mekanismer i debatten gjennom en slik analyse, ikke å beskrive hvilke rammer som ble brukt.

Forskningsetiske vurderinger

Ved å bruke debatter på internett som kilde til data så er det ikke alltid avgjort hvordan man skal behandle datamateriale. Under forberedelsene for å skrive denne oppgaven søkte jeg NSD om godkjenning av metode for datainnsamling. Intervjudelen av oppgaven ble nesten umiddelbart godkjent, men ved datainnsamlingen på sosiale medier stilte NSD spørsmålet om dette var personopplysninger og dermed betinget på samtykke. Min umiddelbare tanke var at disse debattene må betraktes på samme måte som en politisk TV-debatt. Innleggene var politiske budskap som enten ble skrevet i forbindelse med deres folkevalgte stilling eller som en offentlig kritikk av politikere. Innleggene er en del av den offentlige politiske innvandringsdebatten, ment for den offentlige sfære og er viktige å studere for å forstå samtidens debatt. Likevel fikk denne langvarige utvekslingen med NSD meg til å formulere disse ideene videre, frem til prosjektet ble godkjent. Problematiseringer av forskningsetiske hensyn i forbindelse med nettdebatter er ikke noe nytt, men har tradisjonelt omhandlet privatpersoners diskusjon på debattforum. Nesvold et al. (2014) tar blant annet opp dette spørsmålet i forbindelse med forskningsetikk ved forskning på nettdebatter. Et sentralt

spørsmål er i følge Nesvold et al. (2014:113) hvorvidt nettdebattene knytter seg til et offentlig eller privat rom. Debattene som vil analyseres i denne oppgaven skiller seg fra vanlige nettdebatter. For å forklare hvordan, kan vi først ta utgangspunkt i profilene som ble brukt for å skrive innleggene. I denne oppgaven er det ikke innlegg fra private profiler som vil bli brukt. I stedet er innleggene skrevet på såkalte sider, eller kampanjeprofiler. Slike profiler er opprettet med det formål å publisere og organisere informasjon, rettet mot andre politiske aktører og potensielle støttespillere i befolkningen. Sider har ikke vennelister, men isteden får de følgere. De er altså et nyttig medium for politikere, kjendiser og bedrifter for å kommunisere med flest mulig mennesker. Profilene fungerer dermed som informasjonskanaler, ikke som en tradisjonell brukerkonto. Et eksempel er den politiske Facebook-siden *Sylvi Listhaug*, hvor det er godt kjent at hennes medierådgiver blant annet skrev innleggene som er inkludert i denne oppgaven (Dagsavisen, 2018). Innleggene som er inkludert i denne studien er ikke inkludert for å avsløre innlegg fra en offentlig persons private profil, men er hentet fra offentlige «sider» ment som en tradisjonell politisk plattform.

Det er også en annen type profil som vil inkluderes i analysen. Denne typen profil er en innsamlingsside. Jeg har valgt å utelate navnene til de som opprettet denne. Det har ingen hensikt å omtale personene ved navn, fordi de ikke er en del av den større debatten og har dermed ingen relevans for den offentlige debatten. Likevel vil disse personene være svært lett å identifisere gjennom internett fordi de oppgir seg selv som initiativtagere. Kampanjen samlet inn nesten 17 millioner kroner gjennom nesten 80 tusen bidrag til kampanjen. Protesten var dermed en svært viktig hendelse i en debatt som endte med at daværende statsråd for justis og beredskaps minister trakk seg. Debattene stod som to svært synlige hendelser, og var en del av innvandring, integrering og sikkerhetsdebatten under en tid hvor dette kanskje var det mest sentrale politiske spørsmålet. Innlegg i denne debatten burde dermed forstås som en del av det offentlige rom og som en del av den politiske debatten i Norge. I forbindelse med analysen vil jeg omtale innlegg med sidenavn der det er relevant for å forstå den politiske konteksten for hvordan rammen formes.

Oppsummering

I dette kapittelet har jeg redegjort for hvordan jeg vil gjennomføre en kvalitativ rammeanalyse av to case på protest mot retorikk i debatten. Et viktig metodologisk aspekt ved hvordan dette ble planlagt og gjennomført var utvalg av case. Dette utvalget ble basert på et strategisk

utvalg av to case (Flyvbjerg, 2004). Den opprinnelige grunnen til at disse ble betraktet som interessante var deres store innsamlede beløp og store medieomtale. Denne medieomtalen og det innsamlede beløpet gjorde at deres spesielle, eller avvikende natur gjorde disse til interessante case for å gjøre en rammeanalyse (Flyvbjerg, 2004). Kilden for data for å gjennomføre denne analysen var egentlig planlagt og forberedt som intervjubasert, men problemer med å skaffe informanter resulterte i at det som skulle være kontekstuelle data, ble hovedkilden for denne analysen. De to kommende analysekapitlene er dermed basert på to debatter og inneholder protest mot retorikk i debatten. For å gjennomføre en slik analyse har det vært viktig å konstruere to case fra hendelsene. De to tidslinjene som utgjør case 1 og 2 er et resultat av hvordan jeg har selektert det jeg mener er viktige innlegg som belyser den dynamiske prosessen det er, når flere aktører forsøker å mobilisere eller demobilisere motstandere, støttespillere og tilskuere for endring. Mitt utvalg representerer dermed ingen sann tolkning av hele hendelsen. Prosessen der politikere, befolkningen og andre forsøker å mobilisere er svært kompleks, men dette utvalget representerer en del av hendelsene (van Hulst og Yanow, 2016:104, 105). Hendelsenes komplekse sammensetning har også ført til mye etisk forarbeid med denne oppgaven og det er viktig å presisere at alle innleggene er en del av en viktig offentlig debatt, og de er ment for den offentlige sfæren. Dette er ikke privatpersoners diskusjoner, men diskusjoner som er ment som innlegg i den offentlige innvandringsdebatten. Profilene burde betraktes som såkalte «sider», ikke personlige profiler.

Kapittel 4. NOAS

Introduksjon

Høsten 2016 opplevde en stor andel av Norges befolkning med Facebook at deres venner delte et innlegg fra Facebook-siden *Kristoffer Joner*. I dette innlegget ble det bedt om en donasjon som en reaksjon mot et innlegg på Facebook, og det som ble kalt Listhaugs lik og del taktikk. Protesten fikk svært mye oppmerksomhet da den samlet inn 3,98 millioner på svært kort tid. I dette kapittelet vil jeg ta utgangspunkt i dette caset for å gjøre en analyse av en kort periode hvor det ble protestert mot retorikken i den norske debatten. Jeg valgt å ta utgangspunkt i syv innlegg fra denne perioden. Jeg vil omtale perioden som en debatt, til tross for at ikke alle innleggene er et direkte innlegg i en konkret debatt. I dette kapittelet har jeg valgt å organisere de syv innleggene som en tidslinje. Bakgrunnen for dette er at jeg ønsker å følge hvordan disse aktørene rammer inn sitt innlegg, og hvordan de posisjonerer innleggene sine i forhold til hverandre. Innramming er prosessen der man tillegger sitt budskap en mening man ønsker å kommunisere (Benford og Snow, 2000:614). Rammen plasseres rundt deler av et bilde av virkeligheten, i håp om at dette fokuserer leserens oppmerksomhet mot det de oppfatter som viktig. For å gjøre en analyse av denne prosessen vil fokuset være på hvordan aktørene presenterer det oppfattede samfunnsproblemet, hva den eventuelle løsningen på dette problemet er, samt hvordan de forsøker å motivere publikum og potensielle støttespillere til å mobilisere imot dette problemet (Benford og Snow, 2000:615). Jeg vil også undersøke hvordan aktørene identifiserer sin egen og motstanderens posisjon i debatten. Dette vil jeg gjøre med bakgrunn i Lamont (1992) sin definisjon av symbolske grenser. Dette caset inneholdt en protest mot retorikk. Derfor er jeg interessert i å undersøke hvordan aktørene i debatten argumenterer for hvordan grensene for hva som er greit å si i den offentlige debatten burde gå. Dette vil baseres på Figenschou og Beyer (2014) bruk av Hallin (1986) modell for å konseptualisere tre debattsfærer. Analysen vil begynne med en mer detaljert tidslinje og det vil følge en forenklet versjon av denne før hvert nye innlegg i analysen. Det gjeldende innlegget vil utheves i denne tidslinjen.

Caseoversikt case 1

Case #1 - NOAS

Caseoversikt

Debattens utgangspunkt

Den 12.11.2016 ble det publisert en artikkel i avisen New York Times (Nordland, 2016). Denne artikkelen utgjør *innlegg 1*. Artikkelen baserer seg på intervjuer med en afghansk gutt og hans familie. Familien oppholdt seg på dette tidspunktet i Afghanistan etter å ha blitt tvangsreturnert fra Norge. Artikkelen tittel er *A Deported Afghan Boy Returns to a Land Nothing Like Home*. I artikkelen anvendes familiens historie for å argumentere for at Norges innvandringspolitikk og befolkningens holdninger har blitt mer restriktive de siste årene. Artikkelforfatteren fremstiller dette som en negativ trend og familiens historie brukes for å underbygge påstanden om dette er problematisk. Hvordan artikkelforfatteren anvender denne historien for å ramme inn dette argumentet, er viktig for å forstå den videre debatten i dette caset. Artikkelforfatteren er ikke med i debatten videre, men en saksnær analyse av dette innlegget er viktig for å forstå hvordan det å vektlegge enkelte detaljer kan føre til en dramatisk endring i hvilken historie som fortelles.

Argumentet i artikkelen gjøres på bakgrunn av personlige historier. En slik måte å ramme inn en historie trekker oppmerksomheten til et «human-interest» perspektiv. Et eksempel på hvordan denne rammen skapes i artikkelen er:

«In less than 24 hours, before they could contact a lawyer, they were put on commercial flights back to Afghanistan, accompanied by an 11-person, unarmed Norwegian police contingent who surrounded them the whole trip to make sure they did not try to abscond».

Ved å fokusere på hvordan en barnefamilie ble bevoktet av 11 politibetjenter, uten mulighet til å kontakte advokat, skaper et narrativ der familien fremstilles som ofre. Ved å beskrive enkeltskjebner på denne måten, dannes en følelsesmessig nærhet til deres liv. En families lidelse er noe andre kan kjenne seg igjen i og den er dermed nyttig for å underbygge en sak som ellers kan virke fjern for leserne. Artikkelforfatteren forsøker å underbygge påstanden om at Norges innvandringspolitikk blir økende problematisk *«The (Familien) were victims of a hardening in Norwegian government policies and popular attitudes toward asylum seekers»*. Artikkelen har et klart normativt fokus og er ment for å kritisere Norges politikk. Tittelen og artikkelens utforming anvender familiens utsendelse for å ramme inn Norges innvandringspolitikk som en hjerteløs politikk, drevet av en hardere politisk holdning til innvandring og en styrket negativ holdning til innvandring. Som vi vil se videre er dette en av mange måter å fremstille Norges innvandringspolitiske standpunkt på denne tiden. Argumentet i artikkelen og måten dette rammes inn blir er viktig for å forstå de senere innleggene. I de resterende innleggene vil vi se hvordan denne artikkelens fokusområde blir utgangspunktet for en debatt om retorikk i innvandringsdebatten. All form for kommunikasjon bærer med seg en mening forsøkt kommunisert til andre. Et innsyn i hvordan artikkelen ble skrevet er sentralt for å forstå hvordan ulike aktører aktivt kan fremstille meningen sin, ved å fokusere på forskjellige aspekter ved en sak for å ramme sitt budskap (Benford og Snow, 2000:619).

Det kontroversielle innlegget

Innlegg 2

Den 14. november 2016 publiseres et innlegg på Facebook-siden *Sylvi Listhaug*. Dette er det neste innlegget i analysen og vil omtales som *innlegg 2*. Innleggets budskap bygger på utsendelsen omtalt i innlegg 1. Sylvi Listhaug satt på dette tidspunktet som innvandrings og integreringsminister, og var svært profilert. Innlegg 1 innebar en kritikk av regjeringens og Listhaugs innvandrings og integreringspolitikk. I *innlegg 2* vil vi se hvordan innlegg 1 brukes for å underbygge norsk innvandringspolitikkens suksess og for å videre promotere regjeringens politikk. Innlegg 2 illustrer hvordan forskjellige innramminger av samme hendelse kan dramatisk endre saksforholdet. Innlegget er også viktig for å forstå hvordan den senere protesten mot grenseoverskridende innlegg begrunnes.

Når innlegg 1 omtales på den daværende innvandring og integreringsministeren, Sylvi Listhaugs Facebook-side er artikkelens budskap kraftig endret:

«Dette er viktig signal som når ut til hele verden gjennom New York Times. Trøkket på tvangsretur og kursendringen i norsk asylpolitikk under FrP og denne regjeringen blir lagt merke til. Det er bra! Tiden for prat er forbi - nå er det handlekraft som gjelder (Y) Vi skal føre en streng politikk, og det betyr at de som får avslag skal ut. Enten frivillig eller med tvang! Lik og del hvis du er enig!».

«Norges returpolitikk er blant verdens strengeste[...]Norge er det mest bestemte landet av alle europeiske land i å returnere afghanske asylsøkere med avslag».

I innlegg 2 ser vi at det ikke gjøres noe forsøk på å forsvare norsk innvandringspolitikk, eller å debattere artikkelforfatterens premiss for hva som utgjør en god innvandringspolitikk. Isteden brukes innlegg 1 som et eksempel fra samtiden, for å illustrere hvordan regjeringen, med Frp i spissen, gjennomfører den politiske linjen de har lagt seg på. I innlegget rammes innvandringspolitikken inn som et tema som må debatteres gjennom signaler, ikke på grunnlag av enkeltmenneskers skjebne. Innlegg 1 og 2 skiller seg ved hvordan det Benford og Snow (2000:615) kaller «the core framing tasks» er gjort, altså hvordan hva de definerer som problematisk i innvandringsdebatten og hva løsningen på dette problemet er. Enklere forklart brukes det forskjellige premisser ved samme sak for å underbygge ulike bilder av saken. Der artikkelforfatteren omtaler de utsendte som en barnefamilie, er her de omtalt som afghanske asylsøkere med avslag. Poenget er at begge kategoriseringene er korrekte, men de portretterer svært forskjellige bilder av hva problemet er og hvordan man skal løse dette (Benford og Snow, 2000:614). Vi ser her at Listhaug diagnostiserer problemet som urettmessig innvandring, og ikke som hjerteløs politikk. Utsendelsen blir altså tildelt en annerledes symbolsk verdi.

Selve hendelsen rammes om ved å endre symbolene som underbygger premissene for utsendelsen av familien. For å underbygge et poeng om signaler i politikken er det lite fruktbart å fortelle historien om hvordan dette påvirker spesifikke familier. I denne omrammingen av hvem som ble utsendt fjernes de emosjonelt ladede beskrivelsene av den utsendte familien, samtidig som de erstattes med den anonyme beskrivelsen «*afghanske asylsøkere med avslag*». Dette gjør at Listhaug kan lene seg på en allerede etablert ramme i innvandringsdebatten, der det er rettmessighetsvurderingen som er avgjørende for opphold (Hagelund, 2003:84, Holmes og Castañeda, 2016:16). Seieren for norsk politikk rammes inn gjennom rettferdighet. De har avslag, dermed sendes de ut. En slik innramming forsøker å oppnå resonans ved en avklart debatt om rettigheter ved godkjent eller avslått asylgrunnlag (Hagelund, 2003:84, Benford og Snow, 2000:618). I en samtale om abstraherte signaler er det ikke utsendelsen av navngitte barnefamilier som legitimerer politikken, det er det avslaget som gjør. For å ramme innvandringsdebatten inn gjennom en slik rettferdighetsramme påkalles en verdighetsvurdering som utslagsgivende for opphold (Hagelund, 2003:84). Dette rammer inn utsendelsen som en rettferdig utsendelse, med hjemmel i loven.

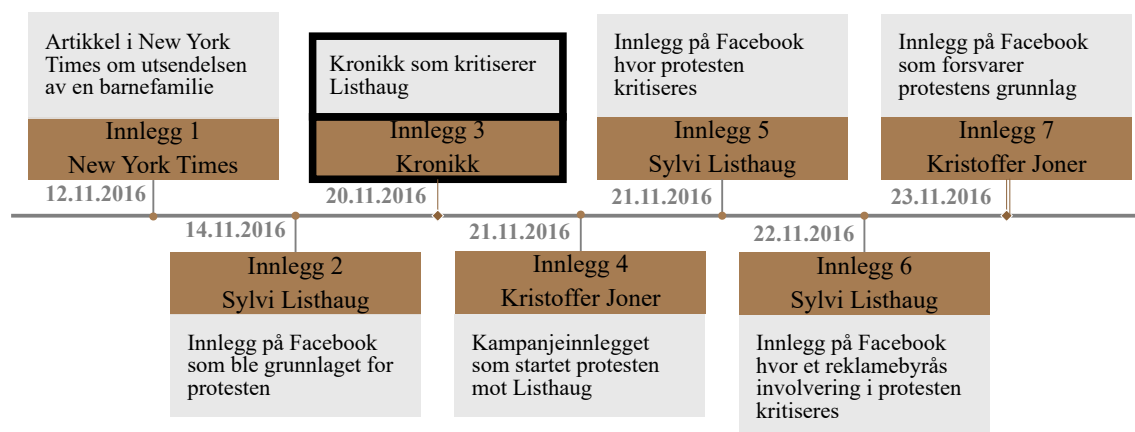
En viktig avklaring her er at det ikke foregår noe forsøk på å inntre i en debatt, kritisere artikkelens fremstilling eller gjøre noen radikal omramming for hvordan innvandring og integreringspolitikken skal forstås. Det blir gjort en innramming hvor asylsøkere med avslag må sendes ut for å kunne gi asylsøkere med opphold en rettferdig og god behandling. Sett bort fra artikkelens faktiske innhold, så følger dette innlegget de originale ukontroversielle premissene for innvandringsdebatt og politikk slik Hagelund (2003) beskriver i sin studie. Å bruke internasjonale mediers omtale av asylsøkere uten oppholdstillatelse for å ramme inn sin argumentasjon for at deres politikk fungerer, vil tradisjonelt kunne kategoriseres som en del av den legitime kontroversielle sfæren (Figenschou og Beyer, 2014:434). Det er altså ikke noen radikal ny ramme som er viktig å bite seg merke i ved dette innlegget. Det som isteden er verdt å legge merke til er hvordan premissene for hvorvidt dette er et positivt eller negativt signal baseres på. Ved å fremstille virkeligheten på forskjellige måter underbygger utsendelsen to motstridende politiske poeng. Isteden for kritikk defineres dette som et viktig signal. I prosessen der et sosialt problem rammes inn fremheves noen trekk, samtidig utelates andre trekk (Benford og Snow, 2000:614). I dette tilfellet, når det når resten av verden. Men samtidig utelates det andre mennesker vil definere som det kritiske aspektet med artikkelen. Dette innlegget ble publisert mindre enn et år etter Norge og Europa så en markant økning i innvandring. En slik ramme kan anvende denne nærheten til hendelser for å skape en ramme som resonerer med oppfattelsen av den såkalte flyktningkrisen (Benford og Snow, 2000:619).

Her ser vi et skifte i hvordan virkeligheten fremstilles for å fortelle en spesifikk historie. Listhaug og artikkelforfatteren fremstiller den samme hendelsen som representasjon av forskjellige sosiale problem. Gjennom ulike fokus fortelles to historier om hva som skjedde og hva effekten av dette er. Dette gjør at utsendelsen av «*afghanske asylsøkere med avslag*» kan fremstilles som en seier. Denne omrammingen av saksforholdet i artikkelen, publisert i New York Times, utgjør grunnlaget for de neste to innleggene i denne analysen. Det første innlegget er en kronikk publisert noen dager etter Listhaugs innlegg. I dette innlegget får vi se et eksempel på forsøk på mobilisering mot innlegget på Listhaugs Facebook-side.

I denne kronikken får vi se hvordan Listhaugs omramming blir grunnlaget for kritikken som rettes imot henne. Kronikken er det første innlegget i denne analysen som aktivt forholder seg til en motstander. Effekten av dette vil vi se gjennom hvordan arbeidet med å danne symbolske grenser blir en del av kritikken.

Motmobiliseringen starter

Innlegg 3

I innlegg 2 så vi hvordan forskjellige måter å fremlegge hendelser rammer inn forskjellige bilder av hva som skjer. *Innlegg 3* ble publisert som en kronikk, og tar utgangspunkt i innlegg 1 og 2 for å kritisere Listhaug. *Innlegg 3* ble publisert 20.11.2018, seks dager etter innlegg 2. *Innlegg 3* fikk ingen oppmerksomhet under perioden. Jeg har likevel valgt å inkludere den i utvalget fordi den illustrerer hvordan to innlegg med lignende kritikk av det innlegg 2 fikk svært forskjellig resultat. *Innlegg 3* er dermed mest interessant nettopp fordi den forble ukjent.

I *innlegg 3* ser vi hvordan kronikkforfatteren forsøker å trekke fokuset tilbake til barnefamilien. Her beskrives et barn og sin familie, som egentlig skulle ferie sin bursdag, men isteden ble hentet av politi.

«Men det ble ikke sånn som han drømte om. Natten før den store dagen hans kom politiet og hentet dem uten forvarsel. Han våknet av noe bråk på kjøkkenet og lurte på om det var bursdagen hans allerede. Men han hørte kjefting og skriking, og når han kom ned på kjøkkenet ble han møtt med politi og at moren hans lå besvimt på gulvet».

Her ser vi begynnelsen av hvordan det i *innlegg 3* blir lagt grunnlag for en «human-interest» ramme. Rammer er ikke virkelighetsforståelser tredd over hodene til tilhørere, men handler om å presentere virkeligheten på en måte der bildet av saksforholdet gir mening, og som samtidig inneholder et forsøker å søke støtte for denne presentasjonen (Benford og Snow,

2000:614). Hvis viktige deler av saksforholdet står utenfor rammen, kan dette fungere som et viktig verktøy for motmobilisering fordi en rammes kredibilitet og troverdighet er viktige premisser for å skape et resonerende bilde av situasjonen (Benford og Snow, 2000:619). Her ser vi hvordan kronikkforfatteren forsøker å påpeke andre aspekter ved utsendelsen og utnytter utelatelsen fra innlegg 2. Dette er kjernen i det som ofte omtales som en «framing contest», nemlig å inntre i en konflikt der man flytter fokuset til andre aspekter ved en hendelse (Boin et al., 2009:82). Dette gjøres ved å ramme hendelsen inn på en annen måte, for å endre forståelsen av hendelsen. Innramming er meningsarbeid og er dermed en prosess der det forsøkes å knytte en spesifikk forståelse av en hendelse ved å fokusere på spesifikke aspekter (Benford og Snow, 2000:614). Ved å redefinere hva problemet er forsøker kronikkforfatteren i *innlegg 3* å gjenetablere en debatt om menneskelige verdier ved å vise tilbake til familiens utsendelse slik den ble omtalt i innlegg 1. Denne kritikken av norsk innvandring og integreringspolitikk ligner den i innlegg 1, men skiller seg samtidig fra den ved å etablere et nytt problem i saken. Her er det Listhaug som tilskrives rollen som problemet, ikke Norge:

«Men du gråter ikke. Du er stolt. Du synes det er flott at verden får vite at vi har den strengeste politikken, at vi sender barn til krig. «Lik og del!» skriver du stolt. Stolt over ha nådd NY Times med din ødeleggelse. Dette er ikke bærekraftig politikk, Sylvi, det er inhuman, umenneskelig politikk, det er tortur og det er å ødelegge et barns liv. Og du er stolt».

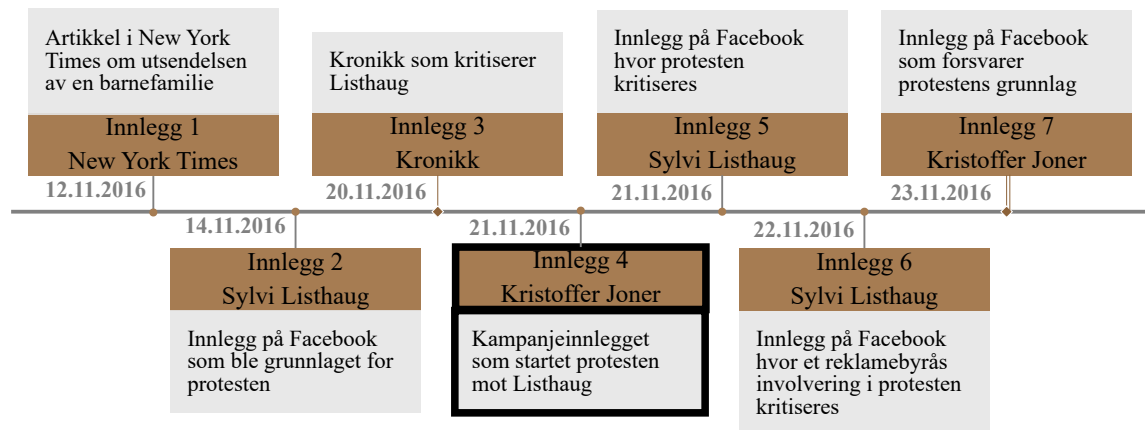
I *innlegg 3* fokuseres det ikke på hvordan dette er et symptom på norsk politikk, men fokuset flyttes til Listhaug. *Innlegg 3* anvender Listhaugs omramming for å underbygge påstanden om at hun forårsaker problemene. Dette gjøres ved å påpeke mangelen på sammenheng mellom Listhaugs fremstilling av saken og det som faktisk skjedde. Ved å definere Listhaugs innrammings manglende kredibilitet og troverdighet som et resultat av en intensjonell omskrivning av virkeligheten trekkes det symbolske grenser for å nedvurdere Listhaugs måte å argumentere (Benford og Snow, 2000:619, Lamont, 1992:1,2). Å kategorisere motstanderens utsagn på denne måten har derfor en effekt utover å promotere sin egen innramming. Kronikkforfatteren uttaler seg ikke som en konkurrerende politisk figur. Det er dermed ikke å promotere sin egen politikk som er den potensielle effekten, men heller å demobilisere Listhaugs støttespillere og å markere avstand (Benford og Snow, 2000:614). Kronikkforfatteren forsøker ikke kun å lansere sin versjon av hva realiteten i denne saken var,

men trekker fokuset tilbake til hvordan utsendelsen ble rammet inn i innlegg 1. Samtidig trekkes det symbolske grenser basert på moral ved å påpeke Listhaugs omramming av saksforholdet. Ved å gjøre dette sier også kronikkforfatteren noe om hvor grensene for den legitime debatten burde gå, og at innlegg 2 ligger utenfor den grensen Figenschou og Beyer (2014:434) definerer som legitimt kontrovers. Når moral anvendes her for å markere grenseoverskridelser, er det ikke kun en legitim uenighet som kjennetegner debatten, men et bevisst forsøk på å argumentere på en måte kronikkforfatteren oppfatter som grenseoverskridende:

«Du eier ikke empati. Jeg gråter ikke bare av historien til (barnet) og mange andre barn i hans situasjon. Jeg gråter når jeg ser hvor kalde politikere vi har, og hvor mange liv du ødelegger. Og jeg gråter av hvordan du soler deg i glansen av din oppnådde kjendisstatus».

Argumentene i innlegg 2 kritiseres ikke på bakgrunn av deres gyldighet, men fordi de påstås å være skrevet med dårlige intensjoner. De fremstilles som ekstreme og derfor utenfor den legitime debatten. Dette gjør at Listhaug ikke portretteres som en politiker, men som en som driver med politikk for å få følgere på sosiale media. Listhaugs status nedvurderes dermed fra å være et politisk innlegg til selvpromotering gjennom andres lidelse. Som Jasper (2011) argumenterer så kan følelser være et viktig virkemiddel for å motivere andre til kollektiv handling. Det kan dermed tenkes at *innlegg 3* burde hatt mer oppmerksomhet. Det er nok flere aspekter som førte til den store forskjellen i oppmerksomhet *innlegg 3* fikk i forhold til innlegg 4, som er det neste innlegget. Men et aspekt jeg vil fremheve som interessant, er hvor stor plass det vies til å kritisere Listhaug på bakgrunn av hennes moral i denne kronikken. Selv om vi også vil se en direkte kritikk i det neste innlegget vil jeg oppfordre til å reflektere over forskjellen mellom innleggene. I *innlegg 3* ser man et viktig skifte fra de tidligere innleggene, fordi det her inngås i et mer konfronterende meningsarbeid. Det handler ikke lenger om å promotere politikk, men om påpeke brister ved motstanderens innramming og et aktivt forsøk på å anvende symbolske grenser til å påvirke ytringsrommet til motstanderen (Benford og Snow, 2000:626, Lamont, 1992, Figenschou og Beyer, 2014:434). *Innlegg 3* rammer om sakens natur ved å danne symbolske skiller basert på moral. Neste innlegg som gjennomgås er også rettet som en kritikk av innlegg 2, men fikk samtidig en svært annen effekt enn *innlegg 3*.

Innlegg 4

Den 21.november ble det publisert et innlegg ved en nyopprettet Facebook-profil. Denne profilen ble opprettet av skuespiller og Arbeiderparti-politiker, Kristoffer Joner. Kampanjeprofilen ble opprettet med den hensikt å kritisere innlegg 2. *Innlegg 4* kritiserer, i likhet med innlegg 3, omskrivningen av saksforholdet i innlegg 2. Joners innlegg lanserte en innsamlingskampanje til inntekt for NOAS – Norsk Organisasjon for Asylsøkere. Denne innsamlingskampanjen fikk et symbolsk element, da et takkekort fra NOAS ble sendt til Listhaug for hver donasjon på 100 kr. Kampanjen samlet inn 3,98 millioner, noe som på den tiden ble betraktet som et rekordbeløp for en slik innsamling. Den samlet mesteparten av pengene allerede det første døgnet. Den fikk også massiv oppmerksomhet for dette i medier. Kampanjen oppfordret sine støttespillere til å like, dele og donere til kampanjen. *Innlegg 4* skiller seg fra de foregående ved at det inneholder et aktivt forsøk på å mobilisere støttespillere til protest.

Innlegg 4 begynner ved at Joner definerer formålet med å skrive dette innlegget

«Jeg heter Kristoffer, og i dag ble jeg medlem av Facebook. Dette er min første, og ganske sikkert siste, Facebook-post. Jeg vil at du skal LIKE og DELE den, og nå skal jeg fortelle deg hvorfor».

Her ser vi at Joner begynner å danne grunnlaget for protesten ved å etablere hvem han er og hvordan han ønsker at andre kan støtte denne posten. Det er interessant at Joner tar rollen som Kristoffer når han introduserer innlegget. Ved å ta rollen «Kristoffer» begynner han arbeidet med å definere hvilken type protest og kampanje dette er. Joner er skuespiller, men var også politiker i Arbeiderpartiet. Joner anvender ingen av disse rollene aktivt i mobiliseringen. Ved å ikke gjøre dette trer han utenfor det politiske systemet og debatten når han mobiliserer. Han trer inn i rollen som protestant og rammer samtidig kampanjen inn som protest. Han tar ikke rollen som protagonist selv, men tar del i rollen sammen med de andre. Rollen som en av mange tas ikke bare passivt, men brukes også kommunikativt:

«Derfor er jeg nå på Facebook. Og derfor vil jeg at du skal hjelpe med å LIKE og DELETE denne posten. La oss bruke Sylvis "LIK og DEL"-taktikk. La oss vise at Norge består av langt flere mennesker, med langt bedre holdninger, enn de ca. 7000 som til nå har valgt å LIKE Sylvis lavmål av et budskap».

Å ramme kampanjen inn som en folkelig protest gjør at protestens budskap kan kommuniseres til et bredere publikum (Benford og Snow, 2000:618). Som Hagelund (2003) viser i sin studie har metadebatten vært et synlig aspekt ved innvandringsdebatten. Ved å rette seg mot «folket» vil den potensielle gruppen støttespillere være større enn om fokuset var å kritisere regjeringen som helhet, spesielt fordi Frp har på denne tiden satt som en del av regjeringen og har hatt et spesielt sakseierskap til innvandring som politisk tema (Fangen og Vaage, 2014:46). Det er ikke bare det sosiale problemet som rammes inn, men også hva denne motstanden representerer (Benford og Snow, 2000:615). Å ramme dette inn som en folkelig protest er med på å påvirke hvorvidt leseren av innlegget føler at det sosiale problemet resonerer med verden de kjenner. Ved å ikke fokusere på dette som tradisjonell venstresiden mot høyreside kritikk av innvandringspolitikk, men heller som en folkelig kritikk, gjør potensielt at den kan resonere med et bredere publikum (Benford og Snow, 2000:618).

I innlegg 2 så vi hvordan måten man rammer inn en sak, drastisk kan gjøre en omskifting av hvordan virkeligheten presenteres (Benford og Snow, 2000:614). I innlegg 3 ble Listhaugs omramming kritisert. Joner forsøker også trekke fokuset tilbake til familien igjen, men han forsøker ikke å skape en human-interest innramming på samme måte som innlegg 1 og 3 (Benford og Snow, 2000:626). Ved å understreke innholdet i innlegg 1 og kontrastere dette

med det i innlegg 2, begynner han å kritisere hvordan norsk innvandringspolitikk kommuniseres, men med fokus på Listhaug:

«14. november 2016 la innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug ut et innlegg på Facebook-siden sin. Der fryder hun seg over at Norges strenge asylpolitikk får oppmerksomhet i utlandet. Saken hun refererer til er fra The New York Times, og handler om en syv år gammel afghansk gutt som etter drøyt fire år ble sendt ut av Norge med tvang. Listhaug avslutter Facebook-innlegget sitt med å oppfordre alle som er enige med henne til å "LIKE og DELE"».

Han definerer isteden måten politikken kommuniseres og definerer Listhaugs retorikk som det problematiske. Det følger ingen detaljert beskrivelse av konsekvensen av utsendelsen slik innlegg 1 og 3 inneholdt. Joner fokuserer isteden på å illustrere at slike forsøk på å omskrive virkeligheten blir gjort, samtidig som han knytter dette forsøket til Listhaug. På denne måten utfordrer Joner Listhaugs fremstilling av virkeligheten, samt styrer samtalen fra en debatt om innvandring til en om retorikk i debatten og grensene for den legitime debatt (Benford og Snow, 2000:626, Figenschou og Beyer, 2014:434).

Videre ser vi at Listhaugs ommramming defineres som en del av problemet, men ikke hele problemet. Det reelle problemet defineres som retorikken i debatten:

«Sylvi får mene hva hun vil, men at vår innvandrings- og integreringsminister, uansett hvem han eller hun er, oppfører seg på en så respektløs måte, er på ingen måte greit. At en som representerer landet vårt fryder seg over medmenneskers tragedie, er forkastelig. At hun i tillegg bruker en "LIK og DEL"-taktikk for å spre disse holdningene ut til flest mulig folk, vil ikke jeg være bekjent med. Og er dessuten ganske kvalmende».

Kritikken rettes dermed ikke mot Listhaug fordi hun er en del av høyresiden eller fordi hun er Frp-representant, men på grunn av den problematiske retorikken som nå føres. Joner forsøker dermed å ramme inn innvandrings og integreringsdebatten som foregår nå som det sosiale problemet (Benford og Snow, 2000:615). Han vier lite oppmerksomhet til å forsøke å inngå i en konkurranse om hvordan saken i New York Times egentlig skal forstås, men bruker isteden saken til å underbygge påstanden om en dårlig debatt, samt trekke fokuset hit (Benford og

Snow, 2000:626). En debatt han nå knytter til Listhaug. For selv om Listhaug ikke fremstilles som det sosiale problemet i sin helhet, defineres hun som en del av det. Han anvender innlegget Listhaug publiserte som kilde for å gjøre verdimeslige vurderinger om hennes posisjon som innvandring og integreringsminister. Ved å definere hennes utsagn som en «*LIK og DEL*»-taktikk» tilskriver han Listhaug motiver for å publisere innlegget utover å kommunisere sin politikk. Denne «taktikken» tilskrives at hun «*fryder seg over medmenneskers tragedie*» og defineres som «*forkastelig*». Disse kategoriseringene er med på å trekke symbolske grenser basert på moral, for å underbygge påstanden om at det innholdet i det kontroversielle innlegget, er en del av intensjonelt brudd på på yttergrensene for den legitime debatten (Lamont, 1992, Figenschou og Beyer, 2014).

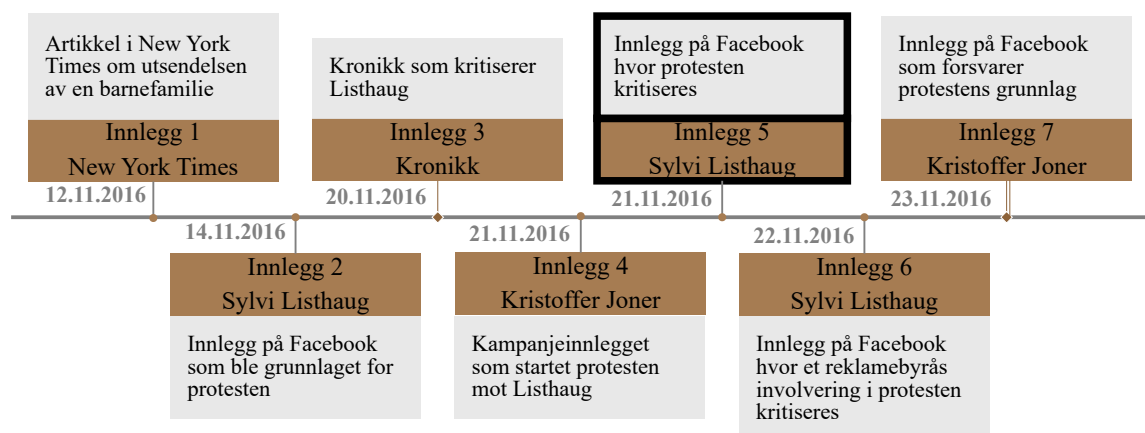
Listhaug tilskrives ekstreme verdier ment for å markere hennes utsagn som utenfor den legitime innvandringsdebatten. I innlegg 2 refereres det aldri til familien, men det fokuseres på å omtale av norsk asylpolitikk. Ved å sette fokus på omrammingen Listhaug gjorde i sitt innlegg, fremstilles innlegget som en kynisk hyllest av guttens utsendelse. Omskrivingen av virkeligheten utnyttes strategisk for å trekke symbolske grenser som brukes for å så tvil over det kontroversielle innleggets troverdighet (Lamont, 1992:1,2, Benford og Snow, 2000:619). I likhet med innlegg 3 fokuserer også dette innlegget på å sette fokus på hvordan den offentlige innvandringsdebatten burde være. Listhaugs posisjon defineres som utenfor den legitime sfæren for innvandringsdebatten. På denne måten trer ikke Joner inn i en politisk diskusjon, men tar rollen som protestant i en folkelig markering mot retorikk han mener ikke hører hjemme i debatten. På denne måten kan også Joner bevisst styre debatten tilbake til det saksforholdet han mener burde være sakens kjerne. På denne måten vier dette innlegget seg inn i debatten for hvor grensene for den legitime debatten går (Figenschou og Beyer, 2014).

Kritikken rettes ikke mot regjeringen eller innvandringspolitikken de fører, men sentrerer seg isteden rundt Listhaugs holdning til den. Hvis Joner hadde kritisert regjeringen så ville hans rolle som politiker være mer sentral, men i *innlegg 4* kritiseres Listhaug som en uverdigg representant for regjeringen. Dette gjøres ved å nedvurdere Listhaugs innlegg til respektløs selvsjukt, ikke som et politisk innlegg. På denne måten kan konflikten sentreres rundt det symbolske arbeidet der forskjellige roller med tilhørende symbolikk tildeles (Lamont, 1992). Protesten debatterer ikke, den mobiliserer. Dette innlegget førte, i motsetning til kritikken i innlegg 3, til en motmobilisering fra Listhaug. Denne motmobiliseringen er det neste

innlegget som vil gjennomgåes. Kampanjen fikk stor omtale i media, noe som sannsynligvis bidro til å gjøre at den fikk et svar fra Listhaug.

I likhet med innlegg 3 ser vi at Joners kritikk primært blir begrunnet ved å påpeke manglende empirisk kredibilitet ved Listhaugs innlegg, noe som kan være et kraftig verktøy for å mobilisere en slik protest (Benford og Snow, 2000:619). Dette er med å ramme inn Listhaugs innlegg som noe mer enn et innvandringspolitisk argument. Listhaugs innramming av utsendelsen er ikke svært problematisk i en norsk kontekst, uten bakgrunnsinformasjonen om barnefamilien. Etter innvandringsstoppen har det vært en grunnleggende idé om at Norges innvandringspolitikk skulle være streng, men den skulle være streng for å sikre rettferdighet, og speile nasjonens moral (Hagelund, 2003:96). Å ubevisst utelate slik bakgrunnsinformasjon hadde vært et dårlig politisk trekk fordi utsendelsen av barnefamilier utgjør et svært dårlig politisk kort å trekke frem i en slik debatt. I *innlegg 4* ser vi at Joner bruker innlegg 2 for å underbygge en påstand om problematisk retorikk i debatten, og gir støttespillere en klar mulighet for å delta i protesten mot Listhaugs retorikk (Figenschou og Beyer, 2014:434). Å påpeke Listhaugs omskrivning av virkeligheten brukes som et kraftig verktøy for å vekke følelser, og følelser er igjen et kraftig verktøy for å skape en resonerende ramme (Jasper, 2011:292).

Innlegg 5

Den 21.november ble det publisert et innlegg på Facebook-siden *Sylvi Listhaug* der hun svarer på kritikken. *Innlegg 5* ble altså publisert samme kveld som Joner publiserte sitt innlegg.

Innlegg 5 er formulert som et svar til Joners kampanjepost. Majoriteten av pengene ble samlet inn det første døgnet og kampanjen hadde dermed allerede fått mye oppmerksomhet. Dette innlegget markerer første gang Listhaug svarer direkte på kritikk etter hun publiserte sitt forrige innlegg.

Heller ikke i dette innlegget går Listhaug i direkte forsvar av hennes politikk, men hun forsøker heller å ramme om hvordan man skal forstå Joners protest. Listhaug skriver «*Bli med å si klart og tydelig ifra at vi ikke lar oss stoppe av dette hylekoret*». På denne måten forsøker hun å ramme protesten inn som en emosjonell respons, ikke et rasjonelt bidrag til debatten. Videre forsøker hun å etablere Joners kritikk som en del av en større respons på hennes generelle politikk

«Nå har skuespillere, kommentatorer og resten av venstresiden hvid seg på hylekoret. Sist ute er Kristoffer Joner (bilde), som er både skuespiller og bystyrerepresentant for Arbeiderpartiet i Stavanger».

På denne måten forsøker hun å ramme om forståelsen av Joners kampanje. Dette blir gjort ved å omdefinere hva protesten representerer i debatten. Den rammes inn en del av den generaliserte gruppen «venstresiden», ikke som en protest fra folket. På denne måten kan innholdet i Joners protest også skrives om. Den skrives om fra en spesifikk protest til en av mange forsøk på å stoppe retten til å ytre seg i innvandringsdebatten fra venstresiden (Eide et al., 2013:188). I dette innlegget anvender dermed Listhaug samme taktikk som Joner brukte. Hun påpeker inkonsekvens mellom den folkelige proteststrømmen Joner fremstiller og hans rolle som representant for et parti i opposisjon og som kjent skuespiller (Benford og Snow, 2000:619). I innlegg 4 anvendte ikke Joner sine roller som politiker og skuespiller. Dette var med å forsterke protestaspektet. I denne posten anvender Listhaug disse rollene mot han ved å forsøke å ramme om kampanjens mening, igjen som en del av venstresiden. Når motstanderens protest er rammet om til en illegitim politisk ytring så kan hun starte med å ramme om forståelsen av innlegg 2, hennes tidligere innlegg.

Listhaug fortsetter innlegget med en omramming av hvordan innlegg 2 skal fremstilles. Ved å ha definert motstanderens respons som emosjonell og ikke-rasjonell starter hun arbeidet med å definere hvordan New York Times artikkelen illustrerer vellykket politikk. Hun starter med å understreke at utsendelsen av barn er trist, men det var ikke denne som utgjorde grunnlaget

hennes poeng: «Når det gjelder New York Times er det selvsagt vanskelig når barn blir sendt ut. Men en rettferdig asylpolitikk handler om at de som får avslag skal reise ut av Norge enten frivillig eller med tvang». Dette utdraget fra innlegget illustrerer godt hvor effektivt innramming kan være. Ved å referere til rettmessighetsvurderingen innvandringspolitikken i Norge er bygget på så trekkes debatten umiddelbart i en annen retning (Hagelund, 2003:70,71, Holmes og Castañeda, 2016:16). Listhaug debatterer aldri om selve utsendelsen eller hvordan den ble gjort var problematisk eller ønskelig, men trekker fokuset akkurat til denne ligningsliknende vurderingen. I en norsk kontekst vil det være lettere å akseptere utsendelsen hvis fokuset trekkes til en slik rettmessighetsvurdering.

Listhaug argumenterer også for at det vil være økonomiske risikoer for Norge hvis ikke man tar hensyn til signaler, i stedet for enkeltskjebner

«Grunnen til at jeg var fornøyd med oppslaget i New York Times er at dette markedet styres av menneskesmuglere og signaler. Det oppslaget bidrar til å gjøre Norge mindre attraktivt for økonomiske migranter uten krav på opphold!».

Gjennom denne rammen må man ta hensyn til signalene man sender, hvis ikke risikerer man «økonomiske migranter». Bruken av begreper som økonomiske migranter trekker fokuset enda lenger fra barnefamilien. Gjennom denne rammen vil det å gi grupper opphold fordi de har barn gi «signaler» til resten av verden. Signaler om at Norge er det strengeste landet fremstilles dermed som positivt, da det har en forebyggende effekt på hvem som kommer. Det er altså de som «fortjener» det som får innvandre når Listhaug styrer, ikke de «urettmessige» «økonomiske migrantene», «hylekoret» vil slippe inn (Holmes og Castañeda, 2016:16). Til tross for å definere innlegg 4 som et resultat av et følelsesstyrt hylekor anvender også Listhaug følelser for å lansere sin motmobilisering. I følge Jasper (2011:292) er følelser et viktig aspekt ved mobilisering, og det er dermed viktig å huske på at dette innlegget ble publisert kort tid etter det kom 1,3 millioner flyktninger til Europa og 31 tusen søkte om beskyttelse i Norge (Fladmoe et al., 2016:1). Dette understrekes ytterligere når Listhaug hevder den norske velferdsmodellen står på spill og Joners kampanjeinnlegg er en trussel mot arbeidet hun selv og hennes støttespillere gjør: «Vi vil fortsette å kjempe for en streng og bærekraftig asylpolitikk som sikrer den norske velferdsmodellen!». Måten de forskjellige aspektene ved denne saken knyttes til de større aspektene ved innvandring som presenteres i dette innlegget, er med å løfte Listhaugs støttespilleres sak og nedvurdere motstanderne

representert ved Joners kampanjeinnlegg. Det trekkes symbolske grenser med basis i rasjonalitet, hvor det såkalte «hylekoret» er en fare for Norge (Lamont, 1992). Deres kamp blir dermed en kamp for å hindre det irrasjonelle «hylekoret» fra å stoppe rasjonelle debatten.

Å definere motstanderen som et hylekor er en måte å trekke symbolske grenser (Lamont, 1992). Det markerer at Listhaug og hennes støttespillere er en del av den rasjonelle debatten som forhindrer at velferdsmodellen bryter sammen, samtidig som protestantene kategoriseres som så styrt av følelser at rasjonelle evner har brutt sammen. Når Figenschou og Beyer (2014:433,434) definerer de ulike sfærene fra Hallin (1986) modell, defineres de ulike sfærene med tanke på å konseptualisere hvordan ulike argumenter og posisjoner gir tilgang til den offentlige debatt, primært definert som media. Dette innlegget definerer altså innlegg 4 som grenseoverskridende fordi det tar denne jobben å sanksjonere et oppfattet brudd på grensene for sfæren som kjennetegnes av en legitim kontrovers. Hvis et innlegg fører til slike protester som innlegg 2 førte til, så vil den være grenseoverskridende. Ikke nødvendigvis fordi innholdet er ekstremt, men fordi det oppfattes av motstanderne som noe mer enn en uenighet om saksforhold. Det er interessant at *innlegg 5* fokuserer på å ramme inn motstanderens innlegg som et hinder for en rasjonell debatt, istedenfor å lansere en konkurrerende innramming av innvandringspolitisk spørsmål. Det er kanskje nyttig å se tilbake til Eide et al. (2013:188) og deres definisjon av hovedposisjonene i den norske innvandringsdebatten: retten til å ytre seg og plikten til å opprettholde en anstendig debatt. Debattens grenser er ikke fastsatt i sten. Det har eksistert tidligere forsøk på å endre grensene for den legitime debatt. Samtidig vil det også i fremtiden pågå forsøk på vedlikehold og endring av debattens grenser. Ved å knytte protesten mot *innlegg 5* til disse tidligere forsøkene kan kritikken avskrives med tanke på egne støttespillere. I dette innlegget ser vi dermed at innrammingen av protesten som hysterisk, og derfor potensielt skadelig for den norske velferdsstaten, brukes for å understreke hvor viktig kampen Listhaug og hennes støttespillere tar, er.

Denne posten utgjorde Listhaugs første motmobilisering mot kritikken i etterkant av innlegg 2. Denne motmobiliseringen forsøker å definere kritikken som illegitim og gir støttespillere muligheten til å delta i motmobiliseringen gjennom å like eller ved å dele innlegget. Dette innlegget posisjonerer seg i en konflikt om definisjonsmakten for debattens grenser (Figenschou og Beyer, 2014:434). Innlegget starter med å definere hvordan protesten burde forstås, og ved å ramme inn deres motstand som illegitim og irrasjonell. Dette gjøres ved å

definere protesten som symptomatisk for «venstresiden». Etter dette rammes egen politikk inn i lys av Joners protest der en økonomisk rasjonell ramme forsøkes å gjenetableres som fortolkningsgrunnlaget for debatten. På denne måten kan hennes politikk settes i kontrast med den «venstresiden» fører. Gjennom dette trekkes symbolske grenser i debatten (Lamont, 1992).

Innlegg 6

Innlegg 6 ble publisert 22. november morgenen etter kampanjeinnlegget ble publisert. Dette er det andre innlegget som ble publisert på kontoen «Sylvi Listhaug» etter kampanjen ble lansert. På dette tidspunktet var mediebildet rundt kampanjen endret fra dagen før. Den første dagen fikk kampanjen svært mye oppmerksomhet fordi den samlet inn et rekordstort beløp. Denne morgenen var det blitt kjent at et reklamebyrå hadde hatt en rolle i kampanjen. Dette spiller en rolle da dette gir muligheten nye former for motmobilisering. Dette innlegget er også formulert som en motmobilisering, men med nye mobiliseringsmuligheter i lys av reklamebyråets involvering.

I *innlegg 6* skriver Listhaug: «*Et reklamebyrå sto bak gårsdagens stunt med Kristoffer Joner. De samlet inn en god slump med penger til interesseorganisasjonen for asylsøkere i Norge (NOAS)*». Her ser vi at Joners kampanje blir utsatt for en annen type kritikk enn den tidligere kritikken. Kampanjen rammes ikke inn som problematisk fordi den stiller seg utenfor den rasjonelle debatten, men fordi den hevdes å aldri ha vært en del av den. På denne måten

rammes protestens mening inn som et innsamlingsstunt: «Jeg synes det er veldig bra at folk bruker pengene på det som engasjerer dem, og folk står fritt til å gi til NOAS. Jeg skjønner hvis noen nå føler seg lurt». Mange organisasjoner anvender reklamebyråer for å samle inn penger på denne måten. Listhaug har også selv kommunikasjonsrådgivere til disposisjon (Dagsavisen, 2018). Å navigere legitime former for debatt som har en større sannsynlighet for å bli omtalt av diverse medier, kan være svært viktig for å i det hele tatt få oppmerksomhet rundt sin sak (Ihlen og Dan, 2011, Ferree, 2003, Figenschou og Beyer, 2014). Det er derfor ikke noe banebrytende med at denne fikk slik hjelp, men det faktum at den fikk hjelp åpner for nye former for motmobilisering. Meningsarbeidet som gjøres når motstanderens innlegg rammes inn, følger samme spor som vi har sett i alle innleggene etter innlegg 1. Det understrekes feil i hvordan motstanderen fremstiller sin sak ved å påpeke alternative måter å se det på. Opplevd troverdighet er betraktet som viktig for hvorvidt et innlegg resonerer eller ikke, og dette kan dermed være et viktig retorisk virkemiddel å påpeke at Joner fikk hjelp (Benford og Snow, 2000:618). Når Listhaug retter fokuset mot reklamebyrået så utfordrer dette bilde av Joners kampanjeinnlegg som en folkelig protest. Ved å fokusere på det faktum at Joner ikke oppga sitt samarbeid med reklamebyrået, og ved å fremstille dette en manipulativ handling, sier også Listhaug noe om hvem Joner, venstresiden eller hylekoret er (Lamont, 1992). Samtidig sier det noe om hvilken kamp Listhaugs støttespillere tar. Listhaugs støttespillere kamp er viktigere enn Joners, fordi Listhaug støttespillere bevarer den rasjonelle debatt. Joners støttespillere derimot, de undergraver den med hysteri og tyr til manipulasjon av egne støttespillere for å nå dette målet. Vi ser altså også i dette innlegget at symbolske grenser gjør seg viktige i å definere hvorfor Listhaugs støttespillere ikke skal la seg alarmere av at det ble protestert mot hennes innlegg. Protesten fremstilles ikke som effekt av hennes forsøk å etablere en strengere innvandringslinje slik innlegg 1 argumenterte at Norge gjennomgikk, men som en langvarig konsekvens av venstresidens forsøk på å stoppe den rasjonelle debatten.

Dette kan også være med å skifte hvordan vi betrakter kampanjen i ettertid. Joners kampanje var en innsamlingskampanje, men også en protest. Akkurat som Listhaugs omramming tolkes som hjerteløs fryd. Det gjenspeiler ikke nødvendigvis virkeligheten per se, men ens bilde av antagonist i konflikten. I debatten spiller det derfor liten rolle om Listhaug intensjonelt forsøkte å portrettere en barnefamilies utsendelse, eller om Joner intensjonelt forsøkte å skjule reklamebyråets involvering. Intensjonene gjenspeiler bilde av en oppfattet antagonist og bekreftes derfor i sitt eget bilde. Disse intensjonene kan så brukes i arbeidet med å etablere

symbolske grenser for å undergrave motstanderens utsagn. På bakgrunn av koblingen som nå var kjent, ble det mulig å trekke symbolske grenser der Joners innlegg kategoriseres utenfor den legitime debatten. Dette ble også gjort i Listhaug sitt forrige innlegg, men her skiller symbolene brukt for å trekke grensene. I forrige innlegg så vi at grensene ble trukket på bakgrunn av irrasjonalitet og emosjoner knyttet til en generisk «venstreside». Denne grensen anså Joners protest som et politisk bidrag, selv om dette bidraget var ekstremt. Fordi det var ekstremt, ble det rammet inn som en fare for debatten og velferdsstaten. I dette innlegget har denne grensen fått nye symboler. Jøner portretteres ikke lenger som venstresiden, men som en del av reklamebyråer og innsamlingskampanjer som lurer til seg penger ved å utnytte folket. Når det ble kjent at et reklamebyrå var tilknyttet kampanjen kunne fokuset flyttes. Her flyttes meningen fra protest med en symbolsk innsamlingskampanje, til en innsamlingskampanje som kynisk kobler seg på en protest for å skape blest. Gjennom denne rammen kan Listhaug også rammes om fra den anklagde til et offer. For å videre underbygge dette, rammer Listhaug om meningen med det symbolske takkekortet. Dette var originalt ment som en del av protestaspektet, men i dette innlegget fremstiller Listhaug det slik: «Jeg skjønner hvis noen nå føler seg lurt. Hvis penger skal gå i mitt navn, slik det gjorde, hadde jeg heller håpet vi kunne gitt til noen som hjelper flyktninger i nærområdene der de fleste faktisk er». Listhaug fremstiller bruken av hennes navn som falsk reklame.

Innlegg 7

Innlegg 7 ble publisert den 23. november, etter at det kom frem i mediene at et reklamebyrå hadde vært involvert. I Listhaugs forrige innlegg så vi at hun rammet om kampanjens mening.

I dette innlegget forsøker Joner aktivt å ta rollen som en del av en folkelig protest gjennom språk og ved å definere effekten av kampanjen. Innlegget vier seg til å forklare at dette er Joners kampanje, med litt hjelp. Samtidig legger ikke Joner seg flat, men anvender innlegget til å forsøke å etablere dette som en kampanje, ikke som et stunt. Joner forsøker å gjenetablere kampanjens forståelse som en folkelig protestkampanje.

I innlegg 7 er ikke fokuset på Listhaug, men på å forsvare sitt eget innlegg. Ved bruken av et svært muntlig og bevisst uredigert innlegg forsøker Joner å gjenopprette dette bildet av kampanjen:

«Så, la meg si et par ting. Har jeg fått hjelp til å skrelle bort noen av mine verste ukvemsord og skrivefeil? Visst faen. Skrev jeg absolutt alt i gårsdagens post helt mutters alene hjemme i sofaen? Selvsagt ikke. Har jeg opprettet en svartjeneste per SMS med innbetalingsgreier helt selv? Nei. Står jeg inne for den posten som ble lagt ut i går? Ja, visst faen gjør jeg det. Begge to. Har jeg vært hands on på dette prosjektet? Helt klart».

Ved å bruke et slikt muntlig språk fremheves den uredigerte siden av innlegget, i kontrast til slik man ville tenkt en kampanje med et reklamebyrå ville gjort. På denne måten rammer han inn kampanjen gjennom en folkelig protestramme. For å forsterke dette bildet omfavner han definisjonen Listhaug anvendte for å kategorisere han og hans støttespillere: *«Så jeg vil si et stort HALLO til Hylekoret. Bra jobba folkens!»*. På denne måten trekker han fokuset bort fra konflikten og henvender seg heller direkte til hans støttespillere. Listhaug forsøkte å ramme kampanjen inn som et triks der mennesker ble lurt til å gi penger. I dette innlegget gir Joner de som støttet kampanjen muligheten til å få pengene tilbake:

«Hvis noen føler at posten og budskapet postet på Facebook i går, og som jeg stiller meg 100% bak, var et resultat av et samarbeid med andre aktører, så ja, da er jeg 100% skyldig. Det er synd at noen skulle ende opp med å misforstå det faktum at vi har startet denne innsamlingsaksjonen i samarbeid med noen. Jeg oppfordrer de som ikke fikk med seg dette, og vil ha tilbake hundrelappen sin, om å sende en mail til NOAS. Jeg har hatt en dialog med dem om dette. Eller et samarbeid, om det er tydeligere».

På denne måten tar han imot kritikken rettet mot kampanjen og forsøker å ramme denne forståelsen om fra et intensjonelt «stunt» til en misforståelse. Ved å gi støttespillere muligheten til å få tilbake pengene, tillater han muligheten for en motmobilisering, samtidig som han underbygger kampanjens intensjoner. I dette innlegget trer Joner bort fra den sterke konflikten og fokuserer på å forme rammen av kampanjen for sine støttespillere. Dette fortsetter han med når han definerer effekten av kampanjen. Dette plasseres i konteksten av Listhaugs motmobilisering:

«Folkens, NOAS har fått inn over tre millioner kroner for å ivareta rettsikkerheten til asylsøkere som kommer til Norge! Det er jo helt sinnssykt! Som jeg skrev i går, er heller ikke jeg for at alle som vil skal få komme inn i landet. Men jeg er opptatt av at folk skal behandles skikkelig når de først er her. Og når NOAS sier at rettsikkerheten til asylsøkere svekkes når den statlige støtten kuttes, så tror jeg dem på det. Så jeg vil si et stort HALLO til Hylekoret. Bra jobba folkens!».

I dette innlegget står kampanjens innsamlende beløp, og effekten dette har på NOAS sitt arbeid, i sentrum når han definerer kampanjens effekt. Han adresserer Listhaugs forsøk på motmobilisering, men fokuserer på å ramme inn den store summen som et symbol på motstanden i befolkningen imot slike utsendelser. Dette fortsetter i innleggets siste setning:

«Når to engasjerte mennesker snakker med hverandre skjer det ting. Torgeir gjorde meg oppmerksom på NOAS' arbeid og situasjon. Vi var begge enige om at situasjonen ikke var holdbar og at vi ønsket å gjøre noe. For meg var det helt klart selyfølgelig at han jobbet der han jobbet. Null stress, han er flink til å hjelpe med å få ut et budskap».

Her er det igjen forsvar av egen kampanje og NOAS sin situasjon som står i fokus. Han fokuserer ikke i stor grad på å definere problemer ved debatten, men på å forsterke følelsen til de som har bidratt av at dette var et viktig bidrag. I lys av Listhaugs motmobilisering endrer dermed Joner sin egen innramming av kampanjen. Denne nye innrammingen er mindre mottagelig for kritikk da den ikke definerer noen klare motstandere, men heller fokuserer på å minimere skadene etter samarbeidet ble kjent.

Avsluttende kommentar

I dette kapittelet har vi sett hvordan en artikkel i New York Times, hvor Norges innvandringspolitikk ble kritisert etter utsendelsen av en barnefamilie med lang oppholdstid, ble grunnlaget for en debatt om retorikken i norsk innvandringsdebatt. Ved å fokusere på forskjellige aspekter ved hva som skjedde, ble saken fremstilt som en seier på daværende innvandring og integreringsminister Sylvi Listhaugs Facebook-side. Denne måten å ramme om budskapet i artikkelen ledet kritikk i form av en kronikk og en protest. Kronikken rammet inn saken gjennom sterke følelser ved å fokusere på detaljer ved utsendelsen av barnefamilien, og hvordan Listhaug innramming av saken var følelsesløs (Jasper, 2011). Den andre kritikken av innlegg 2 var en protest som gav støttespillere muligheten til å delta ved å like, dele eller donere. Formuleringen var et klart stikk mot det Joner kalte Listhaugs lik og del taktikk. Denne protesten fikk svært mye oppmerksomhet. Viktige aspekter ved denne protesten var Joners fokus på dette som en folkelig protest mot problematisk retorikk i debatten, og en reaksjon på innlegg 2. Denne protesten som vi så i innlegg 4, ble utsatt for to innlegg som utgjør Listhaugs motmobilisering. Motmobiliseringen vi så fra Listhaug i innlegg 5 og 6 brukte Joners innramming imot han. Først ble det påpekt at han er Arbeiderparti-politiker og skuespiller, og at hans protest dermed måtte betraktes som et av mange forsøk venstresiden gjør for å stoppe den «rasjonelle debatten» (Eide et al., 2013:188, Lamont, 1992). Deretter ble reklamebyråets involvering påpekt i innlegg 6 for å kritisere Joner. Selv om det å forsøke å fremstille protesten som en folkelig protest kan være nyttig for å mobilisere utenfor begrensningene og fordelene det gir å svære Arbeiderparti-politiker, offentlig person og ha tilgang til et reklamebyrå, så er faren at det undergraver troverdigheten til protesten (Ferree, 2003, Ihlen og Dan, 2011, Benford og Snow, 2000:619). I innlegg 6 så vi at Joner forsøkte å gjenopprette bildet av dette som en protest rett fra hjertet, ved å adressere reklamebyråets involvering og gjennom bruken av kraftige uttrykk. Likevel er det ikke til å komme unna at Listhaug ble møtt med massiv kritikk for innlegget i form av denne protesten. Protesten fikk også massiv dekning i media. Hvilken varig effekt denne protesten får er det vanskelig å si noe om enda, men tidligere forskning har funnet at det å etablere en ramme for hva som skjedde kan være viktig i fremtidige hendelser (Benford og Snow, 2000:626, Boin et al., 2009:82, Espeland og Rogstad, 2013).

Kapittel 5. Soldiers of Are og Odin - fundraiser for Leger Uten Grenser

Introduksjon

I mars 2018 foregikk det en politisk debatt som omhandlet hvordan Norge skulle behandle såkalte returnerende fremmedkrigere. I den forbindelse ble det publisert et innlegg på Facebook-siden *Sylvi Listhaug* som startet både politisk og folkelig protest. Innlegg fra denne perioden vil danne grunnlaget for dette analysekapittelet. Analysen vil bestå av seks innlegg organisert som en tidslinje. Det første innlegget som er inkludert i analysen startet en massiv debatt og var svært mye omtalt i media. Ikke alle hendelsene fra perioden er inkludert, men de som er inkludert har blitt det fordi de bidrar med å belyse mobilisering og motmobiliseringen. Det er ikke et mål for denne analysen å beskrive alle fasetter ved denne perioden med mobilisering, men å inkludere noen. Målet med en analyse av disse innleggene er å undersøke den dynamiske innrammingen aktørene gjør når de presenterer ulike bilder av saksforholdet i debatten. Med dette håper jeg å kunne belyse grensearbeidet som aktørene gjør når de kategoriserer seg selv og andre i håp om å mobilisere for sin sak. Før jeg begynner på selve analysen, vil jeg gi en mer detaljert introduksjon til saksgangen. Dette caset involverte svært mange aktører og mange av innleggene er ikke inkludert i selve analysen. Jeg har derfor valgt å gi en mer detaljert introduksjon for å bidra med kontekst. Selve analysen begynner etter den første tidslinjen presenteres.

Den 7. mars 2018 uttalte Jon Helgheim, som på dette tidspunktet satt som innvandringspolitisk talsperson i Frp, til NRK at: «*Flertallet, med Ap i spissen, ønsker ikke at det skal være mulig å frata antatte terrorister statsborgerskapet. De synes åpenbart at terroristenes interesser er viktigere enn nasjonens sikkerhet, sier Helgheim*» (Helljesen et al., 2018). Denne uttalelsen ble grunnlaget for innlegget som ble publisert på profilen Sylvi Listhaug dagen etter. Listhaug satt på dette tidspunktet som Justisminister, og innlegget var utgangspunktet for massiv oppmerksomhet. Innlegget kom i en tid der behandlingen av såkalte fremmedkrigere ble drøftet i Norge. Frps posisjon var at statsborgerskapet skulle kunne fratras denne gruppen uten en rettsprosess. Selv om den faktiske behandlingen av returnerende fremmedkrigere var et tema for politisk diskusjon på denne tiden, ble det koblingen mellom temaet og Ap som sikkerhetsrisiko som ble grunnlaget for reaksjonene. I dette innlegget fremmes et forslag om å frata fremmedkrigere deres statsborgerskap og at

Arbeiderpartiet ville bli en hindring for denne politikken. Listhaug ble på bakgrunn av innlegget, som vi skal se, utsatt for en stor politisk og folkelig mobilisering. Originalinnlegget er nå slettet, noe Listhaug kommenterte at skyldtes rettighetstrøbbel til det medfølgende bildet (Svaar, 2018). Bildet illustrerte bevæpnede medlemmer av al-Shabaab-militisen i Somalia. Samme dag som ble innlegget på publisert på Facebook-siden *Sylvi Listhaug* ble den første spillefilmen om terrorangrepet den 22. juli på Utøya sluppet.

Dette leder til neste innlegg som skal inkluderes i analysen. Dette er et innlegg publisert av Arbeiderparti-leder Jonas Gahr Støre. Arbeiderpartiet satt på denne tiden som opposisjonsparti til regjeringen. Innlegget ble publisert dagen etter, den 10. mars 2018. I dette innlegget settes Listhaugs innlegg i sammenheng med utgivelsen av filmen om 22. juli. Her kritiseres Listhaug for å fremstille Aps politikk som en potensiell fare for Norge. Ved å koble dette til 22. juli, skriver Støre at denne uttalelsen er farlig og uttalte senere til media at Listhaug nærer under hatet som førte til 22. juli. Dette innlegget lanserte en kritikk og forsøkte å mobilisere politisk bredt mot Listhaug. Dette innlegget vil bidra med en forståelse av den politiske mobiliseringen der Listhaugs innlegg ble rammet inn. Listhaugs innlegg fikk svært mye negativ oppmerksomhet. Koblingen mellom Listhaugs innlegg på Facebook og terroren 22. juli ble omtalt av daværende kunnskaps og integreringsminister Jan Tore Sanner som å trekke 22. juli-kortet (Torset, 2018).

Listhaug var på dette tidspunktet utsatt for svært mye kritikk fra et bredt politisk spekter. På denne tiden hadde innlegget samlet masse oppmerksomhet, og debatten rundt koblingen til 22. juli preger nyhetsbildet rundt denne saken. Det var på dette tidspunkt et daddelvedtak ble lansert mot Listhaug (Krekling et al., 2018). Dette defineres av Stortinget (2018) som *«(daddelvotum) den sterkeste form for kritikk Stortinget kan rette mot en statsråd uten å erklære mistillit. Kalles også kritikkvedtak»*. Koblingen mellom Arbeiderpartiets politikk og potensielle terrorangrep ble raskt koblet til en debatt om hatet som førte til 22. juli. Listhaug som har gjort en vellykket politisk karriere med høy tilstedeværelse på Facebook, og ble beskyldt for å nøre opp under mer ytterliggående stemmer i kommentarfeltene ved siden hennes.

Selv om den politiske mobiliseringen mot Listhaug fikk mange støttespillere, ble det også lansert en kampanje for å støtte henne. Dette var en blomsterkampanje fra folket og ble spredt på ulike grupper på Facebook. Listhaug mottok svært mange blomster og inviterte medier til å

se på blomstene, men uten muligheten til å stille spørsmål (Dagbladet, 2018). Innsamlingen ble som vi skal se også spredt på flere av gruppene som Listhaug var blitt beskyldt for å nøre opp under (Myhre, 2018). Blomsterkampanjen ble inspirasjonskilde for den folkelige mobiliseringen imot Listhaug.

Etter blomsteraksjonen for Listhaug, startet noen medlemmer av gruppen *Soldiers of Are og Odin* prat om en motaksjon. Resultatet av denne diskusjonen ble en innsamlingskampanje for Leger uten grenser, og diskusjonen er kreditert på innsamlingssiden som startskuddet for kampanjen. Gruppen *Soldiers of Are og Odin* har 35 000 medlemmer. Navnet er en humoristisk kritikk av gruppen *Soldiers of Odin* ved å koble gruppens navn med radioprogrammet *Are og Odin*. *Soldiers of Odin* var en gruppe som selv uttalte at deres patruljer i bybilde om natten, skulle være et preventivt virkemiddel mot kriminalitet, men ble også kjent som en innvandringsfiendtlig gruppe. Gruppen *Soldiers of Are og Odin* oppgir på sin side at de er et motsvar til borgervern og hatgrupper, intoleranse og diskriminering. Fordi denne innsamlingsaksjonen kom som en respons på en aksjon der Sylvi Listhaug mottok blomster, så ble det i dette innlegget et opprop om å sende blomster til «Mox». I denne gruppen får kampanjen svært liten respons og omtales av initiativtakeren som «en sped start». Enighet nåes om at aksjonen ikke skal være en blomsteraksjon, da dette vil være å sløse med penger, men isteden skal de samle inn penger til et formål. Dette ble starten på innsamlingskampanjen til inntekt for Leger uten grenser. Dette var en folkelig mobilisering mot Listhaug og støtte Bjørnar Moxnes, som på denne tiden hadde initiert et mistillitsforslag mot henne. Denne motmobiliseringen tok formen som en innsamlingskampanje der Listhaugs retorikk ble kritisert. Denne kampanjen varte fra 16.-20. mars og samlet inn 17 556 117 kr gjennom en periode på fire dager. Dette beløpet var rekordstort (Giæver, 2018). Mistillitsforslaget Moxnes fremmet mot Listhaug førte til slutt til at Listhaug trakk seg som justisminister 20. mars 2018 (Brekke et al., 2018). Dette konkluderer case-oversikten, og jeg vil nå starte analysen av de faktiske innleggene.

Caseoversikt

Case #2 – Leger Uten Grenser

Caseoversikt

Det kontroversielle innlegget

Det første innlegget i analysen av dette caset er et innlegg som ble publisert på Facebook-siden Sylvi Listhaug den 09.03.2018. *Innlegg 1* ble publisert i forbindelse med politiske diskusjoner om såkalte fremmedkrigere. Dette innlegget startet kontroversen og står som utgangspunkt for debatten.

I *innlegg 1* ser vi at Listhaug legger frem Arbeiderpartiets motstand mot deres forslag til å frata fremmedkriegers statsborgerskap som problematisk:

«Vi vil inndra pass og statsborgerskap til fremmedkrigere og terrorister raskt og effektivt! Det vil Arbeiderpartiet stemme ned. I kampen mot terror kan vi ikke sitte og toe hendende våre! [...] Ap mener terroristenes rettigheter er viktigere enn nasjonens sikkerhet».

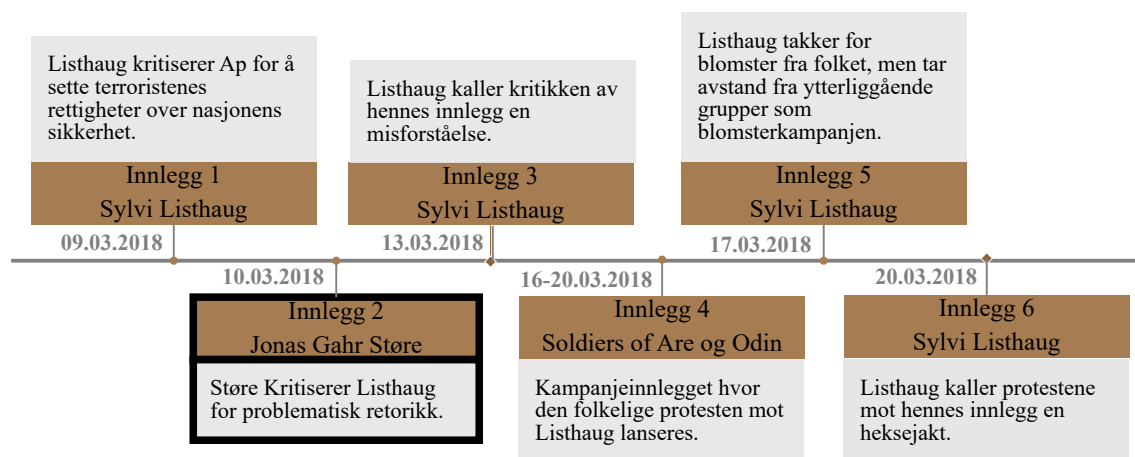
Dette etablerer at terrorister og fremmedkrigere vil kunne være en potensiell sikkerhetsrisiko for Norge. Dette er et forsøk på å styre debatten til en om sikkerhet. I innlegget blir saksforholdet i debatten rammet som et spørsmål om sikkerhet. Dette betyr at diskusjonens retning forsøkes settes ved å peke på sikkerhetslementer ved debatten. Ved å påpeke

konsekvensene av å ikke innføre denne loven brukes bilde av potensiell terror i Norge, som et kraftig opprop for snarlig handling. Dette er en kobling av sikkerhet og krise. Hvis ikke det ikke handles og ikke mobiliseres for politikken nå, blir terror fremstilt som en mulig konsekvens. Samtidig settes rammen i sammenheng med den politiske opposisjonen Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet fremstilles som en trussel mot politikken som vil føre til et sikrere samfunn.

Når Listhaug fremstiller konsekvensene på denne måten får man også en grensedragende effekt (Lamont, 1992). For det første fremstiller dette innlegget Frp som protagonistene som er løsningen på å stoppe antagonistene Ap, ifra å stoppe debatten. Denne måten å ramme inn situasjonen reiser symbolske grenser mellom Frp og Ap, basert på rasjonalitet og idealisme (Lamont, 1992). Å koble risiko for terror og en politisk motstander er en kraftig måte å ramme inn den potensielle konsekvensen av å ikke innføre forslaget om å frata fremmedkrigere statsborgerskapet. Å bruke sterke følelser på denne måten kan være svært effektivt i å forsterke et budskap, men det kan også føre til sterke negative reaksjoner fra andre (Jasper, 2011:292,293, Mika, 2006:919). Arbeiderpartiets motstand fremstilles som en fare for Norge og problematisk for debatten. Ved å bruke denne kraftige koblingen så sier også Listhaug noe om hvor grensene for den legitime debatten burde trekkes (Figenschou og Beyer, 2014). Å diskutere rettighetene til «fremmedkrigere og terrorister» blir definert som en fare for det norske samfunn. Å koble denne rammen på motstanderen, Ap, får da grensedragende funksjon. Ved å ramme inn denne debatten som en man må ta, undergraver hun potensielt motstanderes argumenter før de er lansert. Eventuell motmobilisering defineres som forsøk på å undergrave den rasjonelle debatten man «må» ha, da konsekvensen kan være terrorisme. Ap defineres før debatten er gjort som farlige, da deres politikk ikke inngår i den «rasjonelle» måten å diskutere en risikofylt problemstilling. Som vi vil se i det neste innlegget så ble dette innlegget svært kontroversielt da debatten endret seg fra å handle om fremmedkrigere til å handle om politisk retorikk i Norge.

Politisk mobilisering

Innlegg 2

Det neste innlegget er publisert på Facebook-siden *Jonas Gahr Støre* og ble publisert 10. mars, dagen etter innlegg 1. Støre satt på denne tiden som leder av Arbeiderpartiet. I innlegg 2 vil vi se hvordan Støre kritiserer Listhaug for sammenkoblingen mellom Arbeiderpartiet og terror.

Her skriver han at «*Norges justisminister, Sylvi Listhaug, skrev på Facebook i går at «Arbeiderpartiet mener terroristenes rettigheter er viktigere enn nasjonens sikkerhet».*». Av Listhaug ble Arbeiderpartiet tildelt rollen som antagonist i dette politiske spørsmålet og definert som et hinder for den politikken hun vil føre. Her starter Støre jobben med å endre antagonistens ved å posisjonere innlegget i forhold til Listhaugs innlegg. Han anvender rammen som har oppstått i det foregående døgnet, da han knytter Listhaugs uttrykk om Arbeiderpartiets politikk som potensiell sikkerhetsrisiko, til den lidelsen hans partifeller opplevde under angrepet på Utøya:

«Utspillet kommer på samme dag som Utøya-filmen settes opp på på norske kinoer. Det er filmen om de 72 minuttene da Arbeiderpartiets ungdom ble jaget, skutt og drept av en terrorist på Utøya 22 juli 2011. Jeg forstår reaksjonene til de mange som fortsatt lever med sår på kropp og sjel etter 22 juli».

Her rammer Støre om hvordan terrorisme skal forstås i den norske debatten. Dette gjør han ved å lansere et nytt referansepunkt å betrakte terrorisme i Norge fra. Ved å referere til utgivelsen av filmen om Utøya, trekkes fokuset bort fra potensielle utenlandske terrorister til et faktisk angrep begått av en høyreekstrem terrorist. Diskusjonen rammes om fra en diskusjon om tiltak for å forhindre utenlandske terrorister, til en om hvordan denne typen retorikk Listhaug anvender, potensielt fører til terrorister i Norge. Han viderefører sikkerhetsrammen, men endrer hvem den innbefatter. Denne omrammingsprosessen endrer virkelighetsbildet og fremstiller Ap som tidligere ofre for terrorisme, ikke som årsaken til det. Samtidig knyttes dette til Listhaugs innlegg og hennes beskyldninger. Fordi terror i norsk kontekst forbindes med angrepet på Utøya, Arbeiderpartiets ungdomsleir, gir dette diskursive strategier spesifikt for de berørte. Med diskursive strategier, mener jeg at Arbeiderpartiet har muligheten til å anvende terrorangrepet for å forsterke argumenter i en debatt om grenseoverskridende debatt og terror i Norge. Det har potensiale for å vekke svært sterke følelser (Jasper, 2011). Ved å referere til dette angrepet kan meningen i Listhaugs innlegg skrives om. Ved å gjøre denne omrammingen fremlegges Listhaugs retorikk som en sikkerhetsrisiko, fordi den fremstiller Ap som det. Gjennom å koble sikkerhetsrammen på sin egen offerramme settes terrorisme i en norsk kontekst. Denne nye sikkerhetsrammen brukes så for å organisere videre motmobilisering.

Listhaug forsøkte å trekke de symbolske grensene i debatten med bakgrunn i debattens rasjonalitet. Her ble Ap fremstilt som irrasjonelt humanistiske og deres politikk var farlig. Støre rammer om dette bilde av virkeligheten når han trekker sine grenser. Ved å sammenligne Listhaugs innlegg med den avvikende innvandringsdebatten som ledet til 22. juli rammes hennes innlegg inn som en sikkerhetsrisiko: «*Listhaug og hennes Frp-kolleger spinner i vei på denne måten. Ta en titt i kommentarfeltet til Listhaug. Hun vet hva hun gjør*». I tiden etter terroren 22. juli ble den vanligvis frakoblede høyreekstremer debatten som har foregått på nett, satt i rampelyset (Figenschou og Beyer, 2014:445). Når Støre ber sine følgere ta en titt i kommentarfeltet insinuerer han at måten Listhaug fremstilte Arbeiderpartiets motstand mot forslaget, lefler med denne frakoblede debatten (Hagelund, 2003). Med frakoblede debatten mener Figenschou og Beyer (2014:445) den «delen» av innvandringsdebatten som ikke ville sluppet gjennom medias portvaktfunksjon, fordi denne gruppen debattanter debatterer innvandring på premisser som ikke aksepteres i den offentlige debatten. Figenschou og Beyer (2014:434) bruker «anti-Islamic online media» når de definerer den avvikende debattsfæren. Støre definerer altså Listhaugs innlegg som et brudd på

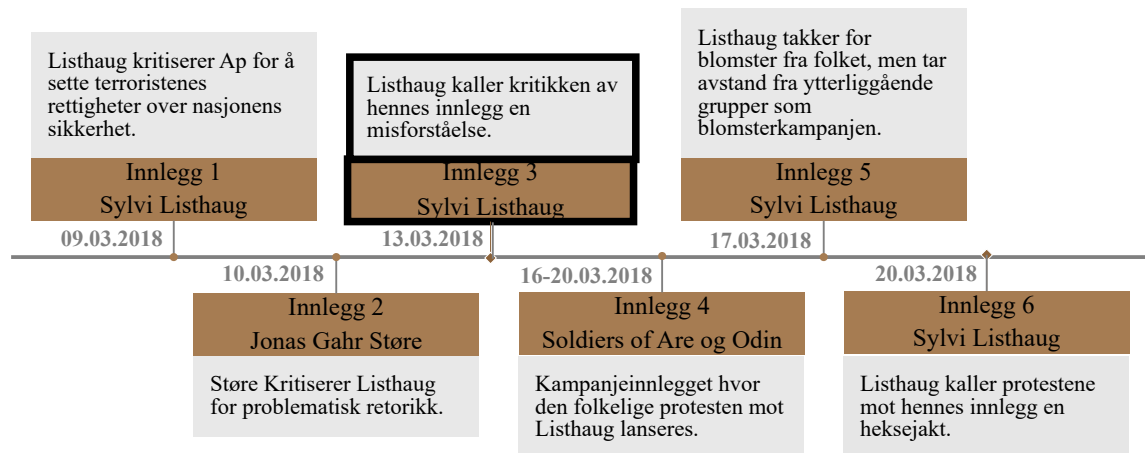
hva som er akseptabelt å si i den offentlige innvandringsdebatten. Vi ser også at han definerer både Listhaug og hennes kollegaer som politikere som bevisst spiller opp mot den avvikende debatten.

Dette ligner den samme kritikken som ble rettet mot Frp i tiden de startet med å etablere sakseierskap innvandring som et politisk tema, hvor de ble anklaget for lefle med rasisme (Hagelund, 2003:129). Frp anklages ikke for å være en del av den avvikende debatten, men anklages for å stille seg tett opp mot grensen og vinke til den andre siden. Det er viktig å huske at 2018 er lenge etter Carl I. Hagens tid, der Frp ble anklaget for å lefle med rasisme og da deres innvandringspolitikk og debatt gjorde at de skilte seg kraftig fra de andre partiene i politikken (Hagelund, 2003, Jenssen, 2017). Det er viktig å forstå at selv om Frp har hatt en spesiell posisjon i norsk politikk, så er det lenge siden de skilte seg så mye fra majoriteten at slik kritikk som Støre retter her kan avfeies som en vanlig del av den norske politiske retorikken. Dette understrekes ytterligere når Støre etterspør en symbolsk markering fra politikere nær statsråden:

«Hva mener Erna Solberg? Og la meg også spørre, hva mener Listhaugs kollega Trine Skei Grande? Og et skritt videre, Listhaugs nestkommanderende er nå hennes statssekretær, Sveinung Rotevatn fra Venstre. [...] Enten står Erna Solberg bak Listhaugs utspill. Eller så synes hun det er greit med en privatpraktiserende justisminister. Begge deler er uakseptabelt».

Støre forsøker å påkalle de symbolske grensene mellom de i regjering som støtter innlegg 1 og de som ikke gjør det. Støres mobilisering får dermed også et symbolsk preg da mobiliseringen involverer å markere avstand fra Listhaug. Gjennom dette virkeliggjøres de symbolske grensene mellom «oss» som markerer motstand, og «de» som ikke gjør det (Lamont, 1992). Denne grensen dras ikke ved de ordinære politiske grensene. Dette er en mobilisering mot Listhaug, ikke mot regjeringen som en helhet. Dette innlegget har belyst hvordan Listhaugs innlegg om fremmedkrigere fikk en endret mening i den politiske debatten. Denne endringen i hvordan Listhaugs innlegg ble forstått ble tatt opp i den offentlige debatten. Det neste innlegget i denne analysen er et innlegg fra Listhaug. Innlegget må sees i sammenheng med den omfattende politiske mobiliseringen mot henne, som allerede var i gang.

Innlegg 3

Innlegg 3 er det neste innlegget i denne analysen. Innlegget er publisert på Facebook-profilen *Sylvi Listhaug*. Innlegget er publisert tre dager etter innlegg 2 og saken har nå blitt veldig het i media. I dette innlegget vil vi se hvilken offentlig reaksjon Listhaug hadde på kontroversen.

Innlegg 3 er skrevet for å svare på denne oppmerksomheten

«Debatten rundt min FB status raser og sterke følelser er i sving. Mange lurer på hva nå, hva tenker jeg. Jeg føler et sterkt behov for å svare på det! [...] Min tanke med facebookinnlegget var kun å diskutere forslaget som gir oss mulighet til å ta statsborgerskapet fra fremmedkrigere på en rask og effektiv måte».

Her presenterer Listhaug en annen fortolkning av reaksjonene etter innlegg 1. Ved å påpeke at innlegget satte mange følelser i sving, erkjenner hun reaksjonene som kom. Samtidig begynner hun arbeidet med å endre hvordan man skal reagere på hennes innlegg. Hun presenterer sitt reelle budskap. Dette har den funksjonen at det forsøker å ramme om hvordan man skal forstå hennes innlegg. Det foregående innlegget inkluderte en etablering av roller, der Ap rammes inn som antagonist i den politiske debatten. I dette innlegget er denne delen fjernet. Det har altså i dette innlegget skjedd en omramming av den konflikthfulle delen av debatten. Til nå har ikke Listhaug definert noen ny antagonist, men forsøkt å distansere seg fra gruppen hun ble koblet til. Videre markerer hun sin egen rolle i den legitime debatten ved tre inn motmobiliseringen Støre originalt lanserte mot henne:

«Det var aldri, aldri i mine tanker at dette skulle kunne kobles til den grusomme massakren på Utøya som rammet så utrolig mange uskyldige mennesker og det norske demokratiet. Det ville vært fullstendig forkastelig. Det var verken min mening eller hensikt å såre noen og det håper jeg virkelig å bli trodd på».

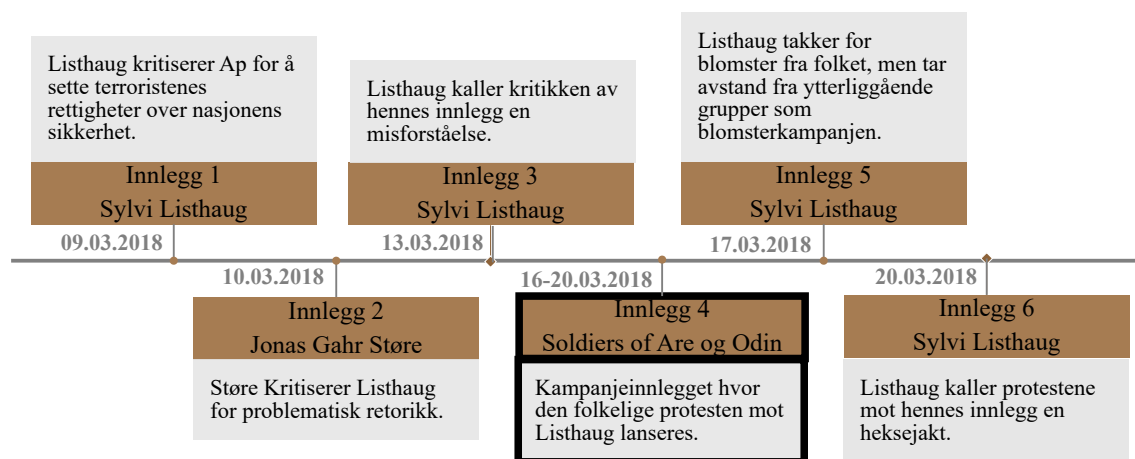
Her ser vi at Listhaug ikke forsøker å anvende symbolske grenser for å nedvurdere Støres politiske mobilisering, men hun forsøker isteden å ramme om hennes innlegg fra et vink til den avvikende sfæren, over til et misforstått innlegg i den legitime kontroversielle debatten. Det kan virke opplagt at man beklager i en slik situasjon, men forskningen på slike debatter viser at aktører også kan anvende det å posisjonere seg utenfor den legitime debatt, kan skape viktig medieomtale og gi oppmerksomhet for grupper som ikke får spalteplass i den offentlige sfære, hvor debatten kjennetegnes av en legitim kontrovers (Figenschou og Beyer, 2014:433,435, Ferree, 2003). Listhaug forskanser seg ikke, men prøver isteden ved å definere rollen hun ble tildelt som forkastelig, ved å markere avstand fra rollen skapt via misforståelse. Listhaug posisjonerer seg sakte, men sikkert i forhold til den legitime kontroversielle sfæren av debatten. På denne måten kan motmobiliseringen rammes inn som en misforståelse, ikke som en del av den politiske konflikten hun var en del av. Debatten får tildelt en ny mening der bildet av «dem» ikke lenger inkluderer Listhaug:

«Jeg ble lei meg da Ap-lederen sa i sin landsstyremøtetale at jeg bevisst nærer opp under det hatet som tok så mange liv den 22. juli. Det er å tillegge meg holdninger jeg ikke har. Denne debatten har bevisstgjort meg og mange andre hvor viktig det er å ta hensyn til alle de som har opplevd terror».

Dette gjør at hun videre kan markere avstand fra den rollen hun fikk tildelt under motmobiliseringen. Kritikken av protesten mot hennes første innlegg er der, men det forsøkes ikke å mobilisere imot, eller å trekke noen symbolske grenser som kan bortforklare kritikken. Dette gir omrammingsprosessen fra antagonist til misforstått debattant, en resonans i en debatt om innvandringsdebattens grenser.

Fra politisk til folkelig mobilisering

Innlegg 4

Frem til dette punktet har mobiliseringen imot Listhaug bestått av en politisk mobilisering. På dette tidspunktet hadde det blitt lansert en folkelig blomsteraksjon for å vise solidaritet med Listhaug under denne tiden. Dette inkluderes ikke i analysen da den var fragmentert over flere grupper, men denne blomsteraksjonen er fortsatt viktig for de to neste innleggene i analysen. Det første vil gjennomgå nå, og er den folkelige mobiliseringen. Den 16. mars ble det opprettet en innsamlingside på Facebook. Aksjonen som ble opprettet var et resultatet av videreføringen av en diskusjon i gruppen *Soldiers of Are og Odin*. Kampanjen fikk navnet *Soldiers of Are og Odin – En fundraiser for Leger Uten Grenser*. Initiativtakerne til denne kampanjen er to personer fra denne gruppen. Kampanjen fikk massiv støtte og samlet inn 17,5 millioner kroner i perioden fra 16.03 til 20.03 da innsamlingen ble avsluttet.

Denne innsamlingsaksjonen defineres som et motsvar til Sylvi Listhaugs såkalte blomsterhav. Den gjør det ved å kontekstualisere kampanjen i lys av dette blomsterhavet:

«Sylvi listhaug fikk noen hundre blomster etter aksjon. Vi kunne lett tapetsert Bjørnar Moxnes sitt hus med blomster, men.... Vi vil heller samle inn penger til noe Mox har troen på, som ikke visner».

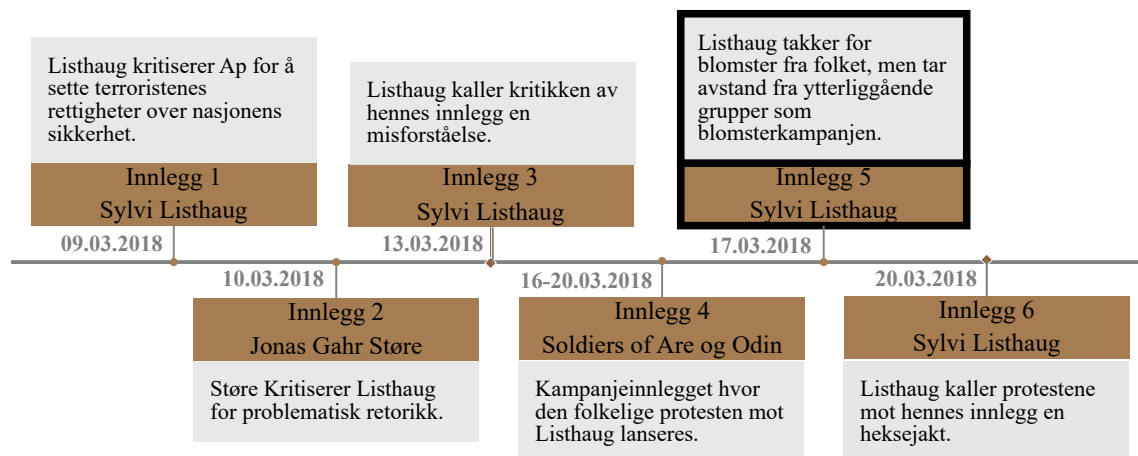
Denne innsamlingskampanjen rammes en symbolsk mobilisering imot innholdet i innlegg 1. Den tar formen til en protest ved å definere innsamlingskampanjen som et symbolsk bidrag:

«Dette er et motsvar til Sylvi Listhaugs blomsterhav! Samtidig har aksjonen utviklet seg til å bli noe større enn forventet. Denne aksjonen har blitt noe symbolsk».

Kampanjen forsøker også å definere hva det sosiale problemet Listhaug representerer er: *«FOR ET VARMERE SAMFUNN! Alt monner. La oss bidra til et samfunn uten hat og farlig retorikk. #mittfolk»*. Denne kampanjen rammer inn innlegg 1 som en del av en hateful og farlig retorikk. *Innlegg 4* anvender dermed det grunnlaget den forgående politiske diskusjonen førte, når denne kampanjen lanseres. Den forholder seg ikke til dette som en debatt, og den fremstilles ikke som en del av en debatt. Kampanjen ble lansert mot slutten av perioden med økt debatt etter innlegg 1. På dette tidspunktet var den regjerende innrammingen at innlegg 1 var problematisk. Som vi så i innlegg 3, forsøkte heller ikke Listhaug å lansere noen motmobilisering for å bestride følelsene innlegget vekket. Hun forsøkte å ramme kontroversen over til misforståelse, men avfeide ikke kritikken komplett.

På kampanjesiden definerer den ikke situasjonen eller gjør noen store grep for å mobilisere. Samtidig var kontroversen rundt Listhaugs innlegg allerede etablert. Denne kampanjen/protesten trengte dermed ikke å lansere noen radikal ny ramme, men ble sannsynligvis vellykket ved å gi folket et verktøy for å bli med på en mobiliseringsprosess som til nå hadde vært politisk. På dette tidspunktet var også folket blitt et viktig ord i perioden fordi Listhaug mottok det såkalte blomsterhavet fra «folket», hvor det viste seg at også ytterliggående grupper hadde tatt initiativ til å bidra. Ved å lansere kampanjen i slutten av en slik periode, er det dermed mulig den kunne anvende seg av den allerede etablerte innrammingen av perioden og mobilisere på grunnlag av dette. På denne måten kan innsamlingsresultatet den fikk, kanskje tilskrives at den fungerte som en symbolsk knagg for folkets stemme i denne mobiliseringsprosessen, da den tidligere mobiliseringen hadde et svært politisk preg.

Innlegg 5

Det neste innlegget som inkluderes er *innlegg 5*. I tiden kampanjen var aktiv så skjedde det også en endring i debatten. Blomsteraksjonen ble først fremstilt som en positiv støttemarkering til Listhaug. Den 17. mars hadde blomsteraksjonen blitt koblet til de gruppene Listhaug hadde blitt koblet til. I dette innlegget vil vi se hvordan Listhaug fremstiller dette. På dette tidspunktet hadde flere medier meldt om at såkalte fremmedfiendtlige grupper hadde deltatt i blomsteraksjonen. Dette er gruppen Listhaug tidligere var beskyldt for å «nøre opp under», noe hun i hennes foregående post benektet.

Dette innlegget markerer avstand til disse gruppene og forsøker å definere hennes virkelige støttespillere:

«Jeg har nå fått flere hundre blomsterbuketter. Jeg har lest kortene og ser blomsterhilsener fra vanlige folk med all mulig partitilhørighet fra hele landet. Det setter jeg stor pris på. [...] Jeg ser likevel at noen i enkelte ytterliggående grupper også har tatt initiativ til å sende meg blomster. Det synes jeg ikke noe om. Jeg tar fullstendig avstand fra hatefulle ytringer, hets og rasisme».

Ved å gjøre dette forsøker hun å ramme inn blomsteraksjonen som en støttemobilisering fra «vanlige folk», samtidig markerer hun avstand og nedgraderer støtten fra de «ytterliggående gruppene». Dette innlegget er altså en fortsettelse av posisjoneringen i forhold til den avvikende debatten som hun tar avstand fra (Figenschou og Beyer, 2014). På denne måten

kan også Listhaug være med å ta avstand fra gruppen hun ble anklaget for å egge opp. Hun gjør dette ved å trekke symbolske grenser mellom de avvikende og de som deltar i den normative debatten, og gruppen hun markerer avstand fra brukes for å kontrastere hennes ytringer:

«Enkelte av disse gruppene på Facebook skjuler seg bak vanlige navn, men sprer grusomme holdninger som vi må bekjempe. Jeg oppfordrer derfor dere alle til å aktivt ta avstand fra grupper som for eksempel «Slå ring om Norge». Vi har utfordringer og det må vi tørre å snakke om. Men de som hetser og truer og sprer rasisme på denne måten, også i mitt navn, skal vite at de har ingen støtte hos meg. Jeg tar fullstendig avstand fra hatefulle grupper på Facebook, grusomme organisasjoner som Vigrid, og enkeltpersoner som sprer hat gjemt bak et tastatur. De skal alle vite at det de gjør er uakseptabelt, og er stikk i strid med de norske verdiene jeg tror på – friheten til å leve sitt liv og ta egne valg uansett bakgrunn».

Ved å markere avstand til denne gruppen skapes en ytre antagonist som utspekulert har forsøkt å koble seg på hennes tidligere utsagn. Hun gjør dermed ikke en omramming av hva det sosiale problemet er, men hvem som tilhører gruppen som utgjør problemet. Gjennom denne kontrasten defineres de som avvikende i debatten, og hennes utsagn som feilaktig knyttet til denne. Innlegget avsluttes ved å slutte seg til Støres symbolske mobilisering, hvor hun tar avstand fra gruppen hun har rammet inn som den nye antagonist: *«Jeg håper vi kan stå sammen mot hets, rasisme og hat uansett politisk farge».*

Innlegg 6

Den 20.mars går Sylvi Listhaug av som Justisminister etter at Bjørnar Moxnes har fremmet mistillitsforslag mot henne. På dette tidspunktet hadde statsminister Erna Solberg sagt at hvis mistillitsforslaget blir vedtatt så ville regjeringen gå av. Listhaug trakk seg dermed for å hindre dette. Det siste innlegget i denne analysen publiseres samme dato som Listhaug går av, den 20.mars.

I dette innlegget ser vi at Listhaug takker for støtten og forsøker å etablere hva denne perioden med protester egentlig handler om:

«Tusen takk for den helt fantastiske støtten dere har gitt meg! Spesielt denne uken hvor det har stormet som verst. Det har vært en svært krevende tid for både meg og familien.[...]Det aller viktigste for meg har vært at det skal være FrP som skal styre norsk asyl- og innvandringspolitikk de kommende tre og et halvt årene, og ikke Støre, Lysbakken og co».

I dette innlegget ser vi dermed en mer offensiv holdning enn det de tidligere innleggene har inneholdt. Dette kan forklares av Listhaugs omramming av debatten. Mens emne for debatten hittil har vært Listhaugs grenseoverskridende retorikk, ser vi nå at Listhaug forsøker å ramme inn protestene som et forsøk på å kneble hennes innvandringspolitikk. Her ser vi altså at asyl- og innvandringspolitikk defineres som hva debatten egentlig handler om. Videre skriver Listhaug:

«Den siste uken har vært helt surrealistisk. Et facebookinnlegg, som overhodet ikke hadde noe med 22. juli å gjøre, og som jeg har beklaget at ble lagt ut, har omgjort norsk politikk til en barnehage. Da mener jeg det er mitt ansvar å opptre voksent».

I dette innlegget ser vi en større dreining mot det Eide et al. (2013:188) definerer som en av de to hovedposisjonene i den norske meta-debatten, ved at Listhaug begynner prosessen med å ramme inn protestene som en del av debatten som hindrer den retten til å føre den rasjonelle debatt. Et viktig aspekt for å etablere en slik ramme blir her å trekke symbolske grenser mellom motstanderen og hennes posisjon. For når Listhaug skriver at denne debatten har omgjort norsk politikk til en barnehage og at det er hennes ansvar å opptre voksent, sier hun noe om hvorfor hennes posisjon er bedre enn motstanderens (Lamont, 1992). Denne posisjonen fortsettes når Listhaug skriver:

«Jeg har opplevd dette som en ren heksejakt, hvor hensikten til Jonas Gahr Støre tydeligvis har vært å kneble ytringsfriheten på et tema som er noe av det viktigste vi må diskutere for Norges fremtid. Jeg kommer aldri til å godta at debatten legges på Støres premisser».

Ved å definere protestene som en heksejakt, med hensikt å kneble ytringsfriheten, fortsetter Listhaug å ramme om denne debatten fra en som handler om ytterliggående grupper i kommentarfelt, til en debatt med lengre fartstid i Norge (Eide et al., 2013:188). En bakgrunn for dette skiftet i Listhaugs posisjonering i debatten, kan trolig forklares av at hun på dette tidspunktet hadde trukket seg som justisminister. Med lite offisiell makt å tape, åpner dette for å transformere meningen det denne protesten var (Benford og Snow, 2000:626). Til tross for å ha tidligere ha beklagd innholdet, kan den nye innrammingen være med å endre protestens betydning. For det Listhaug gjør i dette innlegget er å inngå i en «framing competition» ved å utfordre protestens innramming av hva som egentlig skjedde. Ved å understreke protestene som en heksejakt, hvor formålet er å kneble innvandringsdebatten, kan Listhaug potensielt være med å endre hvordan denne krisen huskes i ettertid (Boin et al., 2009:82). På dette tidspunktet hadde allerede Listhaug trukket seg. Så det er ikke bare politisk makt Listhaug nå kjemper for å vinne:

Selvsagt finnes det ekstremister der ute. Som jeg gang på gang, senest på lørdag, selvsagt har tatt sterk avstand fra. Den siste uken har helt vanlige mennesker blitt

stemplet og hengt ut på det groveste, bare fordi de støttet meg og FrPs kamp for en streng og rettferdig innvandringspolitikk. Jeg vil sammen med alle disse vanlige folkene fortsette kampen for ytringsfriheten og en streng innvandringspolitikk. Når jeg nå går av lover jeg å ikke gå stille i dørene på Stortinget. Nå kommer jeg til å konsentrere meg hundre prosent om å fronte FrPs politikk sammen med mine gode stortingskollegaer».

For til tross for at Listhaug trakk seg, kan hun fortsatt være med å styre hvordan hennes støttespillere skal forstå protesten mot henne i etterkant. For å styre hvordan en slik hendelse skal forstås kan potensielt være viktige referansepunkter i fremtidige slike hendelser (Espeland og Rogstad, 2013).

Avsluttende kommentarer

I innlegg 1 så vi at Arbeiderpartiet ble knyttet til en mulig terrorfare i forbindelse med returnerende fremmedkrigere. Denne måten å ramme inn debatten, om konsekvensen av å ikke frata gruppen statsborgerskap, var en kraftfull måte å vekke følelser i befolkningen, men fikk en enorm konsekvens for hvordan motmobiliseringen ble formet. Utgivelsen av filmen om 22. juli, og koblingen mellom terrorisme og arbeiderpartiet virker å ha resonert sterkere med befolkningen enn faren for en islamistisk terrorisme. At medlemmer av Frp trekker grenser på grunnlag av deres rasjonalitet og motstanderens irrasjonelle moral, er ikke unikt i innvandringsdebatten, men funnene fra dette caset kan tyde på at terroren 22. juli kan ha gjort slike grenser vanskelig å trekke i en debatt som omhandler terrorisme, i debatt med Arbeiderpartiet (Lamont, 1992, Eide et al., 2013:188). Støres omramming fikk dermed en viktig og resonerende effekt. For det er ikke nødvendigvis tatt for gitt at Listhaugs innlegg skulle vekke respons av denne størrelsen. Støres kobling av Listhaugs innlegg til den avvikende debatten viste seg å være en svært effektiv måte å ramme om hvordan Listhaugs innlegg skulle forstås.

Listhaugs respons var ikke farget av offensivt forsvar, men heller å forsøke å etablere dette som en misforståelse. Det politiske spørsmålet om hvorvidt fremmedkrigere skal fratras statsborgerskapet forsvinner mer eller mindre fra diskusjonen etter Støres mobiliserende innlegg, og det går over til en mobilisering for å moderere debattens grenser (Figenschou og Beyer, 2014). Dette ble sannsynligvis forsterket av at «ytterliggående grupper» på Facebook

støttet blomsterhav-kampanjen til støtte for Listhaug. Etter 22. juli ble den avvikende debatten på internett brakt inn i offentligheten, og innrammingen av protesten mot Listhaug refererte til denne gruppen når de kritiserte henne (Figenschou og Beyer, 2014:445). Dette forsterket trolig idéen om at disse ytterliggående gruppene fantes i kommentarfeltet til Listhaug slik Støre insinuerte: «*Listhaug og hennes Frp-kolleger spinner i vei på denne måten. Ta en titt i kommentarfeltet til Listhaug. Hun vet hva hun gjør*». Når den folkelige mobiliseringen så kom på banen, samlet de inn et svært stort beløp og mobiliserte mange. Innsamlingskampanjen var trolig en viktig del ved å la folket få delta i det som nå hadde vært en politisk mobilisering. Til slutt fikk den politiske og folkelige protesten en reell konsekvens da Sylvi Listhaug trakk seg som Justisminister. I innlegg 4 blir kampanjen omtalt som noe symbolsk, og den fikk kanskje rett i det da et innlegg på Facebook endte med at en minister trakk seg fra sin stilling.

Kapittel 6. konklusjoner

Dette kapitlet er det siste i denne oppgaven. I dette kapitlet vil jeg gjøre konklusjoner på tvers av de to casene. Kapitlet vil begynne med en diskusjon av hvordan en dynamisk rammeanalyse har vært nyttig for å studere disse casene. Et sentralt aspekt for denne oppgaven har vært å se på hvordan disse debattene belyser grensearbeidet i innvandringsdebatten, noe jeg har gjort gjennom en dynamisk rammeanalyse. Med fokus på symbolske grenser og grensearbeid i debatten om debatten, vil jeg diskutere hvordan de to kampanjene kan være med å belyse mobilisering og motmobilisering i innvandringsdebatten i tiden etter flyktningkrisen, samt diskutere hvilken betydning innramming og omramming i konflikt kan ha for politiske hendelsesforløp.

Prosessbasert rammeanalyse

For å analysere de to casene i denne oppgaven har jeg benyttet en dynamisk analyse av kollektive handlingsrammer. Innrammingsperspektivet er en tilnærming som forsøker å fange effekten av meningsarbeidet aktører gjør når de forsøker å sette fokus på et oppfattet problem (Benford og Snow, 2000:613). Det ble lansert for å bøte på det store fokuset tidligere studier av kollektiv handling hadde på blant annet ressurser (Ferree, 1992:29, Snow og Benford, 1992:135,136). Litteraturen har lenge påpekt at rammer ikke er statiske, men er under stadig endring (Benford og Snow, 2000:628). Samtidig viser litteraturen at et stort fokus har vært på å definere rammer, noe som har ført til det Snow et al. (2014:30) kaller «the frame name game». Det har altså vært et for stort fokus på å definere og identifisere spesifikke rammer, i stedet for prosessen det er å ramme noe inn. Min tilnærming til det å bøte på denne problematikken, har vært å gjennomføre det jeg har kalt en prosessbasert/prosessuell rammeanalyse. Jeg har gjort dette ved å konstruere to tidslinjer for hvert case gjennom et strategisk utvalg. Begge casene hadde kort varighet, noe som gjorde at det var mulig å gjennomføre en grundigere analyse av hvert innlegg, med et fokus på endringen som foregår i løpet av perioden. Dette har gjort det mulig å følge den dynamiske omformuleringen av saksforholdet.

En fordel med å gjennomføre en slik analyse er at det i større grad belyser den aktive prosessen det er å forsøke å ramme inn en hendelse. Innramming er ikke en nøytral prosess, men skjer i en kontekst av støttespillere, motstandere og tilskuere (Melucci, 1996:43). En slik prosessbasert analyse av hvordan hendelser rammes inn over tid, kan være med å belyse dette

krysningspunktet mellom ulike aktører i en «framing contest» (Benford og Snow, 2000:626). Gjennom en slik analyse ligger fokuset på hvordan innrammingen foregår, ikke på hvilke rammer som ble brukt. En slik prosessbasert rammeanalyse er kanskje dermed spesielt nyttig for å betrakte debatter eller ad hoc aktivisme, fordi det ligger en analytisk nytte i å se hvilken type motstand og hvordan denne påvirker det å ramme inn et oppfattet samfunnsproblem, med målet om å mobilisere for endring. For hvis innramming er denne dynamiske prosessen som påvirkes i kontekst av andre aktører, er det viktig å belyse hvordan dette former mobiliseringsforsøket over tid. Prosessen der slike protester eller hendelser rammes inn er viktig å forstå bedre, fordi det gir et viktig innblikk i hvordan konflikt påvirker hvordan endring drives frem. Resultatet av slike konflikter kan bli betydningsfulle referansepunkt for fremtidige debatter (Espeland og Rogstad, 2013). Jeg har valgt å aktivt unngå å definere én ramme som kjennetegner hvert innlegg fordi slike debatter er mer komplekse, og det har ikke vært min intensjon å klart definere noen seirende ramme (van Hulst og Yanow, 2016:104, 105). Aktører i slike debatter velger ikke fra et hefte av tilgjengelige rammer når de presenterer sin sak, men bruker blant annet referanser til identitet, tidligere debatter og hendelser. Jeg har valgt å lene meg på tidligere forskning fra den norske meta-debatten og relaterte hendelser for å kontekstualisere innleggene.

Mitt fokus har vært på å bruke en slik prosessuell rammeanalyse for å betrakte grensearbeid i debatten. Debatten er ikke historieløs, og det har det vært viktigere å kunne etablere hvilke referansepunkt som belyser hendelsene, enn det har vært å definere noen klar ramme. En styrke ved en slik prosessuell rammeanalyse ligger i det å ta utgangspunkt i såkalte «framing contests», eller hendelser for å kunne følge hvordan motstand og støtte er med å forme rammen (Benford og Snow, 2000:626, Boin et al., 2009:82). Selv om jeg har forsøkt å unngå noen typologisk beskrivelse av rammene som er brukt, har det fortsatt vært viktig å definere nøkkelord som sikkerhet, følelser og «human-interest», fordi det gjør det lettere å beskrive prosessen der aktørene forsøker å ramme inn sitt budskap. Det vil dermed kunne være nyttig for fremtidige prosessuelle rammeanalyser å videreutvikle fokus på hvordan forskningen på forskjellige rammer bedre kan belyse innrammingsprosessen.

Grensearbeid på tvers av case

Jeg har brukt denne prosessuelle rammeanalysen for å studere disse to casene av protester mot retorikken i debatten, med et fokus på grensearbeidet aktørene gjør. I debatter om debatten har det vært interessant å se hvordan aktørene fremstiller sin egen og motstanderens posisjon. Inspirert av Lamont (1992) bruk av symbolske grenser for å beskrive hvordan aktører forsvarer sin egen suksess og vurderer andres posisjon, har jeg brukt begrepet symbolske grenser for å beskrive hvordan aktørene i debattene rammer inn sin egen og motstanderens posisjon i debatten. I slike kortvarige debatter jeg har studert, har jeg betraktet symbolske grenser som et sentralt aspekt for hvordan aktørene motiverer støttespillere og forsøker å demobilisere motstandere. Det er noen forskjeller mellom hvordan disse grensene ble definert mellom casene.

Hvis vi først tar utgangspunkt i case 1 ser vi at Listhaug primært definerte sin egen posisjon ved å vise til at hun opprettholdt den rasjonelle debatt, mens hennes kritikere hevdet Listhaugs innlegg brøt en moralsk grense. Dette følger i stor grad de to hovedposisjonene i den norske meta-debatten Eide et al. (2013:188) definerer som retten til å ytre seg og plikten til å opprettholde den gode debatt. Å trekke symbolske grenser på denne måten er sannsynligvis svært effektivt for å mobilisere egne støttespillere, fordi de kan utnytte godt etablerte bilder av aktørene i debatten (Benford og Snow, 2000:619). Det er sannsynligvis også derfor Listhaug kunne definere protesten mot henne som resultat av venstresidens irrasjonelle hylekor, for å fremstille sitt innlegg som det rasjonelle bidraget i debatten. Til tross for at debatten som utgjør case 1 foregikk i kjølvannet av flyktningkrisen, ledet ikke dette nødvendigvis til at det ble mer effektivt å trekke symbolske grenser basert på moral, fordi de ikke nødvendigvis forsøkte å mobilisere fra samme gruppe støttespillere.

I case 2 ser vi at Listhaugs motmobilisering er mindre orientert mot et offensivt grensearbeid mot selve protesten. Dette gjelder i hvert fall i begynnelsen av perioden før hun trakk seg som justisminister. Listhaug forsøker altså ikke å definere protesten grunnløs, men erkjenner at dette vekke følelser og påpeker at det ikke var hennes intensjon å bli oppfattet på denne måten. For å forstå hvorfor Listhaug kunne gå mer offensivt til verks i case 1, men ikke gjorde dette i case 2, vil det være nyttig å se forskjellen i hvordan de to protestene ble rammet inn. Innlegg 1 i case 2, altså det innlegget Listhaug skrev som startet protesten, trekker symbolske grenser på lignende grunnlag som det vi så i case 1. Det hun gjør ved å si at Arbeiderpartiet setter

terroristenes rettigheter over nasjonens sikkerhet, er å trekke symbolske grenser basert på rasjonalitet. Listhaug presiserer at Frps forslag gjenspeiler rasjonalitet, definert som bra og at Arbeiderpartiet vektlegger moral, som kan være farlig. Dette er som vi har sett ikke i utgangspunktet en ny eller spesielt kontroversiell uttalelse i den norske innvandringsdebatten (Eide et al., 2013:188). Også i case 1 skrev Listhaug at en potensiell konsekvens av å ta Joners protest til hjertet, var å kunne sende feil signaler til menneskesmuglere, og dermed være en fare for velferdsstaten. Men konteksten for denne grensedragningen ble endret når Støre rammet om debatten til å omhandle 22. juli, samtidig som han påpekte Listhaugs kommentarfelt. For å forstå hvorfor dette transformerte Listhaugs bruk av symbolske grenser fra kontroversielt til problematisk, er det nyttig å se tilbake til diskusjonene av retorikk i etterkant av terroren 22. juli. I følge Figenschou og Beyer (2014:445) brakte angrepet 22. juli den frakoblede avvikende innvandringsdebatten inn i lyset av den legitime debatten. Det ideologiske tankegodset bak terroren ble knyttet til denne avvikende innvandringsdebatten på internett og deres anti-islam retorikk (Figenschou og Beyer, 2014:445). Det er nettopp denne avvikende debatten Listhaug blir anklaget å egge opp. På denne måten blir det også problematisk å si at Arbeiderpartiets politikk potensielt kan føre til islamistisk terrorisme på grunn av sin moralisme. Så til tross for at det å trekke symbolske grenser basert på rasjonalitet og moral er en vanlig måte å nedvurdere motstanderens argumenter og heve sine egne, ble dette høyst problematisk akkurat i en diskusjon om islam, terrorisme og arbeiderpartiet. Når Listhaugs innlegg ble rammet inn i kontekst av dette «problematiske tankegodset», så vi at Listhaug begynte å bruke symbolske grenser for å markere avstand til denne frakoblede debatten, i stedet for å anvende et mer offensivt grensearbeid mot arbeiderpartiet slik hun gjorde i case 1. Denne trenden fortsetter igjennom perioden frem til Listhaug trekker seg. I dette avsluttende innlegget gjør Listhaug en helomvending og beskriver protestene som «*en ren heksejakt, hvor hensikten til Jonas Gahr Støre tydeligvis har vært å kneble ytringsfriheten på et tema som er noe av det viktigste vi må diskutere for Norges fremtid*» og at hun vil «*fortsette kampen for ytringsfriheten og en streng innvandringspolitikk*». Her ser vi en overgang til en slik reaksjon på protestene som vi så ved protesten i case 1.

Innrammingsperspektivet blir virkelig viktig gjennom studiet av prosessen hvor hverdagslige og uproblematiske, transformeres gjennom forsøk på å mobilisere til kollektiv handling til hendelser med reel påvirkning (Espeland og Rogstad, 2013). I innrammingslitteraturen brukes begrepet resonans for å beskrive hvordan vellykkede innramminger gir gjenklang hos støttespillere og tilskuere, av en slik karakter at de føler de må delta for å endre problemet

(Benford og Snow, 2000:618). For å forstå forskjellen mellom Listhaugs reaksjon på protestene i case 1 og 2, vil det kunne være viktig å betrakte begrepet resonans. Ved å utdype resonans på denne måten referer jeg til hvordan aktører anvender tidligere debatter og hendelser som et referansepunkt for å mobilisere støttespillere og demobilisere motstandere (Espeland og Rogstad, 2013). Under protesten i case 1 i 2016 var fortsatt flyktningkrisen en svært nærstående hendelse og selv om temaet innvandring sto veldig sterkt i det politiske bilde, var politikken jevnt over blitt strengere mot innvandring og det var ingen avgjort offentlig forståelse av hvordan flyktningkrisen ble debattert i den offentlige debatt (Bygnes og Karlsen, 2017, Jenssen, 2017). Dette kan bety at selv om det at Joners protest vekste sterke følelser i deler av befolkningen ved å påpeke Listhaug måtte å ramme om utsendelsen av en barnefamilie til et positivt signal for Norges innvandringspolitikk, så var det trolig mange som så utsendelsen som rettferdig. Den offentlige forståelsen av flyktningkrisen var ikke utelukkende definert som en krise for de som måtte flykte, og den ble også fremstilt som en krise for mottagerlandene (Bygnes og Karlsen, 2017). Det var derfor trolig lettere for Listhaug å forsøke å ramme inn Joners respons som enda et forsøk fra de som i hovedsak fokuserte på dette som en krise for flyktninger sitt forsøk på å stoppe, de som mente dette primært var en krise for mottagerlandene. Når Listhaug rammet inn sin motmobilisering så vi at dette ble gjort med referanser til faren ved å sende feil signaler til menneskesmuglere, noe som ble fremstilt som en fare for velferdsstaten. Innleggene etter protestinnlegget tyder også på at Listhaug i hvert fall delvis var vellykket i dette forsøket på å ramme om hva debatten omhandler. For debatten nådde aldri et punkt der retorikken i debatten satt i hovedsete, men resulterte i stor grad av grensedraining mellom aktørene i håp om å mobilisere egne støttespillere.

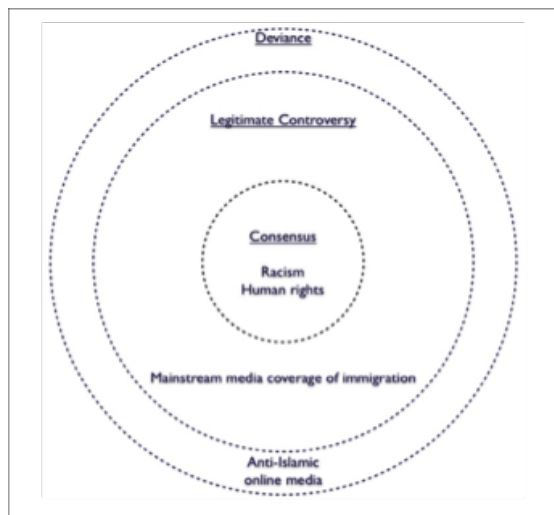
I case 2 så vi derimot at samtalen fortsatte å omhandle problematisk retorikk i debatten frem til Listhaug gikk av som justisminister. Protestene mot Listhaug i dette caset omhandlet i større grad referanser til det Figenschou og Beyer (2014:434) kaller den avvikende sfære. Som vi så tidligere i kapittelet ble denne sfæren svært aktuell i den norske debatten etter angrepene 22. juli (Figenschou og Beyer, 2014:445). En mulig forklaring på hvorfor responsen fra Listhaug var annerledes i de to casene, kan dermed skyldes at protesten i case 2 i større grad kunne benytte seg av tidligere hendelser under innrammingen av Listhaugs innlegg som problematisk. Min bakgrunn for å hevde at dette kan være en viktig skilnad, baserer seg på Espeland og Rogstad (2013) diskusjon av kritiske hendelser. I deres studie betrakter de hvorfor to hendelser ble løftet frem som referansepunkter i den offentlige

debatten, for å diskutere rasisme i Norge (Espeland og Rogstad, 2013:127). Et sentralt argument for hvorvidt slike hendelser kan betraktes som kritiske hendelser er ikke kun at de ble løftet opp som et eksempel på et offentlig problem, men også at de brukes som referansepunkt i kommende debatter (Espeland og Rogstad, 2013:139). Mitt poeng er ikke å avgjøre hvorvidt hverken flyktningkrisen eller 22. juli har status som slike kritiske referansepunkt i den generelle debatten. I de to casene jeg har analysert, kan det være mulig at det var lettere å etablere en resonerende ramme i case 2, ved å bruke referanser til en mer avklart hendelse enn det var i case 1, der nærheten til flyktningkrisen trolig bidro til å vekke følelser, men ikke i samme form (Jasper, 2011:286).

Når Jasper (2011:286) argumenterer for at følelser har en definitiv plass for å forstå protester, argumenterer han også for at man skiller mellom hvilke følelser de vekker og hvordan de gjør det. Protesten i case 1 tok utgangspunkt i Listhaugs omramming av utsendelsen av en barnefamilie til utsendelsen av afghanske asylsøkere med avslag. Det er mulig protesten i case 1 skapte det Mika (2006:919) definerer som et moralsk sjokk, altså sterke kortvarige følelser som er effektive for å mobilisere tilskuere, men er også mer utsatt for motmobilisering. For da motmobiliseringen fra Listhaug startet allerede samme kveld, ble protesten med en gang rammet inn som sterkt følelsesbasert. Protesten ble også fremstilt av Joner som en folkelig kampanje til tross for hans rolle som Arbeiderparti-politiker, noe Listhaug også påpekte. Dette understreker et viktig poeng. Det å ramme inn et oppfattet problem under et forsøk på å mobilisere andre, handler ikke kun om å presentere problemet på riktig måte. Når Listhaug brukte utsendelsen av afghanske asylsøkere med avslag som et eksempel på hvordan Norges innvandringspolitikk utvikler seg positivt med den daværende regjeringen, er dette sannsynlig en svært god måte å mobilisere egne støttespillere. På samme måte var Joners fremstilling av sin protest som en folkelig protest, en svært vellykket måte å mobilisere en stor del av folket til å mobilisere mot det han oppfattet som problematisk retorikk. En prosessuell rammeanalyse har gitt et viktig innblikk i hvordan dynamisk grensarbeid kan forsvare mobiliseringen, men også hvordan det kan være med å undergrave den. Men innrammingen av et problem skjer ikke på et nøytralt felt (Benford og Snow, 2000:624, 625). Det er dette teoretiske konseptet jeg vil diskutere videre i det neste delkapittelet.

Nye former for grensearbeid

De to casene som er analysert i denne oppgaven gir også et innblikk i hvordan grensen for legitim retorikk i den offentlige debatt endres og vedlikeholdes. Mitt utgangspunkt for å diskutere dette i denne analysen har vært Figenschou og Beyer (2014,434) bruk av Hallin (1986:117) sin modell: «*Three spheres of legitimate discourse*».

Denne modellen konseptualiserer tre former for debatt gjennom sfærene: avvikende, legitim kontroversiell og konsensus (Figenschou og Beyer, 2014,434). I denne oppgaven har vi sett to protester mot retorikk i den offentlige debatten. Protestene kan dermed defineres som forsøk på å definere de kontroversielle innleggene som er på eller over grensen mot den avvikende debatt. Denne grensen betraktes ikke som fast, men endres i takt med hvordan den utfordres og innskrenkes, avhengig av hva som sanksjoneres som grensebrudd til enhver tid (Figenschou og Beyer, 2014:433). Jeg har benyttet meg av denne modellen fordi jeg synes det er nyttig å kunne konseptualisere den offentlige debatten som en begrenset debatt. Som disse protestene har belyst, så finnes det argumenter i den politiske debatten i Norge som fører til motstand fra andre. Samtidig mener jeg disse casene også belyser hvordan symbolske grenser trekkes på grunnlag av tidligere oppfatninger av motstandere og støttespillere. Når Listhaug skriver at Joners protest kun er et nytt innlegg i en lang rekke følelsesladet motstand fra venstresiden, brukes kunnskap om debatten og dens deltagere for å motsette seg nye innlegg i debatten. Dette illustrerer hvordan debatten påvirkes av tidligere debatter og hvorfor det kan være å konseptualisere debatten som en med omskiftelige grenser. I denne analysen har jeg ikke tatt i bruk den innerste sfæren, konsensus, fordi feltet jeg har studert har vært retorikken i den offentlige debatten (Figenschou og Beyer, 2014,434). Dette er altså ikke en studie av den

grenseoverskridende avvikende debatten, men en studie av konflikt om hvordan aktører i den offentlige innvandringsdebatten skal kunne ytre seg. Hvis vi igjen ser tilbake til Figenschou og Beyer (2014:434) sin bruk av Hallin (1986:117) sin modell så ligger det feltet jeg har betraktet akkurat på grensen mellom kontroversielle og det avvikende.

Betydningen av å «vinne» en slik konflikt, er potensialet for å kunne påvirke grensene for den offentlige debatt. Ved å påvirke disse grensene endrer man mulighetsstrukturene i debatten. Snow et al. (2007:391) bruker for eksempel krystallisering av rammer for å illustrere hvordan noen rammer oppnår en større legitimitet i debatten over tid. Med mulighetsstrukturer mener jeg strukturelle begrensninger, som for eksempel erfaring med grensen for legitime former for debattinnlegg (Benford og Snow, 2000:628,629). Med et begrep som krystallisering av rammer søker man å definere de måtene de fleste, som vanligvis deltar i debatten, aksepterer som legitime former for debatt og som de sannsynligvis ikke vil fordømme. På denne måten vil denne typen innramming sannsynligvis eksistere i den legitime kontroversielle sfæren for debatt (Figenschou og Beyer, 2014:434). Et sentralt problem ved å diskutere strukturelle begrensninger er at de kan fremstå som tvangstrøyer, hvis det ikke følger noen beskrivelse av hvordan de endres. Et av målene med rammeanalyser var for å utvide analysen utover ressurser som determinerende for mobilisering (Diani, 1996:1054). Men en utvidelse betyr også at man bygger på tidligere perspektiver og ikke river dem til grunnen. Debatten er ikke historieløs og disse tidligere hendelsene har vært med å forme videre premisser for debatten. Å forske på hva som er med på å påvirke disse grensene for den legitime debatten, vil dermed være et viktig bidrag for å bedre forstå vedlikehold og endring i retorikken på innvandringsfeltet. Jeg har gjort dette ved å knytte Figenschou og Beyer (2014) bruk av et teoretisk konsept om debattens grenser, med en prosessuell rammeanalyse for å bedre forstå hvordan grensene forhandles om i to meta-debatter.

Jeg ønsker nå å diskutere hva betydningen av protestene vi har sett i de to casene opp mot denne tanken om den legitime og avvikende sfære. Tradisjonelt har medias rolle som portvakt og dermed regulator av hva den offentlige debatt burde inneholde, blitt betraktet som svært viktig (Bail, 2012:856). Samtidig ser man at flere stemmer som kanskje ikke ville fått spalteplass i tradisjonelle medier, isteden beveger seg til alternative digitale medier og dermed unngår denne portvaktfunksjonen (Schroeder, 2019). Mitt poeng er ikke å argumentere for eller imot om hvorvidt Listhaugs innlegg burde kategoriseres som forsøk på å omgå grensene for den legitime debatt ved å bruke sosiale medier. Det jeg vil fokusere på er hvordan to

protester på Facebook skapte svært mye oppmerksomhet rundt det de oppfattet som grenseoverskridende retorikk i den offentlige debatten. Hvis disse casene betraktes i forhold til denne tidligere litteraturen, så kan disse casene belyse et skifte i hvordan endring og vedlikehold av grensene for den offentlige innvandringsdebatten betraktes. Dette er et viktig funn som kan peke på hvordan nye former for grensearbeid i den offentlige innvandringsdebatten, kom til syne under to svært profilerte protester mot retorikken i debatten. Jeg mener denne formen for protester på sosiale medier potensielt kan defineres som en ny form for «vedlikeholder» i debatten. Dette betyr at selv om medias tradisjonelle portvakt funksjon svekkes, så betyr ikke dette at aktører i den offentlige innvandringsdebatten nødvendigvis får fritt spillerom. I hvor stor grad slike protester som vi så i disse casene faktisk får en betydning som vedlikeholder for grensene i den offentlige debatten, er ikke sikkert. En faktor som sannsynligvis vil påvirke dette er hvilken sfære av debatt aktøren forsøker å posisjonere seg i. Frp har for eksempel i lang tid jobbet for å bli et mindre kontroversielt parti, og de har ikke lenger den samme rollen de hadde under sitt frembrudd (Fangen og Vaage, 2014, Jenssen, 2017).

En slik posisjon i debatten skiller seg for eksempel fra det ytterliggående partiet Schafraad et al. (2012) definerer som en kontroversiell outsider, i sin studie av innvandringsdebatten. En slik kontroversiell outsider vil kunne anvende argumenter i debatten, som klart vil kategoriseres som avvikende, for å skaffe oppmerksomhet nettopp gjennom sine kontroversielle argumenter, og dermed omgå medias portvaktfunksjon (Bail, 2012:856, Schafraad et al., 2012). Det er også mulig å konsekvent trekke seg til alternative medier for å unngå medias portvakt funksjon (Schroeder, 2019). Mitt poeng med dette er at hvis Frp eller andre partier ønsker å promotere sin politikk utenfor den offentlige debatten i de tradisjonelle mediene, så er dette mulig. Da vil også sannsynligvis betydningen denne nye formen for grensearbeid, eller vedlikehold svekkes. Men det ligger fortsatt en makt og annerkjennelse i det å være en del av denne den tradisjonelle debatten. I case 2 så vi hvordan Støres effektive omramming av Listhaugs innlegg, ble en betydningsfull hendelse i den norske debatten da Listhaug trakk seg som justisminister for å ikke å felle regjeringen.

Avsluttende kommentarer

I denne analysen har vi sett hvordan Støres omramming fikk en betydningsfull effekt, i hvert fall på kort sikt, ved at en minister måtte gå. Dette betyr at slike protester kan få en varig

effekt utover å skape kontrovers i øyeblikket de lanseres. Denne analysen illustrerer hvordan grensen mellom legitime former for debatt og de illegitime, er ikke faste, men under stadig endring. Den dynamiske tilnærmingen en slik prosessuell rammeanalyse har bidratt med, er et viktig verktøy for å forske på hvordan slike endringer i debatten drives frem. Gjennom denne tilnærmingen har jeg satt et spesielt fokus på hvordan dette skjer i konflikt. Dette er et viktig funn for hvilken betydning en effektiv innramming kan ha for debattens grenser. Denne typen protester vil kunne få en viktig regulerende påvirkning på den offentlige debatten.

Et interessant emne for videre forskning vil kunne være en studie av befolkningens oppfatning av disse hendelsene i tiden etter. Husker folk hvordan Listhaug brukte en barnefamilie for å understreke regjeringens suksess, eller husker de hvordan Joner brukte et reklamebyrå? Dette vil kunne gi en videre innsikt i hvordan innramming og omramming av saksforholdet gjennom perioden med debatt påvirker hendelsens ettermæle. Det vil også kunne påvirke hvilken betydning disse hendelsene vil ha for å skape resonans i kommende debatter. I denne analysen ble data fra media brukt kontekstuellet for å bedre belyse saksgangen. Men for videre forskning på slike hendelser vil det kunne være interessant å gjøre en mer grundig analyse av hvordan mediebildet endres i takt med inn-og omramming i slike debatter. I likhet med en analyse av hvordan befolkningen oppfattet disse hendelsene, så vil en analyse av mediernes fremstilling belyse den offentlige forståelsen av slike hendelser. Hvordan forskjellige medier endrer sin innramming av protest, kampanje eller motmobilisering vil dermed kunne være interessant å kombinere med en prosessuell analyse av selve debatten.

7. Referanseliste

- BAIL, C. A. 2012. The Fringe Effect: Civil Society Organizations and the Evolution of Media Discourse about Islam since the September 11th Attacks. *American Sociological Review*, 77, 855-879.
- BENFORD, R. D. & HUNT, S. A. 1992. Dramaturgy and Social Movements: The Social Construction and Communication of Power*. *Sociological Inquiry*, 62, 36-55.
- BENFORD, R. D. & SNOW, D. A. 2000. Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annu. Rev. Sociol.*, 26, 611-639.
- BOIN, A., T HART, P. & MCCONNELL, A. 2009. Crisis exploitation: political and policy impacts of framing contests. *Journal of European Public Policy*, 16, 81-106.
- BREKKE, A., KALAJDZIC, P., COSSON-EIDE, H., KOLBERG, M., FOSSEN, C. H. & SIMONSEN, T. P. 2018. *Sylvi Listhaug (Frp) går av som justisminister* [Online]. NRK. Available: <https://www.nrk.no/norge/sylvi-listhaug- frp -gar-av-som-justisminister-1.13970656> [Accessed 26.11 2018].
- BROCHMANN, G. & HAGELUND, A. 2011. Migrants in the Scandinavian welfare state. *Nordic journal of migration research [elektronisk ressurs]*, 1, 13-24.
- BYGNES, S. & KARLSEN, M.-A. 2017. Krise og kontinuitet i mottak av flyktninger i Norden. *Tidsskrift for velferdsforskning [elektronisk ressurs]*, 20, 260-267.
- DAGBLADET. 2018. *Overøst av blomster etter aksjon fra fremmedfiendtlige hatgrupper* [Online]. Available: <https://www.dagbladet.no/nyheter/overost-av-blomster-etter-aksjon-fra-fremmedfiendtlige-hatgrupper/69621771> [Accessed 26.11 2018].
- DAGSAVISEN. 2018. Espen Teigen: Jeg skrev Facebook-innlegget. *Dagsavisen*, 20.05.2018.
- DELLA PORTA, D. & DIANI, M. 2006. *Social movements : an introduction*, Malden, Mass, Blackwell.
- DIANI, M. 1996. Linking mobilization frames and political opportunities: Insights from regional populism in Italy. *American Sociological Review*, 61, 1053-1069.
- EIDE, E., KJØLSTAD, M. & NAPER, A. 2013. AFTER THE 22 JULY TERROR IN NORWAY. *Nordic Journal of Migration Research*, 3, 187-196.
- ENJOLRAS, B. & EIMHJELLEN, I. 2018. *Fra kollektiv til konnektiv handling?*, Cappelen Damm Akademisk/NOASP (Nordic Open Access Scholarly Publishing).
- ESPELAND, C. E. & ROGSTAD, J. 2013. Antiracism and Social Movements in Norway: The Importance of Critical Events. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 39, 125-142.
- EYERMAN, R. & JAMISON, A. 1991. *Social movements : a cognitive approach*, Cambridge, Polity Press.
- FANGEN, K. & VAAGE, M. N. 2014. FrP-politikers innvandringsretorikk i posisjon og opposisjon. *Agora*, 32, 30-63.
- FERREE, M. M. 1992. The Political Context of Rationality. In: MORRIS, A. D. & MUELLER, C. M. (eds.) *Frontiers in social movement theory*. New Haven, Conn: Yale University Press.
- FERREE, M. M. 2003. Resonance and Radicalism: Feminist Framing in the Abortion Debates of the United States and Germany 1. *American Journal of Sociology*, 109, 304-344.
- FIGENSCHOU, T. U. & BEYER, A. 2014. The Limits of the Debate: How the Oslo Terror Shook the Norwegian Immigration Debate. *Int. J. Press-Polit.*, 19, 430-452.
- FLADMOE, A., SÆTRANG, S., EIMHJELLEN, I., STEEN-JOHNSEN, K. & ENJOLRAS, B. 2016. Nordmenns bidrag i flyktningssituasjonen 2015/2016. Available: <http://hdl.handle.net/11250/2442824> [Accessed 07.02].

- FLYVBJERG, B. 2004. Five misunderstandings about case-study research. *Sosiologisk tidsskrift*, 12, 117-142.
- GIÆVER, H. 2018. *Listhaug-reaksjonen: Den største innsamlingsaksjonen siden jordskjelvet på Haiti* [Online]. Available: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/714249/listhaug-reaksjonen-den-stoerste-innsamlingsaksjonen-siden-jordskjelvet-paa-haiti> [Accessed 13.06 2018].
- GOFFMAN, E. 1974. *Frame analysis : an essay on the organization of experience*, Cambridge, Mass, Harvard University Press.
- HAGELUND, A. 2003. The importance of being decent : political discourse on immigration in Norway 1970-2002. Oslo: Unipax Institutt for samfunnsforskning.
- HAGELUND, A. 2004. The constitutive outside of decency. Racism in immigration political discourse in Norway. *Tidsskr. Samfunnsforsk.*, 45, 3-29.
- HALLIN, D. C. 1986. *The "uncensored war" : the media and Vietnam*. New York: Oxford University Press.
- HAMMERSTAD, K. A. 2020. *Politiske skandaler : sex, korrupsjon og maktkamp*, Oslo, Res publica.
- HELLJESEN, V., STRAND, T. & SVAA, P. 2018. *Regjeringen får ikke frata fremmedkrigere norsk statsborgerskap uten en dom* [Online]. Available: <https://www.nrk.no/norge/regjeringen-far-ikke-la-justisdepartementet-frata-fremmedkrigere-statsborgerskapet-1.13951789> [Accessed 18.03 2019].
- HOGNESTAD, L. I. & LAMARK, H. 2017. Flyktningene kommer! Lokale mediers dekning av flyktningekrisen. *Norsk medietidsskrift*, 24, 1-19.
- HOLMES, S. M. & CASTAÑEDA, H. 2016. Representing the 'European Refugee Crisis' in Germany and Beyond: Deservingness and Difference, Life and Death. *American Ethnologist*, 43, 12-24.
- IHLEN, Ø. & DAN, V. 2011. Framing expertise: a cross-cultural analysis of success in framing contests. *Journal of Communication Management*, 15, 368-388.
- IVERSEN, L. L. 2014. *Uenighetsfellesskap : blikk på demokratisk samhandling*, Oslo, Universitetsforl.
- JASPER, J. 2011. Emotions and Social Movements: Twenty Years of Theory and Research. *Annual Review of Sociology*, 37, 285.
- JENSSEN, A. T. 2017. Norsk høyrepopulisme ved veis ende? *Nytt Norsk Tidsskrift*, 230-242.
- JOHANSEN, E. L., MATRE, J., HAUGAN, B., JOHNSEN, A. B. & RØSET, H. H. 2015. Her er Listhaugs innstrammingsforslag. VG.
- KREKLING, D. V., COSSON-EIDE, H., FOSSEN, C. H., RANDEN, A. & SKOVLY, D. 2018. *Sylvi Listhaug ba om unnskyldning åtte ganger for Facebook-innlegg* [Online]. Available: <https://www.nrk.no/norge/sylvi-listhaug-ba-om-unnskyldning-atte-ganger-for-facebook-innlegg-1.13962981> [Accessed 26.11 2018].
- LAMONT, M. 1992. Money, morals, and manners : the culture of the French and American upper-middle class. *Money, morals & manners*. Chicago: University of Chicago Press.
- LAMONT, M. & MOLNAR, V. 2002. The study of boundaries in the social sciences. *Annual Review of Sociology*, 167.
- MELUCCI, A. 1996. *Challenging codes : collective action in the information age*, Cambridge, Cambridge University Press.
- MIKA, M. 2006. Framing the Issue: Religion, Secular Ethics and the Case of Animal Rights Mobilization. *Social forces*, 85, 915-941.

- MYHRE, L. D. 2018. *Listhaug overøst av blomster etter Facebook-aksjon* [Online]. Available: <https://www.dagsavisen.no/innenriks/listhaug-overost-av-blomster-etter-facebook-aksjon-1.1116456> [Accessed 06.06 2018].
- NESVOLD, A., SJURSEIKE, R. & WADEL, C. C. 2014. Å bruke nettdebatter som kilde i forskning. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 55, 107-120
- ER.
- NORLAND, R. 2016. A Deported Afghan Boy Returns to a Land Nothing Like Home. *The New York Times*.
- SCHAFRAAD, P., D'HAENENS, L., SCHEEPERS, P. & WESTER, F. 2012. The evolution of a media image: Newspaper attention to the Flemish far right 1987–2004. *Acta Politica*, 47, 356.
- SCHROEDER, R. 2019. Digital Media and the Entrenchment of Right-Wing Populist Agendas. *Social Media + Society*, 5.
- SILVERMAN, D. 2014. *Interpreting qualitative data*, Los Angeles, Calif, SAGE.
- SNOW, A. D., VLIEGENTHART, R. & KETELAARS, P. 2018. The Framing Perspective on Social Movements: Its Conceptual Roots and Architecture. Chichester, UK: Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
- SNOW, D., BENFORD, R., MCCAMMON, H., HEWITT, L. & FITZGERALD, S. 2014. The Emergence, Development, and Future of the Framing Perspective: 25+ Years Since "Frame Alignment". *Mobilization: An International Quarterly*, 19, 23-46.
- SNOW, D. A. 2004. Framing Processes, Ideology, and Discursive Fields. *The Blackwell Companion to Social Movements*.
- SNOW, D. A. & BENFORD, R. D. 1992. Master Frames and Cycles of Protest. In: MORRIS, A. D. & MUELLER, C. M. (eds.) *Frontiers in social movement theory*. New Haven, Conn: Yale University Press.
- SNOW, D. A., VLIEGENTHART, R. & CORRIGALL-BROWN, C. 2007. Framing the French Riots: A Comparative Study of Frame Variation. *Social Forces*, 86, 385-415.
- STORTINGET. 2018. *Ordbok - Daddelvedtak* [Online]. Stortinget. Available: <https://www.stortinget.no/no/Stottemeny/Ordbok/?wid=615> [Accessed 26.11 2018].
- SVAAR, P. 2018. *Listhaug har slettet Facebook-innlegg* [Online]. Available: <https://www.nrk.no/norge/listhaug-sletter-omstridt-facebook-innlegg-1.13961460> [Accessed 06.06 2018].
- TORE WITSØ, R. 2015. Meningsløs terror og meningsfylt fellesskap: Stoltenbergs taler etter 22. juli. *Sosiologisk tidsskrift*, 6-28.
- TORSET, S., NINA 2018. *Utøya-overlevende etter Sanners 22. juli-kommentar: «Jeg føler du spytter på meg»* [Online]. Available: <https://www.aftenposten.no/norge/i/8w7kyQ/utoeya-overlevende-etter-sanners-22-juli-kommentar-jeg-foeler-du-spyt> [Accessed 21.09 2020].
- VAN HULST, M. & YANOW, D. 2016. From Policy "Frames" to "Framing": Theorizing a More Dynamic, Political Approach. *The American Review of Public Administration*, 46, 92-112.